

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Historie
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie – Český jazyk a literatura

TRESTNÍ NALÉZACÍ KOMISE NYMBURK

**THE PENALTY DISCOVERY COMMISSION AT
NYMBURK**

Bakalářská práce: 2010–FP–KHI–062

Autor:
Zuzana HAMPLOVÁ

Podpis:

Adresa:
V Horkách 999
289 11, Pečky

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Lozoviuková. Ph.D.

Konzultant: PhDr. Ivana Hrachová

Počet

stran	slov	tabulek	příloh
81	20 871	10	7

V Liberci dne: 29.7.2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra historie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Zuzanu Hamplovou
adresa: V Horkách 999, Pečky, 289 11
studijní obor (kombinace): Historie - Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Název BP: **Trestní nalézací komise Nymburk**
Název BP v angličtině: **Penalty finding commission at Nymburk**
Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Lozoviuková, Ph.D.
Konzultant: PhDr. Ivana Hrachová
Termín odevzdání: 30. 4. 2011

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 30. března 2010

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): HAMPLOVA ZUZANA

- Datum: 26.10.2010

Podpis:

Název BP: TREŠTNÍ NALÉZACÍ KOMISE NYMBURK

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Lozoviuková, Ph.D.

Cíl: Cílem bakalářské práce je na základě studia pramenů a literatury charakterizovat činnost Trestní nalézací komise Nymburk v letech 1945–1948. Pozornost bude věnována fungování komise v rámci retribučního soudnictví poválečného Československa. Sledována a analyzována bude národnostní problematika, sociální struktura obžalovaných, poměr odsuzujících a osvobozujících rozsudků. Jednotlivé kauzy budou statisticky vyhodnoceny a typizovány.

Požadavky: Znalost dobových reálií, kritické myšlení, schopnost práce s prameny a jejich komparace s literaturou.

Metody: Analýza archivního materiálu
Syntéza pramenů a literatury

Literatura: 1. PRAMENY ARCHIVNÍ:
Národní archiv Praha
Státní oblastní archiv Praha

1.2. PRAMENY VYDANÉ, DOKUMENTY:
Sbírka zákonů a nařízení Československé republiky
Soudobý regionální tisk

2. LITERATURA:

BORÁK, Mečislav: Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945–1948), Šenov u Ostravy 1998.

HRACHOVÁ, Ivana: Mimořádný lidový soud v Mostě 1945–1947. Diplomová práce FP TU, Liberec 2006.

JANÁK, Dušan: Činnost mimořádného soudu Opava v letech 1945–1948, Časopis Slezského zemského muzea, série B, 43/1994, s. 245 – 283.

JIRÍK, Václav: Klatovské oprátky, Plzeň 2004.

JUST, Vladimír: Věc: Vlasta Burian, Praha 1991.

JUST, Vladimír: Vlasta Burian. Mystérium smíchu, Praha 1993.

KOČOVÁ, Kateřina: Druhá retribuce. Činnost mimořádných lidových soudů v roce 1948, Soudobé dějiny 11, 2004, s. 586 – 625.

KOČOVÁ, Kateřina: Činnost mimořádných lidových soudů. MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice. Disertační práce, Fakulta humanitních studií Hradec Králové, Hradec Králové 2006.

KUKLÍK, Jan: Mýty a realita tzv. „Benešových dekretů“. Dekrety prezidenta republiky 1940–1945, Praha 2005.

Poválečná justice a národní podoby antisemitismu. Postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v Českých zemích v letech 1945–1948 a v některých zemích střední Evropy, Sborník, Praha – Opava 2002.

Retribuce v ČSR a národní podoby antisemitismu. Židovská problematika a antisemitismus ve spisech mimořádných lidových soudů a trestních komisí ONV v letech 1945–1948, Sborník, Praha – Opava 2002.

Čestné prohlášení

Název práce: Trestní nalézací komise Nymburk
Jméno a příjmení autora: Zuzana Hamplová
Osobní číslo: P08000676

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 29.7.2011

Zuzana Hamplová

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Kateřině Lozoviukové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za její pomoc a vstřícnost při vypracování této práce. Můj dík patří také zaměstnancům Státního oblastního archivu v Praze za jejich pomoc a ochotu při poskytování archivních dokumentů. A v neposlední řadě také děkuji mé kamarádce Mgr. Janě Cmárové za závěrečnou korekturu a poskytnutí zpětné vazby.

Trestní nalézací komise Nymburk v letech 1945 – 1947

RESUMÉ

Tato bakalářská práce se snaží zanalyzovat činnost Trestní nalézací komise Nymburk v prvním retribučním období, které probíhalo v letech 1945 – 1947. První část práce se věnuje vzniku a vývoji retribučních dekretů, zejména tzv. Malému retribučnímu dekretu. Druhá část práce je zaměřena na Trestní nalézací komisi Nymburk. Práce popisuje činnost komise, zejména projednávané případy, které dělím do skupin na základě viny či nevinu obžalovaného. Součástí práce jsou přílohy, které obsahují soupis obžalovaných osob, které byly souzeny Trestní nalézací komisí Nymburk v období od 5. února 1946 do 3. května 1947, dále pak soupis předsedů komise a jejích členů a celé znění dekretů č. 16, 17, 138 a amnestie prezidenta Gottwalda z 18. června 1948. Hlavním pramenem pro bakalářskou práci byl fond Trestní nalézací komise Nymburk, který je uložen ve Státním oblastním archivu v Praze.

Klíčová slova: retribuce, dekrety, spravedlnost, Trestní nalézací komise

The Penal Discovery Commission Nymburk between 1945 and 1947

SUMMARY

This thesis tries to analyse the activity of the Penal Discovery Commission Nymburk during the first period of retribution which lasted from 1945 till 1947. The first part of the work attends genesis and development of the vindictory edicts, especially the so called Small vindictory edict. The second part of the work concentrates on the Penal Discovery Commission Nymburk. The thesis describes the work of the commission, especially debated cases which I divided into groups on the basis of whether the accused were found guilty or not. The component of the work is supplements which include the list of defendants who were convicted by the Penal Discovery Commission Nymburk between 5 February 1946 and 3 May 1947, a list of chairmans of the commission and its members and the complete version of the edicts no. 16, 17, 138 as well as the amnesty of president Klement Gottwald on 18 June 1948. The main source for the thesis was the fund of the Penal Discovery Commission Nymburk which is deposited in the State Regional Archive in Prague.

Key words: retribution, edicts, justness, The Penal Discovery commission

Die Strafspruchkommission Nymburk in den Jahren 1945-1947

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Bachelorarbeit bemüht sich um eine Analyse der Tätigkeit der Strafspruchkommission Nymburk während des ersten Retributionszeitraums zwischen 1945 und 1947. Der erste Teil der Arbeit ist der Entstehung und Entwicklung der Retributionsdekrete, vor allem dem sog. ‚kleinen Retributionsdekret‘, gewidmet. Der zweite Teil behandelt die Strafspruchkommission Nymburk. Die Arbeit beschreibt die gesamte Tätigkeit dieser Kommission, insbesondere jedoch die behandelten Fälle, die in Gruppen gemäß Schuld oder Unschuld der Angeklagten gegliedert sind. Die Beilagen zu dieser Arbeit umfassen ein Verzeichnis der Angeklagten, die von der Strafspruchkommission Nymburk im Zeitraum vom 5. Februar 1946 bis zum 3. Mai 1947 verurteilt wurden, die Liste der Kommissionsvorsitzenden und Mitglieder, sowie die vollständige Fassung der Dekrete Nr. 16, 17, 138 und der Amnestie vom Präsident Klement Gottwald vom 18. Juni 1948. Als Hauptquelle für die Bachelorarbeit wurden die im Staatsregionalarchiv in Prag aufbewahrten Akten der Strafspruchkommission verwendet.

OBSAH

1. Úvod	11
2. Kritika pramenů a literatury	13
2.1. Kritika pramenů	13
2.2. Kritika literatury	13
3. Historický kontext	16
4. Retribuční soudnictví v Československu	22
4.1. Divoká retribuce	22
4.2. Vznik dekretů prezidenta republiky	27
4.2.1. Retribuce na Slovensku	28
4.3. Vznik retribučních dekretů	30
4.3.1. Tzv. Velký retribuční dekret a Mimořádné lidové soudy	32
4.3.1.1. Dekret o Národním soudu	35
4.3.1.2. Proces s Háchou a protektorátními ministry	35
4.3.2. Tzv. Malý retribuční dekret a Trestní nalézací komise	37
5. Trestní nalézací komise Nymburk	41
5. 1. Statistické vyhodnocení činnosti TNK Nymburk	42
5.1.1. Komise	42
5.1.2. Pohlaví	44
5.1.3. Věková struktura	44
5.1.4. Národnost	45
5.1.5. Zaměstnání	46
5.1.6. Provinění, rozsudky a udělené tresty	47
5.1.7. Odvolání	51
5.1.8. Revize	53
6. Rozbor konkrétních případů	54
6.1. Členství ve fašistické organizaci Vlajka	54
6.1.1. Fašistická organizace Vlajka	54
6.1.2. Vlajka u TNK Nymburk	60
6.1.3. Odsuzující rozsudky	62
6.1.3.1. Václav Viktora	62
6.1.3.2. Josef Rambousek	62
6.1.4. Osvobozující rozsudky	63
6.1.4.1. Josef Honc	63

6.1.4.2. Karel Mrázek	64
6.2. Poměr s příslušníkem německé národnosti	65
6.2.1. Milostné poměry u TNK Nymburk	66
6.2.2. Odsuzující rozsudky	67
6.2.2.1. Marie Grospičová	67
6.2.2.2. Anna Kalhousová	68
6.2.2.3. Miroslav Karela	69
6.2.2.4. Karel Novotný	69
6.2.3. Osvobozující rozsudky	70
6.2.3.1. Antonie Hendrychová	70
6.2.3.2. Terezie Bondyová	70
6.2.3.3. František Ryšánek	71
6.2.3.4. Josef Krejčí	71
7. Závěr	72
8. Použité prameny a literatura	76
8.1. Archivy	76
8.2. Tištěné prameny	76
8.3. Literatura	76
9. Seznam zkratk	79
10. Seznam příloh	80

1. Úvod

Již během druhé světové války bylo všem jasné, že po jejím skončení je nutné potrestat válečné zločince. Pro hlavní válečné zločince sloužil Mezinárodní soudní tribunál v Norimberku, který se poprvé sešel 20. listopadu 1945. Vedle toho retribuice probíhala v každé zemi.

V poválečném Československu byly za účelem potrestání válečných zločinců a kolaborantů vydány dekrety prezidenta republiky, které byly připravovány již v exilu. Mezi nejznámější patří tzv. Velký retribuční dekret, který vešel v platnost jako „*Dekret Prezidenta republiky č. 16 ze dne 19. června 1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech*“. Podle tohoto dekretu měli soudit také největší kolaboranti z řad protektorátní vlády, zrádci z bankovní, agrární a průmyslové sféry, vůdci fašistických a nacistických organizací u Národního soudu, který byl zřízen dekretem č. 17 dne 19. června 1945.

Již brzy po vydání tzv. Velkého retribučního dekretu se ukázalo, že není pro potrestání všech kolaborantů dostačující. Nejnížší trest, který soudci mohli udělit, bylo 5 let vězení. Nejprve se uvažovalo jen o novelizaci retribučního dekretu a jeho doplnění novými skutkovými podstatami. Ale nakonec dne 27. října 1945 došlo k vydání nového dekretu - *Dekret prezidenta republiky č. 138 / 1945 Sb. o trestání některých provinění proti národní cti*. Brzy po jeho vydání se ujalo označení tzv. Malý retribuční dekret. V dekretu bylo stanoveno, že výkonem byly pověřeny Okresní národní výbory, které jako vykonavatele moci zřídí zvláštní komise- tzv. Trestná nalézací komise.

Cílem této práce je na základě analýzy pramenů a komparaci s odbornou literaturou charakterizovat vznik a vývoj zejména tzv. Malého retribučního dekretu a činnost Trestní nalézací komise Nymburk v tzv. prvním retribučním období (tj. od 27. října 1945 do 5. května 1947).

Práce je rozdělena do dvou základních částí. V první části se věnuji retribučnímu procesu v Československu obecně. V druhé stěžejní části této práce se zaměřím na samotnou činnost Trestní nalézací komise Nymburk v prvním retribučním období. Poznatky, které zde využívám, jsem získala studiem archivního materiálu fondu TNK Nymburk, který je uložen ve Státním oblastním archivu v Praze. Tyto informace jsem využila zejména pro statistické vyhodnocení obžalovaných osob (pohlaví, věk, národnost, zaměstnání, druh provinění) a práce TNK Nymburk (počet komisí, rozsudky a udělené tresty). Součástí této části textu bude také podrobnější rozbor konkrétních kauz

souvisejících s problematikou potrestání členství ve fašistické organizaci Vlajka a tzv. horizontální kolaborace. Jedno z častých provinění řešené u TNK Nymburk bylo přihlášení se k nějaké fašistické či jiné organizaci. Já jsem si z velkého množství vybrala právě již zmíněnou Vlajku, ke které se mi podařilo dohledat její historii. Případy tzv. horizontální kolaborace jsou jasným dokladem zasahování státu do soukromí jedince. Patrná je tak provázanost s tehdejším trendem státní politiky jejím jedním z hlavních cílů bylo vytvoření homogenního státu Čechů a Slováků.

V přílohách je uveden soupis obžalovaných osob, u kterých uvádím tyto základní informace: jméno, datum narození, národnost, státní příslušnost, status, provinění, členové komise, datum rozsudku, rozsudek, trest datum revize datum odvolání a jeho výsledek. Pokud některá informace nebyla ve spisu uvedena, kolonka zůstala prázdná. Součástí příloh jsou také dekrety prezidenta republiky – č. 16, 17, 138 – a Vládní usnesení ze dne 18. června 1948 o amnestii ve správních věcech trestních.

Práce zachycuje stav bádání k červnu 2011.

2. Kritika pramenů a literatury

2.1. Kritika pramenů

Hlavním zdrojem mé práce byly prameny. Za stěžejní pramen lze považovat fond TNK Nymburk 1945 – 1947 uložený v Státním oblastním archivu v Praze. Fond obsahuje celkem 11 kartonů, které se u TNK Nymburk projednávaly. Jednotlivé spisy jsou očíslované a v kartonech seřazeny od nejnižšího čísla. Toto řazení není dodrženo, protože některá čísla chybí. To může být způsobeno ztrátou spisu, nebo odesláním okresnímu či krajskému soudu, Zemskému národnímu výboru v Praze, případně jiným TNK. Celkem je tedy v kartonech uloženo 309 spisů, ale dohromady bylo projednáno 326 kauz. Tento rozdíl je způsoben tím, že v některých spisech bylo obžalováno více osob (většinou rodinný příslušníci či spolupracovníci, kteří přestupek spáchali společně). Každý úplný spis obsahuje udání na obviněného a jeho výslech, výslechy svědků a rozsudek. Spis mohl být dle potřeby doplněn ještě o další materiály – např. důkazní materiál proti obžalovanému (příhlášky k německé národnosti, požadavek na zrušení volebního práva apod.) či naopak materiály na jeho obhajobu (potvrzení o státní spolehlivosti). Některé spisy jsou torzovité, neobsahovaly ani základní informace. Ve spisech byly často založeny jen obvinění a výslechy a chyběl rozsudek či naopak se zde nacházel jen rozsudek o vině či nevině obžalovaného.

Jako sekundární pramen byly zejména využity jednotlivé právní normy, které se vztahují k činnosti Trestních nalézacích komis. Pro prozkoumání a analýzu právních norem jsem využila především dokumenty Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945¹, Sbírku zákonů a nařízení republiky Československé² a příručku s radami pro práci TNK od Jindřicha Stacha.³

Celkový seznam použitých pramenů je uveden na konci práce.⁴

2.2. Kritika literatury

Problematika dekretů prezidenta republiky, konkrétně tzv. Velkého retribučního dekretu a Malého retribučního dekretu, a institucí vykonávající podle nich spravedlnost (Národní soud, Mimořádné lidové soudy a Trestní nalézací komise) je dnes ještě málo

¹ JECH, Karel – KAPLAN, Karel: *Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945*. Dokumenty. Brno 2002.

² Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, ročník 1945, částka 57 ze dne 26. 11. 1945

³ STACH, Jindřich. Provinění proti národní cti a jejich trestání podle dekretu prezidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb.. Brno 1946

⁴ Na s. 76

probádaným tématem, ke kterému existuje minimum kvalitní literatury.

Literaturu, kterou jsem pro svou práci použila, bych rozdělila do čtyř skupin. Do první skupiny jsem zařadila literaturu, která se zabývá retribučními dekrety obecně. Za nejdůležitější považuji nejnovější monografii na toto téma „*Národní očista: Retribuce v poválečném Československu*“ od Benjaminu Frommera⁵. Autor se v ní zabývá okolnostmi vzniku retribučních dekretů a podrobně popisuje je i jednotlivé instituce vykonávající podle nich spravedlnost. Další publikací je „*Mýty a realita takzvaných Benešových dekretů*“, napsaná Janem Kuklíkem⁶, který se v ní zabývá vznikem a vývojem dekretů během okupace i po ní. Poslední monografie je od autora Mečislava Boráka⁷ „*Spravedlnost podle dekretů Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě*“, která je rozdělena do dvou částí. V první popisuje vznik retribučních dekretů a ve druhé se zabývá činností MLS v Ostavě.

Druhou skupinu tvoří literatura, která se zabývá tzv. divokou retribucí. Této kapitole dějin se věnuje zejména Tomáš Staněk⁸, který na toto téma vydal několik publikací. V současné době vzniká rozsáhlá edice celkem o 6 dílech na téma *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951*.⁹ Je výsledkem dlouholeté spolupráce. Hlavními editory jsou Adrian von Arburg a Tomáš Staněk. V současné době byly vydány první 2 díly, z toho druhý díl je rozdělen do 3 svazků. Další díly by měly být vydány v nejbližší době.

Třetí skupinu tvoří literatura zabývající se činností mimořádných lidových soudů. Studií, které se zabývají tímto tématem, je celá řada,¹⁰ ale pro tuto práci ovšem nebyly stěžejní.

Do poslední skupiny jsem zařadila literaturu týkající se tzv. Malého retribučního dekretu a činnosti Trestních nalézacích komisí. Důležitá zde byla opět publikace od

⁵ FROMMER, Benjamin.: *Národní očista: Retribuce v poválečném Československu*. Praha 2010.

⁶ KUKLÍK, Jan. *Mýty a realita takzvaných Benešových dekretů*. Praha 2002.

⁷ BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě*. Šenov u Ostravy 1998.

⁸ STANĚK, Tomáš. *Perzekuce 1945*. Praha 1996.;

STANĚK, Tomáš: *Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování*. Praha 2005.;

STANĚK, Tomáš: *Tábory v českých zemích 1945-1948*. Šenov u Ostravy 1996.;

⁹ *Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951 I. a II. díl*, ed. STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von. Ve Středoklukách 2010-2011.

¹⁰ K tématu např. BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě*. Šenov u Ostravy 1998.;

HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě 1945 – 1947*, diplomová práce, katedra Historie Fakulta Přírodovědně-humanitní a pedagogická TU v Liberci 2006;

KOČOVÁ, Kateřina. *Příspěvek ke zhodnocení činnosti mimořádných lidových soudů v prvním retribučním období (1945 – 1947)*, In: *Pax bello potior*. Sborník doc. R. Andělovi, Liberec 2004, s 299 – 318.

Bejmanina Frommera „Národní očista: Retribuce v poválečném Československu“. V kapitole Provinění proti národní cti¹¹ popisuje vznik tzv. Malého retribučního dekretu, směrnici o národní cti a nakonec se zaměřuje na nejznámější osobu, která stanula před komisí – Vlastu Buriana. Další práce věnované tomuto tématu byly vydány v odborných sbornících. V první sborníku „Retribuce v ČSR a národní podoby antisemitismu“¹² nalezneme čtyři příspěvky vážící se k této problematice. Autoři se v nich zabývají činností TNK v Praze, Olomouci, Ostravě, Novém Městě na Moravě a Velkém Meziříčí. Ze všech kauz se zaměřili na ty, kde obžalovaní byli obviněni z antisemitských zločinů. Ve druhém sborníku „Poválečná justice a národní podoby antisemitismu“¹³ dva autoři¹⁴ navazují na své práce z předchozího sborníku. V další publikaci „Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945“ se nachází studie „Malý retribuční dekret a německy hovořící obyvatelstvo v Ostravě v letech 1945 – 1948“¹⁵ od autorky Andrey Lněničkové-Chrobákové.

Celkový seznam použité literatury je uveden na konci práce.¹⁶

¹¹ FROMMER, B.: c. d., s. 249 – 300.

¹²Retribuce v ČSR a národní podoby antisemitismu. Židovská problematika a antisemitismus ve spisech mimořádných lidových soudů a trestních komisí ONV v letech 1945-1948., ed. BORÁK, M. Praha – Opava 2002.

¹³ Poválečná justice a národní podoby antisemitismu: postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 a v některých zemích střední Evropy., ed. BORÁK, M. Praha – Opava 2002.

¹⁴ Andrea Lněničková-Chrobáková a Jan Ryba

¹⁵ CHROBÁKOVÁ – LNĚNIČKOVÁ, Andrea: Malý retribuční dekret a německy hovořící obyvatelstvo v Ostravě v letech 1945 – 1948,in: Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945. Brno 2010.

¹⁶ Na s. 76 – 78.

3. Historický kontext¹⁷

Roku 1918 vznikla Československá republika. Jednalo se o mnohonárodnostní stát. Nejpočetnější skupinu tvořili Češi¹⁸, po nich následovali Němci (3,1 milionů) a teprve třetí nejpočetnější skupinou byli Slováci. Němci obývali rozsáhlé pohraniční oblasti s Německem a Rakouskem.¹⁹

Němečtí političtí reprezentanti zpočátku odmítali nově vzniklý stát. Situace se změnila s nástupem německé aktivistické politiky. V roce 1926²⁰ vstoupili do vlády a získali i některá důležitá ministerstva. Důsledkem hospodářské krize (1933) se v Německu dostali k moci nacisté, což radikalizuje i Němce žijící v Československu. Vůdčí politickou stranou se brzy stala Sudetendeutsche Partei²¹ v čele s Konrádem Henleinem, který požadoval autonomii. S podporou Berlína získal v parlamentních volbách v roce 1935 60 % hlasů českých Němců a o tři roky později v obecních volbách dokonce 85 % jejich hlasů. Konrád Henlein vyjádřil otevřeně své sympatie k německému nacismu až na karlovarském sjezdu SdP v dubnu 1938. Společně s Hitlerem chtěl „osvobodit“ německou menšinu v Československu.

Nátlak na autonomii pohraničí se stále zvyšoval. Když ji prezident Edvard Beneš nabídl, bylo již pozdě a Berlín požadoval vzdát se celého území ve prospěch Německa. Snaha zahraničních politiků vyvrcholila Mnichovskou dohodou 30. září 1938, kdy představitelé Velké Británie, Francie, Německa a Itálie vyzvali Československou republiku, aby své pohraniční oblasti postoupila Německu. Tímto dnem vznikla tzv. Druhá republika.²² Nacionálně socialistické Německo ihned Sudety obsadilo. Opustit se je rozhodlo přes 200 000 osob – zejména Čechů, německých antifašistů a osob, které byly rasovými norimberskými zákony označeny za Židy.

Československo nepřišlo pouze o Sudety. Jižní oblast Slovenska připadla Maďarsku

¹⁷ Pokud není uvedeno jinak, bylo v této části práce využito poznatků z publikací CUHRA, Jaroslav: České země v evropských dějinách. Díl čtvrtý, od roku 1918. Praha; Litomyšl 2006.;

PÁNEK, Jaroslav – TŮMA, Oldřich: Dějiny českých zemí. Praha 2008.;

KÁRNÍK, Zdeněk: České země v éře První republiky: (1918-1938). 1. díl. Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918-1929). Praha 2000.;

KÁRNÍK, Zdeněk: České země. 2. díl. Československo a České země v krizi a v ohrožení (1930-1935). Praha 2002.;

KÁRNÍK, Zdeněk: České země. 3. díl. O přežití a o život (1936-1938). Praha 2003.

¹⁸ Podle sčítání lidu z roku 1921.

¹⁹ Vžito označení Sudety.

²⁰ Mohli i dříve, ale tento rok se rozhodli pro aktivní německou politiku.

²¹ SdP

²² Trvá krátkou dobu, tj. 30.9. 1938 – 15.3.1939; K tématu podrobněji např. GEBHART, Jan – KUKLÍK, Jan: Druhá republika 1938-1939: svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě. Praha – Litomyšl 2004.

a Těšínsko Polsku. Ztratilo tak jednu třetinu své původní rozlohy a populace. Pod nátlakem musel také abdikovat československý prezident Edvard Beneš, který se rozhodl opustit zemi a uchýlit se do emigrace. Do čela státu byl zvolen Emil Hácha. Novým ministerským předsedou se stal šéf agrární strany Rudolf Beran. Byla zavedena cenzura, zakázána komunistická strana a omezen pluralitní stranický systém. To znamenalo, že nyní legálně existovaly pouze dvě politické strany.²³

Na Slovensku se do čela nacionalistů dostal katolický kněz Jozef Tiso, který po Praze požadoval autonomii pro Slovensko.²⁴ Toho využilo nacistické Německo a dalo Slovensku na výběr: maďarská okupace, nebo slovenská nezávislost pod dohledem Německa. Sněm slovenské krajiny si vybral druhou možnost a dnem 14. března 1939 zaniká Druhá republika a němečtí nacisté po rychlé okupaci vyhlásili na zbytku území bývalého Československa Protektorát Čechy a Morava. Hácha poté, co podepsal zmíněný dokument, údajně prohlásil: „*Někdo se obětovat musel. A tak jsem se obětoval já. Když už jsem nemohl zachránit stát, zachránil jsem aspoň národ.*“²⁵

Co to znamenalo pro stát a obyvatelstvo? Nacistické Německo mělo už dopředu představu, že protektorát bude sloužit zejména pro jeho hospodářské a vojenské potřeby. Protektorátní vláda mohla své vnitřní záležitosti spravovat sama, ale byla zrušena některá ministerstva²⁶ a na vše dohlížel tzv. protektor, kterého jmenoval Adolf Hitler. Prezident Emil Hácha ani dosavadní vláda nemuseli opustit úřad, i když okupanti požadovali odstoupení některých jejích členů. Odstoupil ministerský předseda Rudolf Beran²⁷ a nahradil ho generál Alois Eliáš.²⁸ Prvním protektorem byl jmenován německý šlechtic

²³ Strana národní jednoty a Národní strana práce.

²⁴ Slovensko a Podkarpatská Rus se autonomizovaly již během října 1938 a fakticky začalo existovat Česko-Slovensko. Do ústavy byly tyto změny zaneseny Národním shromážděním až v listopadu 1938.

²⁵ BRANDES, Detlef: Češi pod německým protektorátem: Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945. Praha 2000, s. 25.

²⁶ Obrany a zahraničních věcí.

²⁷ Rudolf Beran po odstoupení z funkce odešel do ústraní na svůj statek v Pracejovicích. Po celou dobu udržoval kontakty s představiteli českého odboje. Již v červnu 1941 byl zatčen Gestapem a v dubnu 1942 v Berlíně odsouzen k 10 letům vězení, ale již v prosinci 1943 byl propuštěn. Po druhé světové války, dne 19. května 1945, byl zatčen a v dubnu 1947 v politickém procesu odsouzen ke dvaceti letům vězení a propadnutí veškerého jmění za údajnou protinárodní činnost. Zemřel 28. července 1954 ve věznici Leopoldov.; K tématu podrobněji ROKOSKÝ, Jaroslav: Rudolf Beran a jeho doba : vzestup a pád agrární strany. Praha 2011.

²⁸ Alois Eliáš byl za druhé světové války předsedou protektorátní vlády (1939-1941). Dne 27. září 1941 byl zatčen gestapem a odvolán ze své funkce. Soud s ním začal již 1. října 1941. Byl obviněn z vlastizrádné činnosti. Podle rozsudky byl vinný ve všech bodech obžaloby a odsouzen k trestu smrti, který byl prozatím odložen. Nastoupil do věznice na Pankráci. Dne 19. června 1942, tedy v době vyhlášení Stanného práva po atentátu na Heydricha, byl zastřelen na Kobyliské střelnici. Po válce byl povýšen do hodnosti armádního generála a byla mu odhalena pamětní deska s bustou na rodném domě. Za komunistické totality byl označován za kolaboranta. Dne 7. května 2006 byly jeho ostatky společně s jeho manželky pohřbeny se všemi poctami v Národním památníku na pražském Vítkově.; K tématu podrobněji KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan: Generál šel na smrt : životní příběh Aloise Eliáše. Praha 2008.

Konstantin von Neurath. Jeho zástupcem se stal příslušník Sudetoněmecké strany²⁹ Karl Hermann Frank, který řídil v protektorátu jednotky SS a byl znám jako zastánce tvrdé represe českého odporu.

Ihned po vzniku Protektorátu Čechy a Morava se začaly uplatňovat rasová nařízení – tzv. norimberské zákony.³⁰ V roce 1941 bylo zřízeno ghetto Terezín, které sloužilo jako shromaždiště osob označených za Židy na jejich další cestě do vyhlazovacích táborů.

28. září 1941 byl Konstantin von Neurath nahrazen Reinhardem Heydrichem, který se měl snažit co možná nejvíce zlomit vůli obyvatel odporovat proti nacistické nadvládě (odsouzení ministerského předsedy Eliáše, potírání odboje, teror českého lidu). Proč k výměně došlo? Hitler si myslel, že Neurath byl pro řízení Protektorátu příliš mírný, a proto bylo využíváno jeho dobromyslnosti a mírnosti. Nejprve se spekulovalo, že Neuratha nahradí K. H. Frank. Hitler ovšem jmenoval novým zastupujícím říšským protektorem R. Heydricha, jednoho z nejvýznamnějších mužů Třetí říše, který prohlásil: „*Být nepřitelem všech nepřátel a ochráncem všeho německého.*“³¹

Nacisté již dopředu plánovali germanizaci protektorátu. Dokonce Frank počítal s tím, že by jí byla schopná asi polovina obyvatelstva země. Germanizační politiku prováděli již během války, zejména u smíšených česko-německých manželství, kdy nutili jednoho z partnerů, aby přijal německé občanství. Některé odhady mluví asi o 70 tisících občanech, Václav Nosek v roce 1946 odhadl jejich počet až na 300 000.³²

Protektorátní obyvatelstvo muselo pracovat pro říši. Na druhou stranu bylo osvobozeno od povinnosti sloužit v německé armádě. Roku 1942 zhodnotil K. H. Frank nacistickou politiku v protektorátu v tom smyslu, že ten, kdo pracuje pro říši, se nemusí ničeho obávat, bude materiálně zajištěn nyní i v budoucnu. Kdo se ale ulejšvá či sabotuje, bude po válečném právu smeten.³³

Nacistům se dařilo potlačovat vznik domácího odboje, který musel pracovat zejména v ilegilitě. Odbojové organizace se rozdělily na dva proudy.³⁴ Dařilo se jim podnikat diverzní akce, vydávat ilegální tiskoviny, organizovat sabotáže a vyvíjet úspěšně zpravodajskou činnost pro zahraničí. V Londýně nebyl pasivní ani Beneš společně s

²⁹ SdP bude zrušena – většina členstva přejde do NSDAP.

³⁰ Např. vyvlastnění jejich majetku, zákaz výkonu některých profesí, omezení jejich pohybu na veřejnosti, nucené práce

³¹ BRANDES, D.: c. d., s. 250.

³² Podrobněji: FROMMER, B.: c. d., s. 39 – 41.

³³ FROMMER, B.: c. d., s. 37.

³⁴ Domáci (demokratický - organizace ÚVOD = Ústřední vedení odboje domácího a komunistický - organizace ÚNRVČ = Ústřední národně revoluční výbor Československa) a zahraniční (londýnský a moskevský).

exilovou vládou. Mimo jiné rozhodli, aby byla do Protektorátu vyslána skupina, která by spáchala atentát na Heydricha.

Skupinu Antropoid, která měla již zmíněný atentát provést, tvořili dva parašutisté – Jan Kubiš a Josef Gabčík. Není zcela jasné, kdo dal příkaz k zastřelení Heydricha, ale o jejich úkolu věděl Beneš i šéf české tajné služby František Moravec. Kubiš a Gabčík nejprve studovali zvyky Heydricha a nakonec se rozhodli atentát provést v ostré zatáčce v Libni. Tudy Heydrich pravidelně projížděl z Panenských Břežan do Prahy.

Parašutisté se rozhodli uskutečnit atentát 27. května 1942 v 10:30. Bohužel došlo k nehodě, kdy se Gabčíkovi zasekl náboj v samopalu. Pomohl mu Kubiš, který na Heydricha hodil ruční granát a těžce ho zranil. Podařilo se jim utéci a ukrýt se v kostele Cyrila a Metoděje v Praze. Za jejich dopadení byla vysána odměna 1 milion říšských marek. Zastupujícím říšským protektorem byl dočasně jmenován Frank. Heydrich podlehl svým zraněným 4. června 1942. Nacisté se začali mstít – vypálení Lidic a Ležáků, zvýšený teror na české obyvatelstvo, 7 týdenní stanné právo. Parašutisté se svými spolupracovníky byli dopadeni 18. června v kostele Cyrila a Metoděje.³⁵

Jak již bylo zmíněno výše, protektorátní občané byli osvobozeni z povinnosti narukovat do války, ale našli se i jedinci, kteří se hlásili dobrovolně. Nacisté je pak často odmítali. Nejspíše se báli, že by přeběhli k nepříteli. Většina obyvatel se přizpůsobila válečným podmínkám a vyčkávala na konec války. Po válce jeden číšník vysvětlovat americkému novináři, proč takto činil: „*Ano, proč jsem je obsluhoval? Proč dělníci pro ně pracovali? Proč sedláci dodávali máslo, Vítkovice zbraně, novináři psali články a horníci dolovali uhlí? ... Protože museli žít. A museli jíst. Pracoval jsem pro ně jako číšník, protože nic jiného neumím.*“³⁶

Toto přizpůsobení nejspíše zachránilo mnoho lidských životů. Podle statistik válku nepřežilo podle německých rasových zákonů 77 000 Židů, 7 000 Romů a 36-55 000 Čechů a stovky německých antifašistů. Kromě těchto skupin se nacisté zaměřovali na politickou a intelektuální elitu Protektorátu. V Protektorátu se udržela poměrně vysoká životní úroveň oproti obyvatelům Říše. Ale obyvatelé nikdy nezapomněli na okupaci nacionálně-socialistickým Německem a ztrátu suverenity. Nebyly toto důvody, proč po válce docházelo k pomstě na německém obyvatelstvu? Je jasné, že někteří sudetští Němci nechápali, kde se v českém obyvatelstvu vzalo najednou tolik hněvu vůči nim. Jeden ze zastánců sudetských Němců napsal: „*Často jsem se divil, co se stalo, že se tak náhle*

³⁵ Podrobněji: BRANDES, D.: c. d., s. 300 – 318.

³⁶ FROMMER, B.: c. d., s. 48 – 49.

zrodila tak zrudná nenávist v srdcích českých lidí. Po tom všem, z války vyšli lépe než jakýkoli jiný národ v Evropě.“³⁷

Domácí odboj v českých zemích se plně rozběhl až těsně na konci války, po obsazení českého rozhlasu povstalci, tj. 5. května 1945. Bylo vyhlášeno všeobecné povstání proti okupantům a lidé začali stavět barikády po celé Praze. Tyto nepokoje si vyžádaly i velký počet obětí.³⁸ To už ale nemohlo nic změnit na poválečném uspořádání v Čechách, o kterém rozhodovala společně londýnská i moskevská exilová vláda. Jiná situace proběhla na Slovensku, kde odboj proti nacistům i Tisovi byl vyvolán již v roce 1944. Vůdci odboje si pak mohli nárokovat právo na zastoupení v mocenských orgánech.

Kdy vůbec byla uznána exilová vláda v čele s Edvardem Benešem českým národem i ostatními mocnostmi? Do exilu odjel jako mezinárodní vyděděnec, připomínka mnichovského debaklu. Ale do konce roku 1939 byl uznáván jako autorita nekomunistického odboje i některými protektorátními ministry, i když pouze v soukromí. Beneš i ostatní emigranti si v Londýně nárokovali právo na vedení Československa. Všechny spojenecké mocnosti je pak uznaly za legitimní představitele Československa během let 1941 – 1942. V roce 1943 byla uzavřena dohoda se Sovětským svazem o ochraně před Němci po skončení války. Když bylo jasné, že právě Rudá armáda osvobodí Prahu, Beneš odcestoval do Moskvy, aby zde s vůdci československých komunistů vyjednal poválečný stav.

Po 2. světové válce byla Československu vrácena téměř všechna území³⁹, které ztratilo před okupací. Politická elita chtěla ale nyní z tohoto státu utvořit homogenní národnostní stát Čechů a Slováků. Proto došlo k odsunu občanů označených za Němce z Čech a Maďarů ze Slovenska. Během prvních několika let po válce byla vystěhována většina německého obyvatelstva. Vystěhování lze pro snazší orientaci rozdělit na dvě základní fáze. V první fázi, tzv. divokém odsunu, bylo vyhnáno nejméně 800 tisíc Němců (tedy osob za ně označených),⁴⁰ kdy většinou probíhalo za asistence samozvaných

³⁷ FROMMER, B.: c. d., s. 51.

³⁸ FROMMER, B.: c. d., s. 53 uvádí: 935 Němců a 1693 Čechů.

³⁹ Mimo Podkarpatské Rusi, která byla připojena k Sovětskému svazu.

⁴⁰ STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von: Organizované divoké odsuny? Úloha ústředních státních orgánů při provádění "evakuace" německého obyvatelstva (květen až září 1945). Část 3. In: Soudobé dějiny, roč. 13, 2006, č. 3-4, s. 374-375 uvádí: Jak reálná se tedy jeví úvaha, že do konce září nebo začátku října 1945 bylo z českých zemí vysídleno – ovšem bez započítání migrací z oblasti kontrolované Američany – něco přes 750 tisíc Němců, z toho přibližně osmdesát procent do sovětského okupačního pásma v Německu. Při zvážení řady faktorů, jež znesnadňují zcela hodnověrnou rekonstrukci tehdejšího dění, by se snad dalo opatrně hovořit o celkovém počtu sedmi set tisíc vysídlenců na spodní hranici a osmi set dvaceti tisíc na horní hranici. ... Při započtení transportů a pěších pochodů, jež tehdy mířily z území obsazeného americkou armádou přímo do Bavorska a Rakouska, považujeme za dosti pravděpodobné, že pod tlakem dobových podmínek a v první řadě v důsledku té či oné formy donucení odešlo do konce pětáctýřicátého roku z

ozbrojených formací či běžné armády. V druhé fázi, tzv. organizovaném odsunu, bylo deportováno cca 2,26 milionu sudetských Němců do spojeneckých okupačních zón v Německu. Do bývalých Sudet pak přišlo na 1,5 milionu nových osídlenců.

českých zemí zhruba od osmi set tisíc až (odhadem) do maximálně jednoho milionu Němců (respektive osob, jež za ně byly tehdy považovány).

4. Retribuční soudnictví v Československu

4.1. Divoká retribuce

„*POKUD SE NĚKDY SITUACE OBRÁTÍ, TĚŽKO SI
PŘEDSTAVIT, JAK STRAŠNÁ BUDE POMSTA ČECHŮ*“⁴¹

(George F. Kennan)

Do jaké míry se tato slova naplnila? Obyvatelé protektorátu trpěli šest dlouhých let pod německou nacistickou nadvládou, terorem a zradou přátel a sousedů. S koncem války naplno v českých zemích propuklo násilí, jehož jedním z projevů byla tzv. divoká retribuce.

Divoká retribuce⁴² je termín pro mimoprávní akty násilí, které se odehrály na konci války (během jarních a letních měsíců). Tedy v době, kdy ještě nepůsobily retribuční soudy. Řada německy mluvícího obyvatelstva byla zavražděna, týrána a nejméně 800 000 z českých zemí vyhnána. Byla to doba velikého zmatku, anarchie a chaosu, kdy mnohdy jedinci či malé skupiny lidí braly spravedlnost do vlastních rukou. Lidé se chtěli často pomstít těm, kteří je v minulosti poškodili, zavinili jejich zatčení či mučení. Nikdo z předních kolaborantů nebyl do konce války zabit. Lidé se nejspíše báli další odplaty. Domácí odboj se nikdy plně nerozvinul. Lidé toužili po pomstě a spravedlnosti. Hněv a léta utrpení v nich byla nahromaděna a po válce měli velkou šanci pomstít se.⁴³

Nepočetný český domácí odboj se snažil ze všech sil informovat exilovou vládu o kolaborantech a přesvědčit je, aby byla tato jména čtena v londýnském rozhlasu a lidé v protektorátu je mohli slyšet. Hrozili také Čechům, kteří se přihlásili k německé národnosti. Budoucí ministr spravedlnosti Prokop Drtina prohlásil, že exilová vláda ví, co se v protektorátu děje a všichni budou souzeni a přísně potrestáni. Divoká retribuce byla dokonce exilovou vládou schvalována, protože doufala, že sudetští Němci uprchnou ze země sami, a tím se na organizovaný odsun jejich počet redukuje. Drtina prohlásil: „*Bude však záležet na Vás doma, aby Němci byli zatlačeni a vytlačeni co nejvíce a co nejdále. S tím se tu počítá, že to hlavní bude doma nakonec a že to bude krvavé, a ne procházka po Václavském náměstí jako roku osmnáct.*“⁴⁴

⁴¹ Tuto větu pronesl americký diplomat George F. Kennan v květnu 1939, tj. ještě před začátkem 2. světové války. FROMMER, Benjamin: Národní očista: Retribuce v poválečném Československu. Praha 2010, s. 60.

⁴² Též možno označení „divoký či živelný odsun“ sudetských Němců.

⁴³ Podrobněji FROMMER, B.: c. d., s. 60 – 70.

⁴⁴ FROMMER, B.: c. d., s. 69.

Prokop Drtina nebyl jediným politikem, který vyzýval k vyhnání Němců a Maďarů z Československa. Také Edvard Beneš to považoval za „zájem národního státu Čechů a Slováků“. Komunisté byli i pro vyhánění českých kolaborantů. Po válce všichni věděli, že sice okupanti byli vyhnáni, ale v zemi zůstalo stále mnoho kolaborantů. Obyvatelé jim naslouchali. Proto mohla být divoká retribuce ospravedlněna jako forma odbojové činnosti. Ale vraždění pokračovalo dlouho ještě po konci války. Nebyli napadáni jen kolaboranti, ale lidé si vyřizovali i vlastní účty. Často ani nerozlišovali národní příslušnost – protiněmecké násilí mělo i české oběti.

Po osvobození se násilí (vražd, krádeží, znásilnění) dopouštěli i rudoarmějci. Ale např. v jihozápadní části Čech si lidé stěžovali, že jim zabraňují ve vykonávání spravedlnosti. Jiní si přáli, aby byli osvobozeni Rudou armádou. Na konci roku 1945 se ale obě armády stáhly z Československa, které se stalo plně suverénní zemí ve střední Evropě.

Bylo obtížné zavést v Československu pořádek. Podle dekretu prezidenta republiky z prosince 1944⁴⁵ byl přestavěn systém místních správních orgánů. Zřizovaly se národní výbory, které měly působit jako samostatné výkonné úřady, dokud nebude ustavena schopná centrální vláda. Ty budou v rozsahu své působnosti spravovat všechny veřejné záležitosti a zároveň dbát o veřejnou bezpečnost.

V Národních výborech mohli pracovat pouze lidé slovanského původu, kteří byli spolehliví a nikdy nebyli členy zakázaných stran. Pokud byl problém v některých oblastech takové lidi nalézt, byl jmenován komisař nebo správní komise, kteří měli zajišťovat pořádek do doby, než se takoví občané naleznou a budou schopni převzít kontrolu a vytvořit správní orgány – to se týkalo zejména pohraničních oblastí. Někteří ministři se obávali, že by moc převzali nezkušení lidé.

Byla vytvořena hierarchie národních výborů:⁴⁶

- Místní národní výbor⁴⁷ – působil v každé obci a převzal pravomoci bývalých obecních a městských samospráv. Celkem jich bylo 11 533.

- Okresní národní výbor⁴⁸ – ve velkých městech Ústřední národní výbor.⁴⁹ Spadalo pod ně několik MNV. Měly mnoho pravomocí – udržování veřejného pořádku, dohlížení na občanské organizace, kontrola tisku, vydávání povolení na zbraně. ONV také vydávaly

⁴⁵ Dekret č. 18/1944 Úř. věst. ze 4.12.1944 o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění. JECH, Karel – KAPLAN, Karel: *Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945*. Dokumenty. Brno 2002, s. 123-124.

⁴⁶ Údaje použity z publikace FROMMER, B.: c. d., s. 78 – 79.

⁴⁷ Dále jen MNV

⁴⁸ Dále jen ONV

⁴⁹ Dále jen ÚNV

pasy, doklady, ověřovaly státní příslušnost a národnost, potvrzovaly národní spolehlivost. Vyšetřovací komise u ONV připravovaly dokumenty k retribučním soudům. Byly podřízeny ministerstvu vnitra. ONV bylo 156 a ÚNV 6.

- Zemské národní výbory⁵⁰ – celkem 3 výbory, které sídlily v Praze, Brně a Ostravě. Dohlížely na práci ONV. Fungovaly jako odvolací orgány.

Po konci války to byly často jediné orgány, které v obci či okrese působily. Mnoho ONV či OSK⁵¹ se ale vymklo kontrole a stala se z nich mocenská monstra. Vymkly se z autority vlády, která nebyla schopna proti nim zakročit – zatýkaly, mučily, věznily i popravovaly podezřelé kolaboranty a rozdělovaly si jejich majetek. U smíšených česko-německých manželství docházelo k týrání celých rodin, jejich ponižování a v mnoho případech i vyhnání z domovů do táborů nebo rovnou do zahraničí. Nejhorší situace byla opět v pohraničních oblastech Sudet. Docházelo i ke vzniku divokých samozvaných organizací, které braly právo do vlastních rukou. Mezi známé patří Revoluční gardy,⁵² které působily v celé osvobozené republice.

Již 12. května 1945 vyzval premiér Zdeněk Fierlinger ministry, aby dali veřejně vyhlásit zákaz násilí na nevinných Němcích. Ti to odmítli s tvrzením, že domluví schůzi s vedoucím hodnostářem ozbrojených sil. Až na konci měsíce byl vydán zákaz souzení a poprav válečných zločinců a kolaborantů. Revoluční gardy byly rozpuštěny ale až během června.⁵³

Během divokého odsunu bylo zabito tisíce osob označených za Němce.⁵⁴ Již v dubnu 1944 bylo české obyvatelstvo vyzváno exilovou vládou, aby odstranilo z veřejných úřadů příslušníky nepřátelských států a všechny, kteří jim pomáhali. Tou dobou ještě nebyly vydány potřebné právní předpisy – nebylo upraveno souzení a trestání válečných zločinců a kolaborantů. Na konci února 1945 byl podepsán dekret, který ustanovil

⁵⁰ Dále jen ZNV

⁵¹ Okresní správní komise.

⁵² Dále jen RG – někdy přezdívány jako Rabovací gardy.

⁵³ FROMMER, B.: c. d. s. 76 – 82.

⁵⁴ Podrobněji k tématu např.: STANĚK, Tomáš: Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování. Praha 2005.;

STANĚK, Tomáš. Perzekuce 1945. Praha 1996.;

JUDT, Tony. Poválečná Evropa: Dějiny od roku 1945. Praha 2008, s. 13 – 62.;

STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von: Organizované divoké odsuny? Úloha ústředních státních orgánů při provádění "evakuace" německého obyvatelstva (květen až září 1945). Část 1. In: Soudobé dějiny, roč. 12 2005, č. 2-3, s. 465-533.;

STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von: Organizované divoké odsuny?. Část 2. In: Tamtéž, roč. 13, 2006, č. 1-2, s. 13-49.;

STANĚK, Tomáš – ARBURG Adrian von: Organizované divoké odsuny?. Část 3. In: Tamtéž, roč. 13, 2006, č. 3-4, s. 321-376.

retribuční soudy, ale jeho účinnost byla vládou odložena.

Samozvané organizace, které na sebe převzaly policejní a soudní pravomoci, často zatýkaly nevinné a zavíraly je do provizorních vězení či táborů.⁵⁵ Provizorní věznice a tábory byly přeplněny. Často nebyla s podezřelými sepsána výpověď a chyběl i důkaz o vině. Vyšetřování pak komisaři prováděli dodatečně, aby se zjistilo, zda byl delikt opravdu spáchán. Např. v Liberci došlo k případu, že z 3000 zatčených osob bylo nakonec obviněno jen 60. Později ministerstvo vnitra uvedlo: „*Bylo prokazatelně zjištěno, že řada jednotlivců byla zatčena a šikanována, aniž byla uvedena konkrétní provinění nebo byly po ruce průkazní prostředky, přičemž obviněným nebyla dána možnost obrany.*“⁵⁶

Kolik lidí bylo v táborech a věznicích zadržováno? Jak již bylo řečeno, vznikaly provizorní věznice, kterých v roce 1945 existovalo kolem 500.⁵⁷ Sloužily k shromažďování Němců a kolaborantů. Byla přeplněna i věznice Pankrác, ve které bylo v polovině června 1945 asi 4000 vězňů, v celé Praze asi pak 20 000. Koncem srpna oficiální průzkum uváděl asi 69 000 vězňů v táborech a koncem listopadu asi 10 000 Čechů ve vazbě.

Kdo směl působit jako dozorce ve věznici či táboře? Jak v této době bylo časté, jednalo se zejména o samozvance. Mohli zde tak působit příslušníci Revoluční gardy, uniformované bezpečnosti, bývalí partyzáni i vojáci Rudé armády. Někteří dozorcí byli bývalí vězni za okupace nacistů, kteří nyní naopak hlídali nacisty a kolaboranty.⁵⁸

Praktiky ve věznicích a táborech byly velmi brutální a vězni byli často při výslechu násilně mučeni. Lidé byli popravováni nebo umírali v důsledku bití. Ženy byli ponižovány, když se musely svléknout do naha, často docházelo k jejich znásilnění. Úřední dokumenty jsou nejasné a často z nich nelze vyčíst, co se s vězněm dělo. V jednom dopise napsala neznámá žena prezidentovi k dění ve věznici toto: „... *Sestra je ve vězení již 10 týdnů. Co vytrpěla za tento přestupek je nelidské a až nepochopitelné. Jednalo se s ní jako s nejhorším zločincem od samého začátku. Členové Národního výboru přišli do cely opilí, poručili jí vysvléci se do naha, ztřískali ji tak surově, že její tělo bylo jako mapa, ostríhali jí překrásné vlasy a po bití ji polévali vodou. Toto se opakovalo několik nocí po sobě.*“⁵⁹ Tento způsob mučení se neprováděl jen na Němkách, ale často i na Češkách, které měly

⁵⁵ STANĚK, Tomáš: Poválečné „excesy“, s. 80 uvádí: Počáteční zmatky při stanovení převažujícího účelu jednotlivých táborů se promítaly v širokém spektru jejich názvů. Používaly se termíny „koncentrační tábor“, „tábor politických vězňů“, „internační tábor“, „sběrný (záchytný) tábor“, „kárný tábor“, „pracovní tábor“, „tábor Němců“ aj. Nebo jejich různé kombinace.

⁵⁶ FROMMER, B.: c. d., s. 85.

⁵⁷ Z toho kolem 300 v Čechách a 200 v Moravskoslezské zemi.

⁵⁸ K tématu podrobněji: STANĚK, Tomáš: Tábory v českých zemích 1945-1948. Šenov u Ostravy 1996.; STANĚK, Tomáš. Poválečné „excesy“, s. 75 – 84.

⁵⁹ FROMMER, B.: c. d., s. 9.

během okupace milostný poměr s Němci.

O obnovení pořádku usilovaly zejména Národní výbory, které se snažily převzít moc z rukou svémocných a polovojenských skupin. Např. Národní výbor v Třebíči vyhlásil snahu potrestat válečné zločince a kolaboranty, ale ne ze msty a vlastní vůle občanů. Vše měla řešit vyšetřovací komise. K tomuto se připojil i další výbor, který uvedl, že chce potrestat zločince 2. světové války, ale ne pomocí nacistických metod – nepřipouštěl šikanu, mučení a šikanování.

Výbory nezasahovaly jen proti válečným zločincům a kolaborantům, ale i proti některým samozvaným vykonavatelům spravedlnosti. Zvláště zatýkaly ty, kteří zasahovali proti českým obyvatelům. Často se stávalo, že po zadržení a vyslechnutí byli brzy zase propuštěni na svobodu. Nebylo ani výjimkou, že pokud se výbor pokusil zasáhnout proti těmto samozvaným vykonavatelům spravedlnosti, obyvatelé obcí tím byli pobouřeni a nenáviděli je. Naopak docházelo k potrestání těch, kteří se snažili upozornit na násilné chování vůči německým spoluobčanům. Vypadalo to pak, jako by násilí na osobách považovaných za Němce nebylo trestným činem a veřejně bylo podporováno. Naopak byli trestáni ti, kteří se tomu pokoušeli zabránit.

Zatýkání podezřelých osob se snažilo pod kontrolu získat ministerstvo vnitra a okresní i místní složky správy. V květnu 1945 byl pak vydán příkaz, který určoval skupiny osob, které nemají být brány do vazby – invalidé, těhotné ženy, nezletilci s matkami. To se vztahovalo i na smíšená manželství. Dále neměli být zatýkáni čeští občané, pokud není zcela jasné, že jsou to zrádci, kolaboranti a záškodníci. A za drobné přestupky měli být podmíněně propuštěni. Tyto pokusy o nastolení a obnovení pořádku narušoval fakt, že chyběla definitivní právní úprava retribuice.⁶⁰

⁶⁰ FROMMER, B.: c. d., s. 91 – 94.

4.2. Vznik dekretů prezidenta republiky

V důsledku mnichovské dohody (30. září 1938) došlo k likvidaci československé státnosti a prezident Edvard Beneš podal abdikaci a uchýlil se do exilu. Protože došlo k nulitě⁶¹ mnichovské dohody, neplatila Benešova abdikace, a proto mohl v exilu nadále vystupovat jako československý prezident. Jeho setrvání ve funkci bylo v roce 1942 potvrzeno exilovou vládou, s tím, že bude v čele československého státu až do doby, dokud nebudou moci být provedeny nové řádné prezidentské volby.

Spojenecké mocnosti nulitu mnichovské dohody uznaly během války a další státy po jejím skončení. Proto ani nebyl problém s uznáním prozatímní československé vlády v čele s Benešem působící v londýnském exilu. Velká Británie ji oficiálně uznala 21. července 1940 a o rok později i právní postavení prezidenta Beneše a exilové vlády. Tohoto uznání se dostalo i od Sovětského svazu a Spojených států.

Již od 21. července 1940 mohl prezident Eduard Beneš vydávat dekrety, které byly postaveny na úroveň zákonů. Jejich platnost byla vyhlášena také dekretem. V tu dobu to byla jediná možnost, jak přijímat rozhodnutí, které by měla platnost zákona. Dekrety jsou sice označovány jako „Benešovy“ či prezidenta republiky, to ale neznamená, že by se na jejich tvorbě přímo podílel. Vydával je vždy, tedy kromě prvního dekretu, na návrh vlády. Ta se o nich musela usnést a předložit je prezidentovi k vyhlášení. V té době byl totiž jediným nositelem zákonodárné moci.⁶² To trvalo i v obnoveném Československu, do doby než zákonodárná moc byla opět v rukou Prozatímního Národního shromáždění – tedy do 28. října 1945.

Nebyla to ale jen vláda, která navrhovala dekrety – při jejich tvorbě existovaly také dva poradní orgány – Státní a Právní rada.⁶³ Dekrety spolupodepisovali také předseda vlády a někteří členové vlády, ústavní dekrety pak vyžadovaly podpisy všech členů vlády.

Jak již bylo zmíněno, prezident Beneš mohl dekrety vydávat do 28. října 1945, kdy vše převzalo do rukou Prozatímní Národní shromáždění, které pak 28. března 1946

⁶¹ Neuznání platnosti mnichovské dohody téměř od samého počátku.

⁶² K tématu např.: BLAIVE, Muriel – MINK, Georges. Benešovy dekrety: budoucnost Evropy a vyrovnávání se s minulostí. Praha 2003.;

BORÁK, Mečislav. Spravedlnost podle dekretu retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě. Šenov u Ostravy 1998.;

FROMMER, B.: Národní očista: Retribuce v poválečném Československu. Praha 2010.;

KUKLÍK, Jan. Mýty a realita takzvaných Benešových dekretů. Praha 2002.;

MANDLER, Emanuel. Benešovy dekrety: proč vznikaly a co jsou. Praha 2002.;

SPIRIT Michal. Tzv. Benešovy dekrety: předpoklady jejich vzniku a jejich důsledky. Praha 2004.

⁶³ Státní rada (od 27. října 1942) a Právní rada (od 4. února 1942 – exilová obdoba Nejvyššího správního soudu).

provedlo tzv. ratihabici⁶⁴ dekretů. Od té doby je tedy bylo možné změnit nebo zrušit jedině zákonem, ústavní dekrety pak ústavním zákonem. Celkem v období od 21. července 1940 do 27. října 1945 bylo vydáno 143 dekretů, z toho 17 ústavních.⁶⁵

4.2.1. Retribuce na Slovensku⁶⁶

Slovenská národní rada,⁶⁷ vytvořená koncem roku 1943, reprezentovala snahy občanského a komunistického odboje na Slovensku. Sice podporovala obnovení ČSR, ale na principu rovnoprávnosti českého a slovenského národa. Dne 1. září 1944, po vypuknutí Slovenského národního povstání, vydala SNR prohlášení, ve kterém na sebe převzala zákonodárnou a výkonnou moc na Slovensku. Toto prohlášení bylo potvrzeno nařízením č. 1 SNR.

SNR za reprezentanta ČSR v zahraničí nadále pokládala československou exilovou vládu, což potvrdila v usnesení z 29. září a 16. října 1944. Postavila se proti Benešovu právnímu a politickému pojetí. Na Slovensku byla vytvořena nová struktura – vedle SNR existovalo předsednictvo SNR a tzv. pověřenectva⁶⁸ jako orgány výkonné moci.

V říjnu a listopadu 1944 podnikla delegace SNR⁶⁹ cestu do Londýna, kde se setkala s představiteli exilové vlády a s nimiž debatovali o poválečném uspořádání ČSR. Dohodli se, že je nutné změnit Ústavu a státoprávní podobu státu. Mluvílo se také o prezidentských dekretech, aby byly v souladu s normotvornou SNR. Oficiální stanovisko exilové vlády bylo obsaženo v usnesení ze dne 13. října 1944 a sděleno SNR 13. listopadu, s tím, že vláda vzala na vědomí nařízení SNR č. 1 a všechna usnesení, nařízení a další akty SNR musely podléhat dodatečnému ústavnímu schválení „svobodně zvolených zástupců lidu“.⁷⁰ Ústava z roku 1920 zůstala v platnosti do doby, než bude zvolen řádný parlament schopný ji změnit. Ani tato stanoviska nezměnila nic na tom, že zákonodárná a exekutivní činnost orgánů SNR vytvářela „konkurenci“ dekretům prezidenta republiky nebo je upravovala.⁷¹

Po potlačení Slovenského národního povstání nacistickým Německem přijala SNR pro zachování kontinuity nařízení č. 40/1944 Sb. n. SNR z 23. října 1944, kterým předala

⁶⁴ Dodatečné schválení všech dekretů prezidenta, včetně ústavních, a jejich prohlášení za zákony.

⁶⁵ Pokud není uvedeno jinak, čerpáno z publikace: BORÁK, M.: c. d., s. 18 – 20.

⁶⁶ Pokud není uvedeno jinak, čerpáno z publikace KUKLÍK, J.: c. d., s. 215 – 223.

⁶⁷ Dále jen SNR

⁶⁸ Ekvivalent ministerstev.

⁶⁹ J. Ursíny, L. Novomeský a M. Vesel.

⁷⁰ KUKLÍK, J.: c. d., s. 217.

⁷¹ Např. upravení místních národních výborů (oběžník ze dne 5. září 1944), rozpuštění fašistických politických stran a organizací (nařízení č. 4 Sb. n. SNR z 1.9.1944).

všechny pravomoci SNR na předsednictvo SNR a na jednotlivé členy. Ze členů,⁷² kteří se dostali na osvobozené území na východě Slovenska, vznikla tzv. delegace pro osvobozené území. Od 21. února 1945 obnovilo činnost i Předsednictvo SNR. Výkonná moc byla navrátna nařízením č. 1/1945 Sb. n. SNR o ústředních úřadech 21. února 1945 pověřenectvům, kterých vzniklo 12.⁷³ Dále 2. března 1945 přijala SNR usnesení známé jako Stanovisko a požiadavky slovenského národa, ve kterém zopakovala návrh na rozdělení kompetencí mezi ústřední československé a slovenské orgány. Tato stanoviska se stala základem pro jednání v Moskvě o podobě a programu nové československé vlády. SNR zde vystupovala jako samostatný politický činitel.

Z tohoto vyplynulo asymetrické uspořádání československých orgánů, protože řada dekretů prezidenta republiky nebyla na Slovensku aplikována. Důsledkem těchto poměrů došlo k prohloubení právního a správního dualismu na Slovensku a v českých zemích.

⁷² L. Novomeský, V. Šrobár, J. Pülle, J. Ursíny.

⁷³ Pro věci vnitřní; pro zemědělství a pozemkovou reformu; pro průmysl, živnosti a zásobování; finance; školství a osvětu; soudnictví; sociální péči; zdravotnictví; železnice; veřejné práce; pošty a telegrafy; věci vojenské.

4.3. Vznik retribučních dekretů⁷⁴

Co si vůbec představit pod pojmem retribuce? Vzniklo z latinského slova retributio, které znamená odplatu, vrácení a odměnu. V českém jazyce se pak vžil ekvivalent retribuce, což představuje nápravu a odčinění, popř. také náhradu a odměnu. Novější slovníky pak uvádějí, že retribuce je právní termín znamenající „*stíhání zločinců, kterých se dopustili nacisté a jejich pomahači na československém lidu.*“⁷⁵

Již během války bylo jasné, že nacistické zločiny musejí být potrestány. Beneš již 13. července 1942 prohlásil: „*Za všechno to budou se zodpovídat a pykat! Prohlašuji slavnostně jménem státu, národa a vlády československé, že za všechno to, co se v těchto dnech u nás stalo, považujeme osobně odpovědného Adolfa Hitlera a všechny členy jeho vlády bez výjimky. Činíme osobně odpovědnými všechny exponenty nacistické strany a říšské vlády na našem území, činíme osobně odpovědnými každého, kdo jim v tom pomáhá, ať je to kdekoliv na celém území republiky.* ...“⁷⁶

Odplata byla o to důležitější, že se jednalo o plánovaný zločin. Statisticky je to potvrzeno – mezi oběťmi převažují civilisté nad vojáky a důvodem jejich smrti je zejména nacistický teror – např. ve Francii třikrát více civilistů a v sousedním Polsku desetkrát. V Německu byla situace zcela opačná, kdy zemřelo pětikrát více vojáků než civilistů.

Do té doby neexistoval v právním řádu pojem válečný zločin. Z první světové války nebyl téměř nikdo potrestán, i když byli obviněni třeba za potopení lazaretní lodě či vydali rozkaz k zabíjení zajatců a raněných. Hlavně představitelé zemí, které byli postiženi nacistickými zločiny, chtěli zabránit tomu, aby se podobná situace opakovala a zločinci unikli trestům. Požadovali jejich přísné potrestání. 13. ledna 1942 byla v Londýně pořádána konference devíti evropských států, které byly okupovány nacistickým Německem a jejichž vlády pobývaly v exilu v Londýně.⁷⁷ Společně přijaly deklaraci⁷⁸, ve které požadovaly stíhání a potrestání nacistických zločinů.

Potrestání válečných zločinců se netýkalo výhradně jen nacistů. V protektorátu se našli lidé, kteří jim byli ochotni pomáhat a spolupracovat s nimi. Jak prohlásil prezident Beneš, bylo nutné u těchto lidí postupovat při trestání objektivně, spravedlivě a

⁷⁴ Pokud není uvedeno jinak, bylo v této části práce využito poznatků z publikací BORÁK, M.: c. d.; FROMMER, B.: c. d.; KUKLÍK, J.: c. d.

⁷⁵ BORÁK, M.: c. d., s. 11.

⁷⁶ BORÁK, M.: c. d., s. 21.

⁷⁷ Československo, Jugoslávie, Polsko, Belgie, Řecko, Lucembursko, Holandsko, Francie a Norsko.

⁷⁸ Též zvaná Svatojakubská.

nedopouštět se msty. V těchto případech nechtěl dělat rozdíly mezi Němci a Čechy. Přál si stejná pravidla pro domácí i mezinárodní zrádce a postupovat proti nim stejně. Soudy měly být časově omezeny (asi tři měsíce) a měly pracovat co nejrychleji a nejdůkladněji. Navrhoval velmi přísné tresty, proti kterým by nebylo možné odvolání. Většina z nich se skutečně objevila i v retribučních dekretech.

Přípravy na tvorbě retribučních dekretů začaly v listopadu 1942. K tomuto účelu byly zřízeny tři subkomise: materiální právo trestní, soudní organizace a řízení, mezinárodní styk související zejména s extradicí (vydávání osob k potrestání jinému státu).

Postupně se k londýnské deklaraci připojily i největší mocnosti – SSSR, Velká Británie a USA. Ministři zahraničních věcí vypracovali na konferenci v Moskvě (19. - 30. října 1943) „Deklaraci o ukrutnostech“, ve které sepsali zásady trestního postihu válečných zločinců. Nacisté podle této deklarace mohli být vydáni do té země a potrestáni tam, kde se dopustili svých zločinů. Byla podepsána představiteli tří mocností (Roosevelt, Churchill a Stalin), kteří hovořili i za dalších 32 spojených národů. Všechny země souhlasily se sepsáním seznamu nacistických válečných zločinců.

První návrh tzv. Velkého retribučního dekretu byl předložen v červnu 1943 ministrem spravedlnosti Stránským. Ohledně něho se velmi vášnivě diskutovalo a nakonec byl vrácen k přepracování. Většina ministrů návrh dekretů neschvalovala, protože se bála, že by mohlo dojít ke stranickopolitické pomstě. V návrhu se objevil tzv. princip retroaktivity.⁷⁹ To znamenalo potrestání všech osob, které se provinili v době tzv. zvýšeného ohrožení republiky.⁸⁰ Dále se jim taky nelíbil stanný charakter soudů a nemožnost opravného prostředku proti rozsudku. Komunistům se nezdála míra trestů a navrhovali jejich zpřísnění a požadovali vydání dekretů co nejdříve, aby mohli být nacisté a kolaboranti souzeni ještě během války.

Na jaře roku 1944 byl předložen nový text retribučního dekretu ministrem spravedlnosti. Podnětem pro jeho rychlé dokončení byl fakt, že již 8. dubna 1944 sovětská vojska dosáhla východní hranice protektorátu. V červenci a srpnu 1944 pak projednávali návrh ve výboru Státní rady. Konečné znění retribučního dekretu bylo schváleno vládou 6. října 1944. Několik ministrů vznášelo námitky, ale nakonec hlasovali proti jen dva ministři.⁸¹

Dodnes není zcela jasné, kdy došlo k podpisu retribučního dekretu prezidentem

⁷⁹ Zpětná platnost zákona.

⁸⁰ Za počátek stanoveno datum 21.5.1938, kdy byla vyhlášena částečná mobilizace, a ukončena 31.12.1946 (konečné datum určeno až později).

⁸¹ Ján Lichner a Feierabend.

Benešem. Prameny uvádějí různá data.⁸² Text retribučního dekretu byl otištěn dne 6. března 1945 pod číslem 6/1945 v Úředním věstníku československém v Londýně. Tímto dnem nabyl právní účinnosti. Tento dekret se vztahoval jen na české země. Dne 15. května 1945 byla pro Slovensko vydána Slovenskou národní radou vlastní *Retribuční norma č. 33/1945 Zb. n. SNR o potrestání fašistických zločinů, okupantů, zrádců a kolaborantů a o zřízení lidového soudnictví*.⁸³

Retribuční dekret č. 6 byl na území Československa upraven a jeho konečná podoba vešla v platnost 19. června 1945 jako „*Dekret Presidenta republiky č. 16 ze dne 19. června 1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech*“.⁸⁴ Platnost získal dne 9. července 1945. Od původního návrhu dekretu č. 6 se lišil minimálně. Největší rozdíl se týkal kapitoly zločinů, kam byl přidán § 11 – Udavačství.

4.3.1. Tzv. Velký retribuční dekret a Mimořádné lidové soudy

Tzv. Velká retribuční dekret⁸⁵ se skládal ze dvou částí. První se zabývala jednotlivými druhy zločinů a v druhé části byla vymezena činnost instituce Mimořádných lidových soudů.⁸⁶

Trestné činy byly rozděleny do následujících čtyř kategorií:

- zločiny proti státu (§1 - §4)
- zločiny proti osobám (§5 - §7)
- zločiny proti majetku (§8 - §10)
- udavačství (§11)

Přechod mezi první a druhou hlavou tzv. Velkého retribučního dekretu tvoří všeobecná ustanovení (§ 12 - § 20), která udávají podmínku, za které může být trestán i cizinec. Jako omluva se nepřipouští dodržování jiných než československých předpisů. Dále jsou zde stanoveny i míry trestů – pozbytí občanské cti, nucené práce a propadnutí majetku státu. V ustanovení jsou popsány i podmínky, za kterých může být trest snížen pod dolní hranici nebo i zcela od potrestání upuštěno. Tresty nelze promlčet a mají být potrestáni všichni, kteří se něčeho dopustili v období tzv. zvýšeného ohrožení republiky.

⁸² BORÁK, M.: c. d., s. 28 uvádí: 1.2.1945, 28.2.1945 nebo 10.3.1945.

⁸³ JECH, Karel – KAPLAN, Karel: *Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945*. Dokumenty. Brno 2002, s. 255 – 262.

⁸⁴ JECH, K. – KAPLAN, K.: c. d., s. 237 – 247.

⁸⁵ Celý text dekretu bude uveden v přílohách.

⁸⁶ Dále jen MLS

Druhá hlava dekretu se zabývala institucí MLS,⁸⁷ které sídlily v místech krajských soudů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Před těmito soudy byly souzeny trestné činy podle tzv. Velkého retribučního dekretu.

Senát se skládal z jednoho profesionálního soudce (přednosta senátu) a čtyř laiků.⁸⁸ V čele MLS byl přednosta a jeho náměstci. Přednostu a jeho náměstký vybíral prezident ze seznamů pořízených ONV či OSK a byli jmenováni ministrem spravedlnosti, soudce také vybírala vláda ze seznamů národních výborů. Po jmenování skládali stanovený slib: „*Slibuji na svou čest a svědomí, že se budu při svém rozhodování řídit jen zákonem, že budu hlasovati podle svého nejlepšího svědomí a přesvědčení a že zachovám přísnou mlčenlivost o obsahu porady a hlasování soudu.*“⁸⁹

Řízení před MLS bylo ústní a veřejné a případ neměl být projednáván déle než tři dny, jinak byl předán k řádnému soudu. Obžalovaný měl právo na právního zástupce. Mohl si ho vybrat sám, ale pokud ho odmítl či si ho nemohl dovolit zaplatit, soud mu ho přidělil. Obhájce měl právo na poslední slovo. O rozsudku se soudci usnášeli na neveřejné poradě a rozsudek museli vyhlásit ihned. Obžalovaný mohl být odsouzen na různou dobu odnětí svobody a zároveň mohl:

- odpykat trest (někdy jeho část) v nucených táborech
- přijít o majetek ve prospěch státu
- pozbýt občanské cti

Trest v nucených táborech měl sloužit k tomu, aby odsouzený válečný zločinec nebo kolaborant mohl odčinit alespoň část škod, které napáchal. Trest propadnutí majetku nebo jeho části ve prospěch státu někdy vedlo k odsouzení zvláště majetných osob. Pozbýt občanskou cti mohl jedinec na dobu určitou, nebo na vždy. Co to pro něho znamenalo? Jedinec ztratil volební právo, nesměl zastávat volený úřad, přišel o dosud udělená vyznamenání a řády, nemohl zastávat řídicí funkci a vykonávat svobodná řemesla – mohl být pouze obyčejným dělníkem.

Podle § 31 nebylo možné se proti rozsudku MLS odvolat. Závěr těchto soudů byl konečný. Nemožnost odvolání neplatila jen pro obžalovaného, ale také pro obžalobu. Pokud byl vynesena trest smrti, musel být vykonán do dvou hodin po vyhlášení rozsudku. Na žádost odsouzeného mohla být lhůta prodloužena o jednu hodinu. Takže trest měl být vykonán nejdéle do tří hodin od jeho vyhlášení. Odsouzenému byla dána možnost požádat

⁸⁷ BORÁK, M.: c. d., s. 47 – 59.;

FROMMER, B.: c. d., s. 138 – 195.

⁸⁸ Soudci z lidu, kteří neměli právní vzdělání.

⁸⁹ BORÁK, M.: c. d., s. 47.

o milost prezidenta, ale žádost neměla odkladný účinek. Což znamenalo, že většina odsouzených na smrt byla skutečně popravena. Soudci mohli povolit veřejnou popravu. V případě, že řízení probíhalo v nepřítomnosti obžalovaného, trest smrti se musel vykonat do 24 hodin po dopadení odsouzeného.

Účinnost dekretu byla stanovena na dobu jednoho roku ode dne vyhlášení. V červenci 1946 nebyly stále ještě všechny případy vyřešeny. Proto Národní shromáždění muselo jeho účinnost prodloužit o půl roku.⁹⁰ Podruhé byla účinnost retribučního dekretu prodloužena do 4. května 1947 a tímto datem také skončila.

Tabulka 1: Rozsudky smrti v rámci retribuce podle jednotlivých zemí⁹¹

Stát či region	Rozsudky smrti	Vykonané popravy	Procento popravených
České země	723	686	94,9
Slovensko	65	27	41,5
Belgie	2940	242	8,2
Bulharsko	2618	1576	60,2
Dánsko	78	46	59,0
Francie	7037	791	11,2
Maďarsko	476	189	39,7
Holandsko	138	36	26,1
Norsko	25	22	88,0

Když v únoru 1948 převzala komunistická vláda moc v zemi, rozhodla se o obnovení retribučního soudnictví. Dekret prezidenta republiky č. 16/1945 byl nahrazen zákonem č. 33/1948 Sb. a nabyl účinnost dne 2. dubna 1948. Lidové soudy se měly stát prostředkem k udržení moci ve státě a sloužit k odstranění politických odpůrců. Komunisté plánovali zbavit se desetitisíců osob, ale nakonec odsoudili kolem tří tisíc.⁹²

⁹⁰ Do 8.1.1947.

⁹¹ FROMMER, B.: c. d., s. 134.

⁹² Podrobněji k tématu BORÁK, M.: c. d., s. 75 – 80.;
FROMMER, B.: c. d., s. 409 – 441.

4.3.1.1. Dekret o Národním soudu⁹³

O zřízení Národního soudu⁹⁴ se začalo mluvit teprve v březnu 1945 v Moskvě. Většina členů exilové vlády se shodovala na jeho potřebě, protože považovala za důležité potrestat také tzv. prominentní české kolaboranty – vůdce fašistických organizací,⁹⁵ zrádné novináře, příslušníky protektorátní vlády a zrádce z bankovní, agrární a průmyslové sféry. Národní soud,⁹⁶ sídlící v Praze, byl zřízen dekretem dne 19. června 1945: „*Dekret presidenta republiky č. 17 ze dne 19. června 1945 o Národním soudu.*“⁹⁷ Účinnost dekretu byla platná ode dne vyhlášení po dobu 1 roku.

NS se v některých věcech odlišoval od MLS. Senát byl sedmičlenný – předseda, dva náměstkové a čtyři přísedící. Předseda a náměstkové museli mít právnické vzdělání, předseda navíc i soudcovské zkoušky, a jmenoval je prezident republiky. Přísedící jmenovala vláda na návrh ministerstva spravedlnosti. Všechny osoby museli být osvědčení vlastenci, tj. nejlépe jedinci, kteří se zasloužili v domácím nebo zahraničním odboji. Dále soudní řízení nemělo stanovenou maximální délku na projednání jednotlivých případů. A co je nejdůležitější, NS soudil pouze občany české národnosti. S MLS měl ale také shodné znaky. Obžalovaní byli souzeni podle tzv. Velkého retribučního dekretu.

NS v Praze působil jen v českých zemích. Slovenská národní rada zřídila vlastní NS se sídlem v Bratislavě.⁹⁸

Ještě po šesti měsících od vyhlášení dekretu nebyl projednán u NS jediný případ. Ostatní soudy již pracovaly naplno. Brzy si NS začal dobírat i tisk. Ministr Drtina toto opoždění omlouval rezignací předsedy soudu Richtra. Nakonec zde bylo projednáno osmdesát tři případů, z nichž šedesát pět osob bylo shledáno vinnými a osmnáct bylo odsouzeno k trestu smrti.

4.3.1.2. Proces s Háchou a protektorátními ministry⁹⁹

U NS se asi nejvíce diskutovalo o odsouzení Háchy a jeho ministrů. V té době bylo Háchovi již 73 let. Ozývaly se i hlasy proti jeho odsouzení – např. americký diplomat

⁹³ Pokud není uvedeno jinak, bylo čerpáno z publikací BORÁK, M.: c. d., s. 59 – 71.; FROMMER, B.: c. d., s. 350 – 356.

⁹⁴ Celý text dekretu bude uveden v přílohách.

⁹⁵ Např. Vlajka, Česká liga proti bolševismu a Národní odborová ústředna zaměstnanecká.

⁹⁶ Dále jen NS

⁹⁷ JECH, K. - KAPLAN, K.: c. d., s. 269 – 272.

⁹⁸ BORÁK, M.: c. d., s. 81 – 95.

⁹⁹ KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan: Causa Emil Hácha. Praha 1995.; KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan: Obžalovaná je vláda. Praha 1998.; FROMMER, B.: c. d., s. 362 – 382.

George F. Kennan tvrdil, že Hácha nebyl žádný nacist ani zrádce a jeho poprava by byla chápána jako vnitřní politická pomsta. Naopak část poválečné vlády byla přesvědčena o jeho vině. Když 13. června 1945 vláda zasedala, byl Hácha již velmi těžce nemocný a internován ve vězeňské nemocnici. Než s ním mohl být zahájen soud, zemřel 27. června 1945 v Praze.

Dne 29. dubna 1946 začalo soudní řízení s pěti členy protektorátní vlády – premiérem Jaroslavem Krejčím, ministrem vnitra Richardem Bienertem, ministrem financí Josefem Kalfusem, ministrem dopravy Jindřichem Kamenickým a ministrem zemědělství a lesnictví Adolfem Hrubým. Bylo jim kladeno za vinu, že podporovali fašistické a nacistické hnutí tiskem, rozhlasem a veřejným shromážděním, schvalovali a podporovali německou okupaci a usnadnili ji, organizovali totální nasazení během války a napomáhali k odcizení majetku československého státu.

Proč vlastně museli být souzeni? Podle Beneše jejich odsouzení mělo ukázat, že okupace byla nezákonná a exilová vláda je legitimní a navazuje na první republiku. Komunisté byli pro velmi přísné tresty – požadovali alespoň tři tresty smrti. Ostatní strany cítili potřebu potrestání, ale neschvalovali takto přísné tresty. I mínění obyčejných lidí nebylo zcela jednotné. Postupem času se požadavky na tvrdé tresty mírnili až nakonec žádný bývalý ministr nebyl odsouzen k trestu smrti. Dne 31. července 1946 byly vyhlášeny rozsudky – Hrubý – doživotí, Krejčí – 25 let, Kamenický – 10 let, Bienert – 3 roky, Kalfus – shledán vinným, ale od potrestání upuštěno.

Po vyhlášení rozsudků se strhla vlna nepokojů. Jak uvádí Frommer¹⁰⁰, občané republiky odmítali takto mírné tresty. Ale mělo to jeden háček. Protestů zorganizovaly a dopisů zaslaly komunistické orgány. Většina populace se o výsledek soudu nijak zvlášť nezajímala, protestovat byli lidé spíše donuceni. Našli se i politici, kteří chtěli obnovení procesu. Pokud by se tak nestalo, požadovali po vládě veřejné prohlášení, že nesouhlasí s rozsudkem. A opravdu o čtyři dny byla komunisty donucena k veřejné rezoluci.

Poté se ještě objevily další snahy o obnovení procesu a svolání mohutných demonstrací, ale byly již bezvýznamné. Asi po měsíci byla kampaň ukončena. Přestože protesty ustaly, vláda se tímto tématem na svých schůzích zabývala dále. Ale výsledek se již nedal změnit.

¹⁰⁰ FROMMER, B.: c. d., s. 375 – 382.

4.3.2. Tzv. Malý retribuční dekret¹⁰¹ a Trestní nalézací komise¹⁰²

Až praxe ukázala, že trestání některých provinění podle retribučního dekretu nestačí. Bylo třeba potrestat i menší viníky. U MLS byl nejnižší trest 5 let vězení. Nejprve se uvažovalo o novelizaci retribučního dekretu a jeho doplnění novými skutkovými podstatami. Ale nakonec dne 27. října 1945 došlo k vydání nového dekretu - *Dekret prezidenta republiky č. 138 / 1945 Sb. o trestání některých provinění proti národní cti*.¹⁰³ Účinnosti nabyl dne 27. listopadu 1945, kdy byl uveřejněn spolu s prováděcími směrnicemi.

Novému retribučnímu dekretu se začalo říkat „malý“ retribuční dekret. Vztahuje se na činy, které byly spáchané v době zvýšeného ohrožení republiky.

Cesta k jeho vzniku nebyla vůbec jednoduchá. Již koncem května pověřila vláda ministra vnitra Noska, aby připravil osnovu patřičného dekretu. Jednalo se zejména o to, aby za trestné činy bylo považováno i tzv. renegátství¹⁰⁴ a dobrovolný styk s okupanty za účelem dosažení majetkových výhod. Nosek obě problematiky zahrnul do jednoho dekretu, což ale vláda 14. září 1945 odmítla. Ministr spravedlnosti mu navrhl, aby celou osnovu přepracoval do dvou samostatných dekretů.

Nakonec ministři dospěli ke kompromisnímu řešení, které předložili vládě. Ta je projednávala 24. - 25. října 1945. Nejprve ministr Nosek prohlásil, že s tímto řešením není zcela spokojen a proti byli i další ministři.¹⁰⁵ Druhého dne byla tedy nejdříve přijata právní norma vydaná jako *Ústavní dekret prezidenta republiky č. 137 / 1945 Sb. o zajištění osob, které byly považovány za státně nespolehlivé, v době revoluční*.¹⁰⁶ Podle tohoto dekretu museli být vězni propuštěni na svobodu, pokud by nebyli do třiceti dnů od zadržení obžalováni a zároveň do 8 dnů od zadržení obžalováni.

Poté byl vydán právě již zmíněný *Dekret č. 138/1945 Sb. o trestání provinění proti národní cti*. Ani tento dekret se několikrát neobešel bez novelizace. Jeho účinnost byla vázána na dobu platnosti velkého dekretu.¹⁰⁷ Pokud nebylo tedy soudní řízení skončeno do

¹⁰¹ Celý text dekretu bude uveden v přílohách.

¹⁰² STACH, Jindřich. *Provinění proti národní cti a jejich trestání podle dekretu prezidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb.*. Brno 1946.;

BORÁK, M.: c. d., s. 35 – 39.;

FROMMER, B.: c. d., s. 257 – 287.

¹⁰³ JECH, K. - KAPLAN, K.: c. d., s. 946.

¹⁰⁴ Přihlášeni se k německé či maďarské národnosti v případě, že dříve byla zapsána česká národnost.

¹⁰⁵ Např. Procházka a Stránský.

¹⁰⁶ JECH, K. - KAPLAN, K.: c. d., s. 932.

¹⁰⁷ Tj. do 4. května 1947.

tohoto dne, bylo na návrh veřejného žalobce postoupeno příslušnému okresnímu soudu.

Trestní nalézací komise¹⁰⁸ byly zřízeny při ONV, což znamenalo, že o trestu nerozhodovaly soudy, ale komise jednotlivých ONV. Tyto komise, na rozdíl od MLS, podléhaly ministerstvu vnitra. Senát byl čtyřčlenný – podle klíče měl z každé politické strany být vybrán jeden člen a zároveň jeden z členů musel mít právnické vzdělání. Vykonávání funkce člena trestní nalézací komise bylo prohlášeno za občanskou povinnost. Při odmítnutí hrozila pokuta do výše 5 tisíc korun nebo vězení do 5 dnů.

Podle malého dekretu měl být potrestán každý, kdo se v době zvýšeného ohrožení republiky nepřístojně choval a urážel národní cítění českého a slovenského lidu – tím vzbudil veřejné pohoršení. Jednalo se ale pouze o osoby s českým nebo slovenským občanstvím. Pokud tedy za okupace získali německé státní občanství, nemohli být potrestáni. Vše se ale změnilo počátkem roku 1947, kdy komise získaly oprávnění trestat i ty, kteří úspěšně získali německé občanství.¹⁰⁹

Pro vyšetřování jednotlivých případů byly při MNV zřízeny bezpečnostní komise.¹¹⁰ Jejich úkolem bylo pouze shromažďování všech udání v příslušné obci, které dále předávaly příslušné bezpečnostní komisi na ONV. Je proto třeba tuto komisi odlišit od TNK. Proto bylo nutné, aby jedna osoba nebyla členem obou komisí současně. Bezpečnostní komise byla orgánem ONV, od které dostávala příkazy pro svou činnost. Úkolem této komise bylo přezkoumávání jednotlivých udání. Pokud byl zjištěn trestní čin, postoupila spis příslušnému soudu a provedla potřebné šetření a shromáždění důkazů. Pro šetření nebyly jasné dány formality.¹¹¹ Výsledky vyšetřování musely být shrnuty ve stručné zprávě, která byla předložena s ostatními spisy k posouzení trestní nalézací komisi.

Směrnici v základních devíti bodech shrnovaly, co lze pokládat za nepřístojné chování:¹¹²

- hlášení se k německé nebo maďarské národnosti a vědomé podporování odnárodňovacích snah Němců nebo Maďarů
- politická spolupráce s Němci nebo Maďary a členství ve fašistických organizacích
- propagování, obhajování, vychvalování nebo podpora nacismu, fašismu nebo antisemitismu

¹⁰⁸ Dále jen TNK

¹⁰⁹ Tzn. kteréhokoli člověka slovanského původu.

¹¹⁰ Též zvané vyšetřovací komise.

¹¹¹ Např. nemusely být pořizovány protokoly, stačily pouze záznamy.

¹¹² Jednotlivé body nepřístojného chování podrobněji vysvětleny STACH, J.: c. d., s. 8 – 12.

- schvalování, podpora nebo obhajování nepřátelských projevů nebo činů nacistů, fašistů a českých nebo slovenských zrádců
- odborná spolupráce s Němci, Maďary a s českých nebo slovenskými zrádci, přesahující meze průměrného nařízení výkonu
- ucházení se o povýšení, vyznamenání, odměny, služby a jiné výhody u německých nebo maďarských úřadů nebo funkcionářů
- zneužívání postavení na vedoucím místě, dosaženého pomocí okupantů
- společenský i hospodářský styk s Němci nebo Maďary v rozsahu přesahujícím míru nezbytné nutnosti
- týrání, urážení nebo terorizování Čechů a Slováků, spáchané ve službách nebo v zájmu okupantů nebo ve snaze zalíbit se jim

Soudní řízení bylo neveřejné, o rozsudku se rozhodovalo v neveřejné poradě a k odsouzení byly nutné 3 hlasy. Za výše zmíněné trestné činy mohl být člověk potrestán pokutou do 1 000 000 Kčs, vězením do 1 roku a veřejným pokáráním. Podle míry zavinění mohlo dojít ke kombinaci dvou i všech tří trestů.

Pokud byla uložena pokuta, byl zároveň vyměřen pro případ nedobytnosti náhradní trest vězení podle míry zavinění do 1 roku. Náhradní trest musel být vždy zaznamenán v rozsudku. Odsouzený ale neměl na výběr, zda zaplatí pokutu, nebo půjde do vězení. Pokuta na něm byla vymáhána, ale až po neúspěšné exekuci byl nařízen náhradní trest. Jestliže byl vedle pokuty nařízen i trest na svobodě, nesměl i s náhradním trestem vězení přesáhnout hranici jednoho roku. Byla-li zajištěná osoba ve vazbě před soudním procesem, započítávala se tato doba do případného trestu. Pokud odsouzený byl potrestán veřejným pokáráním, byl soudní nález vyvěšen nebo vyhlášen v obci, ve které potrestaný bydlel, nebo v níž byl trestný čin spáchán.

Jiné tresty směrnice neznaly. Tresty se nezapisovaly do trestního rejstříku vedeného u státního zastupitelství a neměly za následek ztrátu zachovalosti. Mohl ale být překážkou při vystavování osvědčení o státní a národní spolehlivosti. Tresty byly vždy vykonány, protože podmíněné odsouzení nebylo správnímu právu známo.

Malý dekret stanovil okolnosti, které vylučovaly trestnost:

1. Byl-li čin spáchán pod nátlakem
2. Jednal-li pachatel s úmyslem prospět českému nebo slovenskému národu nebo Československé republice či jejím spojencům, nebo se snažil zabránit rasové, národní a politické persekuci jedince.
3. Zasloužil-li se pachatel o osvobození republiky nebo o nápravu či zmenšení zla

nepřítelem

Jistou výhodou oproti MLS bylo, že proti rozsudku trestní nalézací komise bylo možné opravného prostředku. Odvolacím orgánem byly ustanoveny odvolací komise ZNV v Praze a Brně, kde již ale byli všichni členové profesionálními právníky. Většinou pak byli i při odvolání mírnější než jednotlivé komise národních výborů. Komise se ale také mohli zabývat případy osob, které byly již předtím osvobozeny mimořádnými lidovými soudy. To znamenalo, že pokud žalobce věc odložil, protože obžalovaného by nebylo možné odsoudit k minimálně pětiletému vězení, TNK mohla bez prodlení zahájit trestní řízení a dotyčného odsoudit podle malého dekretu.

Národní výbory měly v ruce velmi mocnou zbraň politického boje – zbavení volebního práva. Již vláda slibovala v Košickém vládním programu, že všechny zrádce národa a fašisty zbaví jejich volebního práva. Podle tzv. Velkého retribučního dekretu ho mohli být zbaveni pouze odsouzené osoby. Ale Gottwald požadoval, aby z volebních seznamů byli vypuštěni i ti, kteří jsou z kolaborace pouze podezřelí. Někteří byli ale proti. Obávali se, že by to před volbami vedlo k vlně falešných udání. I přes toto všechny, byl nakonec 21. února 1946 schválen právní předpis, podle kterého byl každý obžalovaný z údajné kolaborace zbaven volebního práva, a to do doby než bude jeho případ soudně vyřešen. Otázkou zjištění, zda opravdu tento právní předpis pomohl zvítězit komunistům ve volbách 1946.¹¹³

¹¹³ BORÁK, M.: c. d., s. 38.;
FROMMER, B.: c. d., s. 283 – 287.

5. Trestní nalézací komise Nymburk¹¹⁴

Následující kapitola je věnována charakteristice a analýze činnosti Trestní nalézací komise Nymburk¹¹⁵ v době tzv. první retribuční, kdy projednávala trestné činy spáchané v nymburském okrese. Celkem budu analyzovat 326 případů osob, které komise uzavřela. Některé byly souzeny společně v jedné kauze, proto tento počet neodpovídá počtu spisů. Vycházím tedy z počtu osob, které byli souzeni u této komise. Součástí spisů bylo také 23 případů, které byly ukončeny v Praze a do Nymburka dány na vědomí. O nich se zmiňovat nebudu. Nepodařilo se mi nikde totiž dohledat, z jakého důvodu je z Prahy zaslaly. Při analýze se dále nebudu zabývat spisy, které po skončení tzv. prvního retribučního období, tj. 4. května 1947, přešly do pravomoci okresních soudů.

Před zahájením soudní činnosti TNK soustřeďovala a procházela důkazní materiály za pomoci TVK. Ta prováděla výslechy s obviněnými i svědky a hledala důkazy k obžalování podezřelých. Podle nashromážděných důkazů sepisovala obvinění podle tzv. Malého dekretu. Někdy také připojila ke spisu vlastní hodnocení. V některých případech, kdy obvinění splňovalo všechny podmínky, byly spisy předány přímo TNK. Z prostudovaných a dostupných archivních materiálů se mi nepodařilo zjistit podrobnosti o činnost TVK.

Oznámení, na jejichž základě komise zahájila trestní řízení, přicházela z několika různých zdrojů. Podněty k vyšetřování nejčastěji podávali občané, instituce a organizace. Ti se nejprve se svými stížnostmi na jiné občany obraceli na místní či okresní národní výbory a místní národní bezpečnost. Ty většinou udání prověřili, nashromáždili důkazy a předali dále na ONV Nymburk. Zde naplno pracovala již zmíněná TVK, která provedla výslechy svědků a obviněných, nové šetření a pokud byly splněny podmínky pro zahájení trestního řízení s podezřelým, spis předala TNK. Ta pak již rozhodovala o vině či nevině obžalovaného, v méně jasných případech doporučila další prozkoumání a dohledání důkazů.

Jak již bylo zmíněno výše, obžalování stanuli před komisí na základě udání od spoluobčana. Z analýzy spisů vyplývá, že se někdy jednalo jen o osobní mstu či zášť. V některých případech obžalovaný stanul před komisí na základě udání jiného obviněného. Udávání usnadňovala skutečnost nemožnosti potrestání křivých udání. Tento případ bude zmíněn níže v rozboru konkrétních případů v podkapitole Poměr s příslušníkem německé

¹¹⁴ Pokud není uvedeno jinak, informace jsem čerpala ze SOA Praha, fond: TNK Nymburk, č. k. 1 – 11.

¹¹⁵ Nikde se mi nepodařilo dohledat sídlo TNK Nymburk.

národnosti u obžalované Marie Grospičové.

5. 1. Statistické vyhodnocení činnosti TNK Nymburk

5. 1. 1. Komise

Zpočátku zasedala komise ve čtyřčlenném složení, později se skládala z pěti členů. V roce 1946 se v roli předsedy senátu objevili celkem 3 jména – Stanislav Fialka, Jaroslav Koutník a Jiří Bednář.¹¹⁶ K těmto třem předsedům se celkem střídali 3 komise. Musím upozornit na skutečnost, že u Jaroslava Koutníka a Jiřího Bednáře se střídali stejní přísedící – Josef Ladra, Jan Lašman, Karel Benda, Josef Zajíc, Václav Petr, Václav Chadima, Rudolf Turek a Emil Kruber. Jiří Bednář¹¹⁷ zasedal minimálně¹¹⁸. Možnou příčinou může být jeho souzení přímo u TNK Nymburk, kdy byl podezřelý ze zneužití své pravomoci, když dával přednost jiným věcem před vyřizováním věcí československého občana.¹¹⁹ Dne 17. března 1947 bylo soudní přelíčení proti němu zastaveno. Je pravděpodobné, že od té doby, co na něho padlo podezření pro spáchání trestného činu, nemohl již soudu předsedat a i po zastavení řízení již nebyl na místo předsedy navrácen.

Třetí komisi předsedal již zmíněný Stanislav Fialka. U něho se jako přísedící vystřídali Josef Vavřich, František Matějka, Jaroslav Hamr, Jaroslav Kratochvíl, František Kopecký, Bohdan Šoch a Josef Hloucal. Tato komise fungovala i během roku 1947, kdy de facto soudila již jen ona. Je zarážející, že s končící účinností dekretu fungovala jen jedna komise, když na počátku byly tři. Myslela bych si, že tomu bude naopak, kdy s přibývajícím prací, přibudou i komise. Jaký mohl být důvod toho, že v roce 1947 existovala již jen jedna? A stihla dokončit svou práci?

Komise neměli vždy stejné složení, ale v některých kombinacích zasedali častěji. Ve spisech byli také u rozsudku vždy uvedeni zapisovatelé. Na této pozici se celkem vystřídaly 3 osoby – Eva Vlková, Emil Bayer a František Pavlásek. Občas se stávalo, že jako zapisovatel byl uveden člen komise, který ten den ale v soudním procesu nerozhodoval.

Jak jsem již výše zmínila, celkem bylo komisí uzavřeno 326 případů (v tom 100 žen, 225 mužů a 1 instituce – MNV) během 76 zasedání. To znamená, že během jednoho

¹¹⁶ Podrobnější informace se mi o jednotlivých členech komise nepodařily dohledat. Stejně tak o jejich práci a způsobu rozhodování.

¹¹⁷ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 8 – 280/46 (Jiří Bednář)

¹¹⁸ Jen v těchto dnech v roce 1946: 2.5., 24.7., 1.8., 2.8., 27.9., 9.10., 8.11. a 9.11.

¹¹⁹ Podrobnější informace o případu se mi nepodařily prozatím dohledat.

zasedání komise vyřešila více kauz. První rozhodnutí padlo 5. února 1946 a poslední rozsudek byl vynesena 3. května 1947. Z toho vyplývá, že komise v Nymburce začala pracovat přibližně 3 měsíce od vydání tzv. Malého retribučního dekretu a její činnost trvala 16 měsíců. Během prvního zasedání, které proběhlo dne 5. února 1946, byly celkem vyřešeny 3 kauzy. Ve všech případech rozhodovali soudci Jaroslav Koutník, Josef Ladra, Jan Lašman a Karel Benda. U dvou osob, tj. Josefa Blechy¹²⁰ a Alžběty Plačkové¹²¹, případ odložili. U třetí obžalované Anny Růžičkové¹²² řízení proti ní zastavili. Při posledním zasedání dne 3. května 1947 bylo souzeno celkem 12 obžalovaných, z toho 8 mužů a 4 ženy. Všichni stanuli před komisí ve složení Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, František Kopecký, František Matějka a Jaroslav Hamr. Komise o vině obžalovaných rozhodla následovně: 4 muži odsouzeni¹²³, 3 ženy odsouzeny¹²⁴, 4 muži osvobozeni¹²⁵ a 1 žena osvobozena¹²⁶.

Měsíc	Počet zasedání	Počet rozsudků	Rozsudek / 1 zasedání
únor 1946	8	25	3
březen 1946	5	9	2
duben 1946	11	20	2
květen 1946	3	8	3
červen 1946	3	3	1
červenec 1946	1	6	6
srpen 1946	2	6	3
září 1946	6	17	3
říjen 1946	5	32	6
listopad 1946	5	23	5
prosinec 1946	2	5	2
leden 1947	4	36	9
únor 1947	4	15	4
březen 1947	5	36	7
duben 1947	10	38	4
květen 1947	2	35	18
bez rozsudku		12	

¹²⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 35/46 (Josef Blecha)

¹²¹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, kartn 2 – 57/46 (Alžběta Plačková)

¹²² SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 67/46 (Anna Růžičková)

¹²³ Jan Jakš, Josef Filka, František Machart a Jiří Motyčka

¹²⁴ Marie Masná, Marie Machartová a Františka Urbanová

¹²⁵ Pavel Holan, Stanislav Jordán, Adolf Gabriel a Heřman Gabriel

¹²⁶ Hermína Kulvaitová

Jak je z výše uvedené tabulky patrné, na rok 1946 připadlo 51 zasedání, kdy soudci rozhodli o 154 obžalovaných. Je jasné, že komise tento rok nijak rychle nepracovala. V průměru v jednom zasedání ukončila 3 případy. V porovnání s následujícím rokem, kdy soudila jen 5 měsíců, a to ještě v květnu byla pouze 2 zasedání, bylo ukončeno celkem 160 případů, což je 49 % všech dochovaných případů. Z toho je vidět, že v průměru na jedno zasedání vynesli soudci rozsudek nad 6 osobami. Jak je z tabulky také patrné, v květnu během dvou zasedání ukončili 35 případů. Což je vysoký počet případů. Bylo to jistě v důsledku blížícího konce platnosti tzv. malého retribučního dekretu. Nejslabším měsícem v roce 1947 byl únor (jen 15 případů). U 12 případů rozhodnutí zcela chybí – důvodem je odložení případu či jeho předání jiné TNK nebo MLS. U 5 případů nebyl rozsudek ani jiné zdůvodnění uvedeno. Často se stalo, že spis obsahoval pouze výpovědi a důvod obžaloby a zbytek zcela chyběl.

5.1.2. Pohlaví

Jak již bylo zmíněno výše, komise řešila celkem 326 případů. V 225 případech byli obžalováni muži, ve 100 ženy. V jednom případě dokonce komise řešila kauzu, kdy Antonín Šmejkal¹²⁷ žaloval MNV v Sovenicích za to, že mu odmítli vydat osvědčení o státní spolehlivosti. Samotná komise ovšem případ neřešila. Předala ho dále ONV v Nymburce. Co se týká mužů a žen, v procentuálním zastoupení byly častěji odsouzeny ženy (33 %) než muži (19 %). Z toho vyplývá, že TNK Nymburk častěji potrestala ženy než muže. Musím také upozornit na skutečnost, že v celkem 7 případech se stalo, že obžalovaný byl stíhán ze dvou přestupků, kdy komise ho v jednom případě osvobodila a v druhém shledala vinným.

5.1.3. Věková struktura

Nejčastěji souzenou skupinou lidí se stali občané narození v prvním desetiletí 20. století (celkem 91). Těsně za nimi následovali lidé narození v poslední dekádě 19. století (celkem 74). Z toho vyplývá, že v době okupace jim bylo mezi 37 – 56 lety. Musím ale také upozornit, že u 49 osob nebylo datum jejich narození uvedeno. Což je téměř u 15 % všech obžalovaných. Podrobnější věkové rozdělení viz v následující tabulce.

¹²⁷ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 6 – 188/46 (MNV v Sovenicích)

Rok narození / věk¹²⁸	Počet obviněných
1860-1869 (77-86 let)	1
1870-1879 (67-76 let)	5
1880-1889 (57-66 let)	34
1890-1899 (47-56 let)	74
1900-1909 (37-46 let)	91
1910-1919 (27-36 let)	40
1920-1929 (17-26 let)	31
neznámý	49

Nejstarším obviněným byl František Zuman¹²⁹, který se narodil 23. března 1867. Pracoval jako řezbář. Před soudem stanul pro obvinění, že se během okupace stal členem Svazu pro spolupráci s Němci. Dne 2. dubna 1947 byl odsouzen k veřejnému pokárání. Dne 19. května 1947 podal odvolání a dne 3. prosince 1948 mu TNK vyhověla a řízení zastavila. V době soudního přelíčení mu bylo již 80 let.

Nejmladším obžalovaným u soudu se stal Jiří Syrovátko,¹³⁰ narozený 24. listopadu 1930. Soud ho vinil z toho, že během okupace studoval na německé škole v Praze. Dne 9. března 1946 soudci rozhodli o zastavení řízení proti němu. Je jasné, že když na škole začal studovat, bylo mu 10 – 12 let, takže ho tam museli nejspíše zapsat rodiče. Také jeho otec MUDr. Antonín Syrovátko¹³¹ stanul před komisí, protože jeho syn studoval na německé škole, ale i proti němu bylo soudní řízení zastaveno.

5.1.4. Národnost

Ze spisů vyplývá, že k české národnosti se přihlásila více jak polovina vyslychaných (51,6 %) a k německé necelých 20 %. Téměř u ¼ osob nebyla uvedena žádná národnost. Jen 6 osob uvedlo jinou než českou nebo německou národnost – slovenská, ruská, polská, rakouská. Vzhledem k charakteru provinění a geografické poloze se u soudu nekladl na uvedení národnosti takový důraz jako v pohraničí, kde se výsledích

¹²⁸ Výpočet věku podle data narození se váže k roku 1946.

¹²⁹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 9 – 324/46 (František Zuman)

¹³⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 45/46 (Jiří Syrovátko)

¹³¹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 41/46 (Antonín Syrovátko)

zjišťovala národnost, ke které se hlásili v letech 1930 a 1939.¹³² Taková situace ve vnitrozemí nenastala. Jak již bylo zmíněno, čtvrtina osob ji ve spisech neměla uvedenu vůbec.

Národnost	Počet osob
česká	168
německá	64
jiná	6
neznámá	87

5.1.5. Zaměstnání

Zaměstnání / status	Počet osob	Zastoupení v %
řemeslníci a dělníci	72	22
v domácnosti	44	13,5
zaměstnanci ČSD	41	12,6
úředníci	24	7,4
rolníci a zemědělci	20	6,2
majitelé / ředitelé firem	15	4,6
zaměstnanci ve školství	11	3,4
studenti	7	2,2
příslušníci policie	7	2,2
statkáři	7	2,2
jiná	48	14,7
neznámé	29	9

Zaměstnání obžalovaných bylo velmi pestré, v zásadě odpovídalo charakteru nymburského kraje. Vysoké procento (22 %) lidé uvedlo jako své povolání nějaké řemeslo či práci dělníka. Dále vysoké procento (13,5 %) osob, logicky žen, se nacházelo v domácnosti. Jelikož v Nymburce byla jedna z vlakových dopravních tepen Československa, tak 12,6 % lidí bylo zaměstnáno právě u drah. Zhruba u desetiny vyslychaných nebylo zaměstnání nebo status uveden. Další zastoupení povolání bylo procentuálně nižší, což lze vyčíst z tabulky uvedené níže.

¹³² RYBÁŘ, Václav: Trestní a nalézací komise v Liberci v letech 1945 – 1948, bakalářská práce, Katedra Historie, Fakulta Přírodovědně-humanitní a pedagogická TU v Liberci 2009.

5.1.6. Provinění, rozsudky a udělené tresty

Nelze jednoznačně určit procentuální rozvrstvení provinění, protože leckdy se jedna osoba dopustila několika různých přečinů podle tzv. Malého retribučního dekretu. Proto uvádím ty nejčastější: šikanování a teror Čechů, vyhrožování Gestapem, podpora Němců a propagace nacismu, spolupráce s Němci, společenský styk s Němci, přihlášení se k německé národnosti či německé státní příslušnosti, milostný poměr s občanem německé národnosti, členství v některé fašistické organizaci (např. Vlajka, NOF, Svaz pro spolupráci s Němci, NSDAP, Veřejná osvětová služba atd.), udavačství či zapsání dětí do německé školy. Za velmi zavádějící obvinění pokládám manželství, společenský či milostný styk s osobou označenou za Němce. Často se znali dlouhou dobu před válkou a myslím si, že jim nezáleželo na tom, zda se jedná o Němce či Čecha. Je zde patrný zásah státní politiky do soukromí lidí, což odpovídalo tehdejším zájmům státu. Převažovaly zde snahy o vytvoření homogenního státu Čechů a Slováků.

Jednoznačně převažovaly osvobozující rozsudky, a to pro 169 mužů a 62 žen, což je asi 70 % všech obžalovaných. Odsouzeno bylo 48 mužů a 34 žen, to je asi 25 % všech obžalovaných. To odpovídá běžné situaci v Československu tak, jak ji popisuje Frommer.¹³³ Musím zde také upozornit na skutečnost, že u 5 mužů a 2 žen došlo k situaci, kdy byli stíháni za 2 přečiny – z prvního byli osvobozeni a druhého odsouzeni. Dále 2 případy odložili a 4 předali k jiné ONV nebo MLS.¹³⁴ V 7 případech nebyl rozsudek znám. Komise dokonce řešila jeden případ, kdy Antonín Šmejkal¹³⁵ žaloval MNV v Sovenicích za to, že mu odmítli vydat osvědčení o státní spolehlivosti. Samotná komise ovšem případ neřešila. Předala ho dále ONV v Nymburce.

¹³³ FROMMER, B.: c. d., s. 289 uvádí: Jinými slovy řečeno, pouze jedna čtvrtina původních obvinění skončila odsuzujícím rozhodnutím.

¹³⁴ Předáno k ONV Nový Bydžov, ONV Nymburk, MLS Jihlava a MLS Mladá Boleslav

¹³⁵ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 6 – 188/46 (MNV v Sovenicích)

Rozsudky	Muži	Ženy	MNV
odsuzující	48	34	0
osvobozující	169	62	0
odložené	1	1	0
předané	3	0	1
neznámé	4	3	0
celkem	225	100	1

Udělené tresty pro obžalované byly v počtu svého zastoupení celkem vyrovnané – pokuta ve 42 případech, vězení ve 46 a veřejné pokárání v 55. Nejčastěji soudci udělovali tresty v kombinaci, samostatně minimálně. Nejčastějším potrestáním bylo veřejné pokárání v kombinaci s vězením (31) a poté s pokutou (23). Kombinaci všech tří způsobů potrestání (vězení, pokuta a veřejné pokárání) komise udělila jen v 7 případech. Pokuta spolu s vězením byla vynesena u 3 obžalovaných. Většinou byl ve spise stanoven náhradní trest vězení v případě nezaplacení pokuty. Soudci často přihlíželi i k finanční situaci odsouzeného. Od toho se odvíjela výše pokuty. Pokud spis obsahoval poznámku, že obžalovaný je nemajetný, byla pokuta mnohem nižší než u majetného člověka, nebo mu pokutu rozdělili do několika splátek. Trest veřejného pokárání se většinou vykonával vyvěšením na místním národním výboru v místě bydliště, nebo v místě zaměstnání – v některých případech i na obou současně.

V některých případech byl také vyměřen náhradní trest, pokud by např. obžalovaný nezaplatil pokutu, byl mu vyměřen náhradní trest vězení. To ovšem neznamenal, že by si obžalovaný mohl vybrat, zda zaplatí pokutu, nebo půjde do vězení. Pokuta byla na něm několikrát vymáhána, mohlo dojít i k exekuci. Pokud byly všechny pokusy o zaplacení marné, až poté nastoupil do vězení.

Tresty	Muži	Ženy	Celkem
pokuta	6	3	9
vězení	3	2	5
veřejné pokárání	4	0	4
pokuta, vězení	2	1	3
pokuta, veřejné pokárání	17	6	23
vězení, veřejné pokárání	14	17	31
pokuta, vězení, veřejné pokárání	2	5	7

Jak již bylo zmíněno, pokut bylo uděleno celkem 42 (27 muži a 15 ženy). Nejnižší uložená pokuta činila 500 Kčs a nejvyšší 60 000 Kčs. Celkově uložené pokuty dosáhly částky 257 600 Kčs (muži 205 000 Kčs a ženy 52 600 Kčs). Průměrně na jednoho odsouzeného k trestu pokuty vycházela pokuta přibližně ve výši 6 133 Kčs.

Nejnižší pokuta byla uložena 4 mužům, každému z jiného důvodu provinění. Všichni byli souzeni stejnou komisí – Jaroslavem Koutníkem, Josefem Ladrou, Janem Lašmanem a Karlem Bendou, avšak každý v jiný den. První obžalovaný František Čubr¹³⁶ byl obviněn z toho, že se za okupace domáhal výhod za rakouské vyznamenání. Odsouzen byl dne 9. února 1946 k již zmíněné pokutě v kombinaci s veřejným pokáráním. Druhý odsouzený Miroslav Karela¹³⁷ stanul před komisí pro podezření přátelení se s Němci během okupace. Za to byl dne 23. února 1946 odsouzen k pokutě v kombinaci s veřejným pokáráním. Třetím obžalovaným byl Bohumil Bednář¹³⁸, kterého komise dne 8. dubna 1946 odsoudila stejně jako předchozí obžalované k pokutě a veřejnému pokárání za propagaci nacismu během okupace a obraz Adolfa Hitlera, který měl mít pověšen doma. Poslední odsouzený jen k zmíněné pokutě se jmenoval Karel Bartsch¹³⁹, kterého komise vinila z toho, že za války udržoval milostný poměr o ženu označenou za Němku.

Nejvyšší pokuta byla uložena Bohumilu Šedivému.¹⁴⁰ Byl odsouzen za to, že v dopise, který poslal Emanuelu Moravcovi¹⁴¹, požadoval pomoc pro Říši a možnost vstupu jeho syna k jednotkám SS. Komise mu vyměřila pokutu ve výši 60 000 Kčs v kombinaci se 6 měsíci vězení. Nikde se mi nepodařilo dohledat, zda pokutu skutečně zaplatil. Výše pokuty se stanovila nejspíše podle jeho zaměstnání, při výslechu uvedl, že je obchodník.

¹³⁶ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 81/46 (František Čubr)

¹³⁷ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 83/46 (Miroslav Karela)

¹³⁸ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 93/46 (Bohumil Bednář)

¹³⁹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 4 – 119/46 (Karel Bartsch)

¹⁴⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 1 – 30/46 (Bohumil Šedivý)

¹⁴¹ Emanuel Moravec patřil k nejaktivnějším představitelům české kolaborace během nacistické okupace – ministr školství a lidové osvěty protektorátní vlády; Podrobněji k tématu např. PERNES, Jiří: Až na dno zrad: Emanuel Moravec. Praha 1997.

Pokuta	Muži	Ženy	Celkem
500	4	0	4
600	0	1	0
1 000	4	2	6
2 000	5	6	11
3 000	1	1	2
5 000	7	3	10
6 000	1	0	1
10 000	1	2	3
15 000	1	0	0
20 000	1	0	1
40 000	1	0	1
60 000	1	0	1

Trest vězení byl udělen 46 obžalovaným (21 muži a 25 ženy). Nejčastěji v kombinaci s veřejným pokáráním. Nejkratší doba vězení byla vyměřena na 3 dny (žena za styky s německými vojáky) a nejdelší maximální možná doba, tj. 1 rok byla udělena muži, který za okupace sloužil u SS. Celkem byli obžalovaní odsouzeni přibližně ke 140 měsícům vězení (muži 75 a ženy 65). V průměru by tak každý odsouzený strávil 3 měsíce ve vězení.

Nejkratší dobu ve vězení pobyla Josefa Hanzlíková¹⁴², roz. Křesálková, která stanula před komisí pro podezření ze styků s německými vojáky a správcem arizovaného majetku Ferdinandem Jelenem, díky kterému získala velmi výhodně byt po rasově perzekuovaných osobách. Dne 24. ledna 1947 ji odsoudili ke třem dnům vězení v kombinaci s veřejným pokáráním.

Na nejdelší možnou dobu vězení, tedy na 1 rok, byl odsouzen Josef Filka¹⁴³, který byl obžalován za to, že během okupace sloužil u SS. Do výše trestu se započítala 8 měsíční zajišťovací vazba, takže ve vězení měl nakonec strávit 4 měsíce.

Vynesené rozsudky jsou charakteristické nesourodostí. Za stejné provinění a i ve shodnou dobu odsouzení, stejná TNK udělovala rozdílná rozhodnutí. Příkladem může být kauza dvou žen, Růženy Votavové a Ludmily Jandové¹⁴⁴, které byly obžalovány za udavačství. Obě se hlásily k české národnosti a soudila je stejná komise¹⁴⁵ dne 30. dubna

¹⁴² SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 1 – 28/46 (Josefa Hanzlíková)

¹⁴³ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 8 – 294/46 (Josef Filka)

¹⁴⁴ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 10 – 344/46 (Ludmila Jandová)

¹⁴⁵ Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřík, František Matějka a Jaroslav Hamr

1947, tedy v době konce účinnosti tzv. malého retribučního dekretu. Růžena Votavová byla odsouzena k 6 měsícům vězení a pokutě 5 000 Kčs a u Ludmily Jandové soud rozhodl o zastavené soudního řízení proti ní. Podobných případů by se našlo více. Podrobněji se tomuto fenoménu věnuji v kapitole Rozbor konkrétních případů.¹⁴⁶

Vězení	Muži	Ženy	Celkem
3 dny	0	1	1
1 týden	1	0	1
2 týdny	1	5	6
3 týdny	1	0	1
1 měsíc	1	7	8
1,5 měsíce	2	1	3
2 měsíce	2	1	3
2,5 měsíce	1	0	1
3 měsíce	4	2	6
4 měsíce	0	1	1
5 měsíců	1	3	4
6 měsíců	3	3	6
7 měsíců	1	0	1
9 měsíců	2	1	3
1 rok	1	0	1

5.1.7. Odvolání

Podání odvolání nebylo nijak obtížné. Podat ho mohl pouze odsouzený, popř. jeho právní zástupce, na ONV, který rozsudek vynesl, a to do 8 dnů od písemného doručení rozsudku odsouzenému. Odvolání se podávalo k příslušnému ZNV, což pro Nymburk znamenalo v Praze. Na jaké skutečnosti si mohl odsouzený v odvolání stěžovat? Odsouzený mohl napadnout formální i věcnou stránku řízení. Dále mohl předložit nové důkazy a doporučit vyslechnutí nových svědků. Pokud odsouzený ve stanovené lhůtě podal odvolání, trest nebyl vykonán až do nového rozsudku. To tedy znamená, že mělo odkladný účinek. ZNV mohl trest potvrdit, zmírnit, úplně zrušit, nebo vrátit k novému projednání. Proti jeho rozhodnutí se nebylo možné odvolat, jedinou možností bylo podat stížnost k nejvyššímu správnímu soudu.

Odvolání podalo celkem 43 z 82 odsouzených, tj. 52 % (23 muži a 20 ženy). Jak z

¹⁴⁶ V této bakalářské práci na s. 54

uvedené tabulky vyplývá, zamítnuto bylo celkově 27 odvolání, ale z toho 24 osob bylo amnestií z 18. června 1948¹⁴⁷ omilostněno. Což tedy znamená, že rozsudek byl platný u 3 případů. U dalších 15 osob soudci rovnou rozhodli o zastavené trestního řízení. Celkově tedy nebyl trest vykonán u 39 osob, které podaly odvolání – tj. 90 %. A v jednom případě soudci původní trest zkrátali. Jednalo se o Arnošta Schwaba¹⁴⁸, kterého odsoudili za urážku a teror Čechů k 9 měsícům vězení a veřejnému pokárání. Tento trest zkrátali dne 3. května 1950 na 4 měsíce vězení. Trest veřejného pokárání nebyl v odvolání již zmiňován.

Z analýzy vyplývá, že celkem bylo odsouzeno 82 osob. Z tohoto počtu celkem 43 podalo odvolání a u 39 odsouzených soudci jejich odvolání vyhověli nebo trest nebyl v důsledku amnestie vykonán. Což v konečném důsledku znamená, že trest byl platný u 43 obžalovaných z celkového počtu 326 kauz, tj. přibližně 13 %. U zbylých 87 % obžalovaných bylo soudní řízení zastaveno.

Odvolání	Muži	Ženy	Celkem
vyhověno	8	7	15
zamítnuto	1	2	3
zamítnuto, ale amnestie	13	11	24
trest zkrácen	1	0	1

Je zarážející, že i když odvolání ve většině případů podali v roce 1946-47, jejich případy byly s konečnou platností uzavřeny zejména až v roce 1950 (celkem 22 případů, tj. více jak 50 %). To tedy znamená, že na výsledek svého odvolání museli čekat i 3 roky. Jedním z důvodů mohlo být, že s končící účinností tzv. malého retribučního dekretu měli soudci tolik práce, že odvolání nechávali až na pozdější dobu? Protože pokud někdo podal odvolání, tak trest nenastoupil.

¹⁴⁷ Vládní usnesení ze dne 18. června 1948 o amnestii ve správních věcech trestních (č. 1180/1948 Ú.I.) - byla vydána u příležitosti volby prezidenta republiky, provedené Národním shromážděním dne 14. června 1948.;

Celý text amnestie bude uveden v přílohách.

¹⁴⁸ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 88/46 (Arnošt Schwab)

Rok rozhodnutí o odvolání	Muži	Ženy	Celkem
1946	0	1	1
1947	1	1	2
1948	14	2	16
1949	1	1	2
1950	7	15	22

5.1.8. Revize

Již týden po únorovém převratu se začalo diskutovat o revizi tzv. Velkého retribučního dekretu. Koncem března byla schválena obnova činnosti lidových soudů. Dne 2. dubna 1948 oficiálně vyhlásila vláda nový zákon č. 33/1948 Sb., jímž se obnovila činnost retribučního dekretu. Zároveň byl přijat zákon č. 34/1948 Sb., podle kterého mohla být provedena revize trestního řízení některých provinění proti národní cti. Účinnost obou dekretů se stanovila ode dne vyhlášení do 31. prosince 1948. V této souvislosti se proto hovoří o období tzv. druhé retribuční.¹⁴⁹ Došlo k několika významným změnám. Soudci mohli otevřít případy, které byly pravomocně ukončeny před únorem 1948. Odsouzeným se trest mohl zvýšit, nebo i snížit. V senátu nově zasedali jen dva soudci z lidu. A působnost obou zákonů se nově vztahovala na celé Československo. Nový režim brzy zjistil, že podle obnovených dekretů nelze potrestat mnoho osob. Proto prezident Klement Gottwald u příležitosti svého jmenování prezidentem vyhlásil v červnu 1948 amnestii.

Součástí některých spisů byla poznámka o revizi případů. Celkem se týkala 16 osob (13 muži a 3 ženy). Všechny revize byly zahájeny ve stejný den – tj. 12. května 1948. Ve 13 případech (10 muži a 3 ženy) soudci dne 3. prosince 1948 rozhodli o zastavení soudního řízení proti nim. Ve dvou zbývajících případech opět dne 3. prosince 1948 rozsudek potvrdili, ale v důsledku amnestie z 18. června 1948 byl trest zrušen. U posledního případu změnili rozsudek ze zastavení proti němu na 3 měsíce vězení a veřejné potrestání. Odsouzený Stanislav Jordán¹⁵⁰ se ale odvolal a dne 23. prosince 1948 byl trest definitivně zrušen.

¹⁴⁹ Pokud není uvedeno jinak, vychází tyto informace z publikací FROMMER, B.: c. d.
BORÁK, M.: c. d.

¹⁵⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 179/46 (Stanislav Jordán)

6. Rozbor konkrétních případů

K rozboru konkrétních případů jsem si vybrala 2 druhy přečinů - členství ve fašistické organizaci Vlajka a milostný poměr s příslušníkem německé národnosti.

Jedno z častých provinění řešené u TNK Nymburk bylo přihlášení se k nějaké fašistické či jiné organizaci¹⁵¹ – celkem 37 osob, což představuje 11 % ze všech obžalovaných. Bližší pozornost bych chtěla věnovat organizaci Vlajka, ke které se celkem přihlásilo 12 obžalovaných u TNK Nymburk, tj. třetina všech osob, které se během okupace přihlásily k nějaké z těchto organizací.

Poté bych se chtěla zaměřit na případy tzv. horizontální kolaborace. Celkem bylo obžalováno z přečinu tzv. horizontální kolaborace 14 osob, což jsou asi 4 % všech obžalovaných. Není to nijak vysoké číslo, ale tyto případy jsou jasným dokladem zasahování státu do soukromí jedince. Patrná je provázanost s tehdejšími trendy státní politiky, jejím jedním z hlavních cílů bylo naplnění teze homogenního státu Čechů a Slováků. Často se jednalo o vztah dvou osob, kterým ve vztahu překážela jejich národnost. Našly se i osoby, které se odmítaly u komise za tento druh trestního činu omluvit a v případě vyhoštění jejich partnera s ním odjet do Německa.

6.1. Členství ve fašistické organizaci Vlajka¹⁵²

6.1.1 Fašistická organizace Vlajka

Roku 1927 vznikla v Československu nová fašistická organizace Vlajka, která se odštěpila od Národní obce fašistické.¹⁵³ Jejími hlavními organizátory byli především nacionalističtí studenti v čele s posluchačem Filosofické fakulty Janem Vrzalíkem. Studenti nejprve 20. března 1928 založili Národní svaz mládeže a studentstva a začali vydávat časopis Vlajka. Mezi zakládající členy patří např. již zmíněný Jan Vrzalík, Jindřich Streibl, Jožo Hritz, Miloš Maixner a další.

Organizace oficiálně vznikla až 30. dubna 1930,¹⁵⁴ kdy se v Praze v sále hotelu

¹⁵¹ Např. Vlajka, NOF, Svaz pro spolupráci s Němci, NSDAP, Veřejná osvětová služba apod.

¹⁵² Pokud není uvedeno jinak, vychází následující kapitola z publikací NAKONEČNÝ, Milan: Vlajka. Praha 2001

PASÁK, Tomáš: Český fašismus 1922 – 1945 a kolaborace 1939 – 1945. Praha 1999

¹⁵³ Dále jen NOF

¹⁵⁴ NAKONEČNÝ, M.: c.d., s. 53 uvádí: Jakýmsi oficiálním dokumentem o vzniku Vlajky je zpráva zasláná presidiem protektorátního ministerstva vnitra státnímu prezidentu E. Háchovi z 12. září 1940 ... Tato zpráva uvádí jako počátek politického klubu Vlajka den 3. dubna 1930, což je omyl, zaviněný patrně tím, že zde číslice 30 byla zaměněna za číslici 3.

Zlatá husa na Václavském náměstí konala ustavující schůze. Vlajka se nikdy nestala politickou stranou, vystupovala jako politický klub či hnutí.

Z počátku měla organizace protiněmecké zaměření. Její program byl téměř shodný s programem NOF – řízené hospodářství, nastolení nového pořádku, potírání „marxistických reakcionářů a liberalistických zaostalců“, antisemitické a protikomunistické nálady i odpor k zednářství. Na druhou stranu prosazovala silný a národní stát, výchovu k vlastenectví a národnímu uvědomění, sociální spravedlnost, slovenskou autonomii, spolupráci s Polskem či národní a hospodářskou samostatnost. Tvrdě vystupovala proti Masarykovi a snažili se prosadit pravost Rukopisů.¹⁵⁵ Mezi další významné spolupracovníky Vlajky se řadí např. i Viktor Dyk, Jaroslav Chlubna, Lubomír Kukla, univ. prof. František Mareš.

Jak již bylo řečeno, tato organizace vydávala časopis Vlajka a od konce roku 1930 též spolupracovala na týdeníku Národní republika. Za symboly Vlajky byly vyhlášeny „tři pruty Svatoplukovy a československá státní vlajka“ - symbolizovaly svornost a národnost. Postupem doby byla zesílena perzekuce Vlajky a vydávání časopisu bylo dne 31. ledna 1935 na půl roku zastaveno. Vlajkaři své názory dále publikovaly v časopise Národní výzva. Roku 1936 se sloučili s Hnutím za Nové Československo.

Vlajkaři se dostávali do rozporů vzhledem k německému nacismu – sice souhlasili s nacistickým antisemitismem, ale odmítali německý sudeťácký iredentismus¹⁵⁶ a nacistický německý šovinismus.¹⁵⁷ Ještě v roce 1931 psali v časopise Vlajka, že Hitler se svými lidmi ohrožuje světový mír. Ale již po třech letech obdivovali Hitlerovu rozhodnost, s jakou rozbil německou levici a vypořádal se s nepohodlnými lidmi ve vlastních řadách. Od roku 1935 se Vlajka obracela k myšlenkám německého nacionálního socialismu.¹⁵⁸

Dne 11. listopadu 1938 byla zakázána Vlajce činnost. Její hlavní vedení¹⁵⁹ se rozhodlo přejít do ilegality pod krycím názvem Novočeská beseda a sami si říkali Vlajka-Maffie. Ilegální činnost prováděli dvěma způsoby – rozšiřováním letáků a terorismem.

¹⁵⁵ Spor o rukopisy (zkráceně též spor o RKZ) je označení sporu o pravost rukopisů Královédvorského a Zelenohorského. Ten téměř sto let zaměstnával české historiky, literární historiky a vlastence. Spor o pravost začal velmi krátce po objevení Rukopisu královédvorského (1817) a Rukopisu zelenohorského (1818). Rukopisy byly nelezeny v době, kdy propagátoři češtiny potřebovali dokazovat, že čeština má svou historii a není závislá na němčině, a to nejen v oblasti lingvistické, ale i kulturní či literární.

¹⁵⁶ Politická ideologii usilující o připojení části jiného státu s vlastní národnostní menšinou.

¹⁵⁷ Víra v nadřazenost zpravidla vlastního národa, hlásání nacionální výlučnosti a rozněcování nenávisť k jiným národům.

¹⁵⁸ PASÁK, T.: c.d., s. 137 uvádí: Za nejlepší státní formu sice považovali v té době vlajkaři fašistický korporativní stát, jehož vzor stále nacházeli v Itálii, ale zároveň přebírali ideové prvky z nacistické ideologie stejně jako NOF, která se začala vyvíjet vlastním směrem

¹⁵⁹ Např. Jan Rys-Rozsévač, hrabě J. Thun-Hohenstein, E. Freyburg st. a E. Freyburg ml., L. Wiesmwe, V. Košák, O. Polívka, A. Čížek.

Vytvořili několik důležitých center, zejména v Praze.¹⁶⁰ Na jednotlivých členech byla vyžadována přísná kázeň a poslušnost a její porušení bylo trestáno tvrdými tresty. Postupem času docházelo k zatýkání hlavních představitelů, kteří byli většinou po pár týdnech propuštěni.

První den tzv. Druhé republiky byl velmi chaotický, čehož chtěly využít tři fašistické organizace¹⁶¹ a vytvořit novou vládu. Dohodli se na názvu Český národní výbor¹⁶² a ihned si začali mezi sebou rozdělovat budoucí vládní posty. Předsedou byl zvolen generál Radola Gajda.¹⁶³ Mezitím prezident Emil Hácha ustanovil jako jedinou politickou stranou Národní souručenství.¹⁶⁴ Tím byly plány Českého národního výboru zmařeny a mezi oběma organizacemi panovalo otevřené nepřátelství. Vlajkaři se nevzdali a snažili se o audienci u Háchy i K. H. Franka. Byli však označeni za „politickou spodinu“, kterou bylo nutno z politiky odklidit.¹⁶⁵

Jan Rys-Rozsévač se nikdy myšlenky na uchopení moci ve státě nevzdal. Problémy mu činili starší prvorepublikoví vlajkaři, kteří chtěli spolupracovat s NSo a odmítali prosazení Vlajky jako dominantní společenské organizace. Dne 28. dubna 1939 získal Rys-Rozsévač vedení ve Vlajce a nechal se oslovovat vůdce.¹⁶⁶ Jeho „kolaborantský“ postup se nelíbil starším vlajkařům (např. Vrzalík, Sousedík či prof. Mareš) a jeho jmenování prohlásili za nelegální. Brzy poté z Vlajky vystoupili a své názory publikovali v časopise Národní výzva. Od 21. června začal vycházet deník Vlajka a na podzim 1939 vydali ideologickou brožurku. Začali také organizovat srazy členů hnutí, veřejná vystoupení a zakládat jakési vlajkařské odbory (Česká pracovní fronta, Ženy Vlajky a Mládež Vlajky). Mezitím se Rys-Rozsévač a nové vedení Vlajky¹⁶⁷ pokusili o legalizaci organizace, nošení stejnokrojů a vydávání časopisu, ale všechny návrhy byly zamítnuty. Dokonce chtěli také vstoupit do NSo a mít v něm své zástupce, ale jejich plány byly opět zmařeny.

Postupem doby byl vznesen požadavek na sloučení českých fašistických organizací v jediný politický útvar. Dne 11. října 1939 byly sjednoceny tři organizace – Vlajka, ostravské Svatoplukovy gardy a pražská Národní árijská kulturní jednota – a nazvaly se

¹⁶⁰ V Praze vytvořili dvě důležitá centra: první v kavárně „Technika“ na Karlově náměstí a druhé ve věži kostela sv. Ignáce na Karlově náměstí.

¹⁶¹ Vlajka, NOF a Akce národní obnovy

¹⁶² Příležitostně označován také jako „svatováclavský“

¹⁶³ Podrobněji k problematice např.: MOULIS, Miloslav. Vzestup a pád generála Gajdy. Třebíč 2000.

¹⁶⁴ Dále jen NSo.

¹⁶⁵ NAKONEČNÝ, M.: c.d., s. 105

¹⁶⁶ Ale Rys-Rozsévač musel později na nátlak německých úřadů od tohoto označení upustit, protože vůdce byl jen jeden muž, a to Hitler.

¹⁶⁷ Josef Burda, Jindřich Thun-Hohenstein, Otakar Polívka, Václav Cyphelly a ze starších František Melena.

Český národně socialistický tábor.¹⁶⁸ Hlavní slovo měla stále Vlajka, proto také často používali označení ČNST-Vlajka. Podali žádost na ministerstvo vnitra, ale ta byla zamítnuta, protože jedinou politickou stranou v protektorátu mohlo být jen NSo. Do čela ČNST se dostal Jan Rys-Rozsévač. Za svůj symbol si hnutí zvolilo tři Svatoplukovy pruty s lipovou ratolestí a vetknutou valaškou a od roku 1940 také tzv. runový kříž jako mystické znamení života. Oficiálním pozdravem byla vztyčená pravice a oslovení kamaráde. Vedle deníku Vlajka byl jejich oficiálním časopisem Árijská fronta. Politickým programem¹⁶⁹ byla stanovena v podstatě koncepce Vlajky, která vyhovovala i ostatním organizacím.

Jak již bylo zmíněno výše, Vlajka se původně orientovala na italský fašismus, ale Rys-Rozsévač se rozhodl nově zaměřit ČNST na německý nacionální socialismus. Stejně jako v Německu existovaly jednotky SA, ČNST si za svou údernou jednotku zvolila Svatoplukovy gardy. Jinak se na tuto organizaci dívali obyčejní lidé v protektorátně. U většiny z nich budila již koncem roku 1939 odpor a nebyly výjimečné ani útoky na jejich majetek. Dále na ně útočili také v novinách – např. v listu Nástup Černobílých¹⁷⁰ i většině českých protektorátních listů.

Od převzetí Vlajky Rysem-Rozsévačem se pracovalo na vytvoření silných místních organizací Vlajky. Podařilo se vytvořit nezanedbatelnou politickou sílu. Údajně měla Vlajka v době rozkvětu až 13 500 členů, z toho jen asi 3 000 v Praze. Díky tomu vybudovala speciální zpravodajskou službu, která pořizovala seznamy členů Vlajky, ale zároveň i jejich nepřátel, proti nim se snažila shánět kompromitující materiály. Ty pak předávala na Gestapo a Sicherheitsdienst.

Koncem roku 1939 sepsalo vedení Vlajky memorandum,¹⁷¹ které mělo být přímo doručeno Hitlerovi. Jako prostředníka pro doručení si vybrali německého vyslance v Moskvě Friedricha von Schulenberg. Fakticky se jednalo o stížnost na postup německých úřadů vůči Vlajce a kritiku poměrů v protektorátu. V memorandu požadovali legalizaci Vlajky a získání politické moci v protektorátně. Dopis se nejspíše až k Hitlerovi nedostal. Německá místa, která se jím zabývala, nadšena nebyla. O Vlajce dobře věděla, že to byla původně protiněmecká organizace, která měla s německým nacionálním socialismem společný pouze antisemitismus.

Organizace ČNST neměla dlouhého trvání. Vlajka se snažila udržet si hlavní slovo,

¹⁶⁸ Dále jen ČNST

¹⁶⁹ Národní pospolitost, sociální spravedlnost, křesťanská morálka a kamarádská spolupráce. Jasným bodem, na kterém se všechny organizace shodly, byl nevybíravý způsob útočení na Židy.

¹⁷⁰ Zde např. Zdeněk Zástěra, který se o Rysovi-Rozsévači vyjadřoval jako o lháři a o Burdovi jako bývalém spolupracovníkovi Židů.

¹⁷¹ Německý Denkschrift – memorandum bylo sepsáno v němčině.

což se však nelíbilo dvěma zbylým organizacím. Došlo k neshodám a jako první v únoru 1940 vystoupily Svatoplukovy gardy a prohlásily se samostatnou organizací. V květnu je následovala i Národní árijská kulturní jednota, které se nelíbilo, že se v ČNST vůbec neuplatnila. Tím tedy skončilo sjednocení těchto tří organizací, Vlajka přesto poté často vystupovala pod názvem ČNST-Vlajka.

Během léta 1940 bylo jasné, že Vlajka se bude snažit udeřit a převzít moc ve vládě. Rozhodujícím dnem byl zvolen 8. srpen 1940, kdy se před ústředním a krajským výborem NSo v Dušní ulici začal scházet dav asi 300 lidí. Někteří z nich měli na sobě uniformy Svatoplukových gard¹⁷² či košile Mládeže Vlajky. Protektorátní policie začala dav vytlačovat na konec ulice, ale ten na ně zaútočil, na pomoc jim přišli jednotky SS. Protestujícím se podařilo za jejich pomoci obsadit sekretariát NSo. Za velitele byl zvolen Vladislav Skalička a vlajkaři dostali rozkaz zůstat v budově do odvolání. Mezitím přicházeli další lidé, kteří vytvořili průvod, a pochodovali pokojně ulicemi Prahy a na Václavském náměstí se po několika hodinách klidně rozešli.

V Dušní ulici na sekretariátu NSo to stále vřelo. Když se K. H. Frank dozvěděl, že v budově se nacházejí muži SS, vydal rozkaz, aby se okamžitě stáhli a pro příště již do podobných událostí nezasahovali. Poté nastoupila česká policie, která budovu obklíčila a vyzvala vlajkaře ke kapitulaci. Ti odmítli, takže policie byla donucena vtrhnout do budovy násilím. Bylo zadrženo několik desítek vlajkařů a státní zastupitelství podalo na celkem 134 vlajkařů trestní oznámení. Zatčení vlajkaři si poseděli sedm týdnů ve vězení na Pankráci a poté byli propuštěni. Soud se s nimi nikdy nekonal, protože další vyšetřování bylo pod tlakem německých úřadů zastaveno. Okupanti nedovolili likvidaci Vlajky, ale ani NSo. Od této akce nastal postupný úpadek Vlajky.¹⁷³

Okupanti s vlajkařskou vládou v protektorátu přestali počítat. Po neúspěchu v Dušní ulici začaly organizaci opouštět stovky členů a konflikty se nevyhnuly ani ústřednímu vedení. Došlo k vyloučení Burdy, který byl brzy přijat zpět jako nepostradatelný financier Vlajky. Je také otázkou, kde vůbec Vlajka brala peníze na své aktivity? Výjimečně dostala finanční podporu od okupantů, ale nejspíše měla tajné sponzory.

Začátkem roku 1941 došlo v ústředním vedení k rozdělení na dvě skupiny¹⁷⁴ a

¹⁷² Dále jen SG

¹⁷³ Např. odliv členů, ubývání účastníků na veřejných přednáškách a členských srazech, rozpory i v ústředním vedení Vlajky, úpadek SG i deníku Vlajka, finanční potíže, tvrdé pronásledování vlajkařů

¹⁷⁴ V první v čele s Rysem-Rozsévačem jsou Burda, Skalička, Sokol, Beck a O. Novotný; v druhé v čele s A. Křížem jsou Melena, Freyburg st., Vetchý, Vaněk, Čermák a dr. Cyphelly.

velkým konfliktům. Dr. Teuner a Dr. Cyphelly požadovali změny ve vedení, což ale Rys-Rozsévač razantně odmítl. Chtěl opět uchopit moc v zemi, a tak na 25. ledna 1941 připravil velkou akci. Ta byla prozrazena, a navíc se dostavilo jen minimum členů, takže byla nakonec zrušena. Krize propukla koncem února, kdy rezignovala část vedení Vlajky – Čermák, Teuner, Melena, Freyburg, Pechová a Vaněk a další. Nacisté už neměli o Vlajku zájem a začali podporovat aktivistickou skupinu novinářů v čele s Karlem Lažnovským, Vladimírem Krychtálkem a především Emanuelem Moravcem.¹⁷⁵

Okupanti měli připravený nový plán pro protektorát – převýchova české mládeže. Pro tento záměr byl předsedou organizace Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě zvolen Emanuel Moravec,¹⁷⁶ který měl plnou důvěru okupantů. To se ale nelíbilo vedení Vlajky, zejména Janu Rysovi-Rozsévači, který proti němu rozvinul politickou kampaň, která ho měla znemožnit. Moravec chtěl raději Ryse-Rozsévače do svých plánů zapojit, ale ten to striktně odmítl.

Dne 30. března 1942 jednal Moravec s Frankem v Černínském paláci v Praze a sdělil mu, že Rys-Rozsévač podkopává jeho snahy i přes souhlas říšského protektora Heydricha. To nejspíše vedlo k tomu, že dnem 21. dubna 1942 byla Vlajce na tři měsíce činnost zakázána. Přesto se Rys-Rozsévač rozhodl, že se pokusí o legalizaci hnutí. Po atentátu na Heydricha se snažili vypátrat pachatele a Rys-Rozsévač opět rozjel kampaň proti Moravcovi. Ten měl ale plnou důvěru okupantů, a proto Böhm a Frank Rysovi-Rozsévačovi nařídili, aby vše proti Moravcovi zastavil, nebo mu bude odňata další činnost.

Jan Rys-Rozsévač stále věřil, že dosáhne legalizace a moci ve vládě. Okupanti byli jiného názoru. Dne 24. září 1942 zaslal Böhme, velitel německé policie, seznam hlavních velitelů Vlajky do Černínského paláce. Frank následně rozhodl, aby do konce roku bylo asi 350 vlajkařů posláno na práci do Německa, kde měli být rozptýleni tak, aby nemohli vyvíjet další činnost. Dne 17. prosince byli zatčeni Jan Rys-Rozsévač a Josef Burda a oba byli do konce války vězněni¹⁷⁷ v koncentračním táboře v Dachau. Jejich zatčení bylo oznámeno ostatním vlajkařům dne 30. ledna 1943 s tím, že současně byla zastavena politická agenda hnutí.

Po porážce Německa bylo jasné, že nejen Němci budou potrestáni za své zločiny, ale také jejich pomahači a přísluhovači. V Československu byli souzeni na základě Dekretů prezidenta republiky.

¹⁷⁵ Podrobněji k problematice např.: PERNES, Jiří. Až na dno zrad: Emanuel Moravec. Praha 1997

¹⁷⁶ V roce 1942 se stal také ministrem školství a lidové osvěty.

¹⁷⁷ Ale užívali výsady tzv. čestných vězňů a tím se odlišovali od ostatních vězňů v táboře.

Ústřední vedení Vlajky bylo postaveno před Národní soud, kde se měli zodpovídat za své zločiny. Soudní přelíčení u Národního soudu na Karlově náměstí začalo až 21. května 1946. Proces sledovala veřejnost, tisk a rozhlas a před soudem stanuli tito obžalovaní z ústředního vedení Vlajky – Jan Rys (vl. jm. Josef Rozsévač), Josef Burda, hrabě Jindřich Thun-Hohenstein, Jindřich Streibl, Václav Aleš Cyphelly, Jaroslav Čermák a v nepřítomnosti Otakar Polívka.

Během soudního přelíčení bylo vyslechnuto na dvě stě svědků.¹⁷⁸ Součástí vyšetřování se stal i bohatý dokumentační materiál o jejich činnostech. Obžalovali je z několika druhů zločinů jako např. propagace a podpora nacismu, přímý i nepřímý styk s okupanty, pořádání sbírek na německý Červený kříž apod. Navíc Jan Rys-Rozsévač a Jaroslav Čermák byli obžalováni z udavačství. Na obhajobu uvedli, že kolaborovali jen proto, aby se Němcům zalíbili, získali jejich plnou důvěru, a tím pomohli českému národu.

Proces trval devatenáct dnů a rozsudky byly vyneseny až 27. června 1946. Prokurátor pro všechny obžalované požadoval trest smrti. Rozsudek zněl takto – Rys-Rozsévač, Burda, Čermák a Polívka trest smrti, Thun-Hohenstein doživotí, Cyphelly dvacet let vězení a Streibl osm let vězení.

Odsouzení mohli požádat o milost prezidenta republiky, ale ta neměla odkladný účinek.¹⁷⁹ Trest smrti byl vykonán oběšením. Streibl byl propuštěn již po pěti letech a Cyphelly po polovině trestu. Hraběti Thunu-Hohensteinovi se na jaře 1948 podařilo z vězení uprchnout a přes Německo se dostal do kanadského Vancouveru k sestře a zde dožil.

Tito nebyli jediní odsouzení z Vlajky. Souběžně s nimi byli u MLS či TNK souzeni funkcionáři Vlajky i prostí členové. Mnozí z nich museli dokazovat, že nebyli členy protektorátní Vlajky, aby se vyhnuli stíhání.

6.1.2. Vlajka u TNK Nymburk

Ze všech případů bylo za členství ve Vlajce před TNK Nymburk obžalováno celkem 12 mužů, což jsou jen 4 % všech obžalovaných. Odsouzeni byli pouze 3 (Václav Viktora, Štěpán Novák a Josef Rambousek), ostatních 9 bylo osvobozeno. Václav Viktora¹⁸⁰ podal proti rozsudku odvolání, kterému nejprve bylo vyhověno. Dne 2. ledna

¹⁷⁸ Členové protektorátní vlády, funkcionáři NS, představitelé nejvyšší nacistické správy protektorátu, členové protektorátní Vlajky i špióni v ní.

¹⁷⁹ Takže všichni museli být popraveni do dvou hodin od vynesení rozsudku. Pokud sami požádali, mohli ještě získat další hodinu navíc.

¹⁸⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 60/46 (Václav Viktora)

1947 došlo k obnovení soudního řízení, kdy kauzu projednával Krajský soud v Mladé Boleslavi. Dne 29. července 1948 požádal o milost prezidenta republiky, ta byla zamítnuta. Z toho vyplývá, že ani po odvolání nedošlo ke změně v počtu odsouzených a osvobozených za členství ve fašistické organizaci Vlajka u TNK Nymburk.

Odsuzující rozsudky nebyly nijak vysoké – v prvním případě veřejné pokárání, ve druhém veřejné pokárání a 6 týdnů vězení, ve třetím veřejné pokárání a pokuta 2 000 Kčs. V případě posledního trestu byl obžalovaný Josef Rambousek¹⁸¹ zároveň obviněn i z tzv. horizontální kolaborace. Za okupace měl údajně udržovat milostný vztah s německou ženou. Odsouzen byl k veřejnému pokárání a 6 týdnům vězení. Z rozsudku není jasné, které z provinění se stalo rozhodujícím důvodem k odsouzení. Musím upozornit na skutečnost, že všichni tito tři odsouzení stanuli před soudem během února – dubna 1946 a soudili je Jaroslav Koutník, Josef Ladra, Jan Lašman, Karel Benda. Což se také mohlo projevit na výši jejich trestů, protože se jednalo o začátek retribuice u této Trestní nalézací komise v Nymburce.

Naproti tomu zproštěno obžaloby bylo 9 mužů. Až na jeden případ stanuli všichni před soudem až v roce 1947 a soudili je členové druhé komise – Stanislav Fialka, Josef Vavřich, František Matějka, Jaroslav Hamr, Jaroslav Kratochvíl. U všech případů bylo soudní řízení během ledna až května zastaveno. Jeden případ byl projednáván dne 24. července 1946 a soudci Jiří Bednář, Josef Ladra, Jan Lašman, Karel Benda řízení zastavili. Většina vyslýchaných tvrdila, že buď členem Vlajky nikdy nebyla, nebo z ní po velmi krátké době (jen pár dnech či týdnech) vystoupila. Dokonce dva muži při výslechu uvedli, že do ní vstoupili jen proto, že jim bylo slíbeno zajištění dobré práce a jejich rodiny.

Z toho vyplývá, že na začátku retribučního období, alespoň co se týká členství ve Vlajce, komise rozhodovala přísněji než ke konci. Nemohu to říci určitě, protože se během soudních přelíčení vystřídaly dvě komise.¹⁸² Je otázkou, zda by u těchto případů byly stejné rozsudky, kdyby ve všech případech rozhodovali stejní lidé.

¹⁸¹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 89/46 (Josef Rambousek)

¹⁸² V roce 1946 soudila komise, které předsedal Jaroslav Koutník. V roce 1947 všechny případy členství ve Vlajce řešila komise v čele s předsedou Stanislavem Fialkou.

6.1.3. Odsuzující rozsudky

6.1.3.1. Václav Viktora¹⁸³

Václav Viktora se narodil 1. listopadu 1892 v Saši, kde bydlel také v době vyšetřování. Byl rozvedený, české národnosti a pracoval jako inzertní zástupce.

Podle protokolu byl obviněn ze členství v místní organizaci Vlajce v Mělníku, jejímž členem se stal v květnu 1940. Hned v září téhož roku z ní vystoupil. Prohlásil, že do organizace vstoupil, aniž by věděl o jejích pravých cílech. V tu dobu nemohl také sehnat práci. Asi po měsíci dostal legitimaci Vlajky, zaplatil členství na 1 rok a jednou navštívil jejich schůzi v pražské Lucerně. Žádné další styky s vlajkaři údajně neudržoval. Po přestěhování do Nymburka se do místní organizace již nepřihlásil. Dne 6. dubna 1946 ho soudci Jaroslav Koutník, Josef Ladra, Rudolf Turek a Karel Benda odsoudili k 6 týdnům vězení a 14 dnům veřejné pokárání, které bylo vyvěšeno v obci. Dne 29. července 1948 požádal o milost prezidenta republiky, ta byla zamítnuta.

Proč mu prezident Gottwald neudělil milost, stejně jako v dalších mnoha případech, která byla vyhlášena dne 18. června 1948? Může být příčinou to, že ji podal až po jejím vydání? Pokud se podíváme na obvinění proti němu, byl souzen jen za členství ve Vlajce, kde kterému se navíc i přiznal a prohlásil, že nijak aktivní nebyl, což se potvrdilo při vyšetřování.

6.1.3.2. Josef Rambousek¹⁸⁴

Josef Rambousek se narodil 13. března 1921 v Nymburce, kde bydlel i během vyšetřování. Pracoval jako zaměstnanec ČSD, byl rozvedený, nemajetný a české národnosti.

Dne 10. srpna 1942 dostal příkaz na práci v Říši¹⁸⁵, do Frankfurtu nad Odrou, kam společně odjel s Františkem Kopeckým. Údajně se měl dozvědět, že jeho manželka udržuje poměr s jiným mužem, a v reakci na to si i on našel jinou ženu, Němku Marii Blažkovou, ke které se nastěhoval. Ta ovšem byla poslána na práci do Berlína. Poté co došlo k bombardování Frankfurtu, během něhož byl jeho přítel zraněn, se oba směli vrátit zpět do Čech. Rambousek měl v tuto chvíli Blažkové údajně nabídnout, aby jela s ním, což jmenovaná využila. V Nymburce bydleli u jeho matky a plánovali společnou budoucnost..

¹⁸³ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 2 – 60/46 (Václav Viktora)

¹⁸⁴ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 3 – 89/46 (Josef Rambousek)

¹⁸⁵ Podrobněji k tématu např: HAVLÍKOVÁ, Jana. Museli pracovat pro Říši : nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války. Praha 2004.

Podle spisu byl podezřelý ze členství ve Vlajce, kdy z ledna 1943 byla u něho doma nalezena zaplacená složenka za členství v této organizaci. Dne 28. března 1946 ho soudci Jaroslav Koutník, Josef Ladra, Jan Lašman a Karel Benda odsoudili k veřejnému pokárání, pokutě 2000 Kčs, v případě nedobytnosti 2 měsícům vězení.

Odsouzen byl pravděpodobně jak za údajné členství ve Vlajce, tak za tzv. horizontální kolaboraci. Ze spisu není zřejmé, který z přečinů byl směrodajný pro výnos trestu.

6.1.4. Osvobozující rozsudky

6.1.4.1. Josef Honc¹⁸⁶

Josef Honc se narodil 18. února 1893. Uvedl, že pracoval jako zaměstnanec dílen ČSD a hlásil se k české národnosti.

Podle spisu měl v dílnách udat spolupracovníka Karla Kvíza ohledně plakátů, které zde vyvěsil. Kvíza byl následně vyšetřován na Gestapu¹⁸⁷ v Kolíně a po 11 měsících souzen spolu s Janem Nožířem a Václavem Žižkou v Berlíně. Honc u soudu údajně vystupoval jako svědek. Všechny obžalované odsoudili k odnětí svobody – Kvíza na 3, Žižka 4 a Nožíř 3 roky. Vedle toho byl Josef Honc obviněn i z členství v organizaci Vlajka. On vše popřel s tím, že v roce 1940 jen navštívil schůzi, protože ho k tomu vybídl Albert Zavadil. Tvrdil, že členskou legitimaci nikdy neměl a ani neplatil členské příspěvky. K případu byli vyslechnuti sousedé Pavlína Jakoubková, Arnošt Stelzig, Josef Jáhnel, Antonín Buchal, Václav Žižka, Anna Doušová a Marie Kvízová. Soudci Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřich, František Matějka a Jaroslav Hamr dne 14. března 1947 soudní řízení zastavili.

Je pro mě velmi překvapující, že za členství ve Vlajce a udavačství, kdy kvůli němu 3 lidé skončili ve vězení, bylo soudní řízení proti němu zastaveno. V porovnání s předchozím případem Václava Viktory, který byl rok před ním odsouzen jen za členství ve Vlajce, je to zarážející. Je možné, že se tresty za stejné či horší provinění s postupem doby snižovaly.

¹⁸⁶ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 8 – 308/46 (Josef Honc)

¹⁸⁷ Podrobněji k tématu např.: SLÁDEK, Oldřich: Zločinná role gestapa: nacistická bezpečnostní policie v českých zemích 1938-1945. Praha 1986.

6.1.4.2. Karel Mrázek¹⁸⁸

Karel Mrázek se narodil 13. února 1897 v Budiměřicích. Při výslechu uvedl, že tam bydlel i při vyšetřování. Pracoval jako rolník na vlastních polnostech 2,5 ha, byl ženatý a měl jedno dítě, hlásil se ke katolickému vyznání a české národnosti.

Byl udán strážmistrem Antonínem Davídkem, že v roce 1940 vstoupil do Vlajky, jejímž členem zůstal po celou dobu okupace. Mrázek se obhajoval tím, že do ní vstoupil na doporučení neznámého muže, který mu slíbil, že se postará o zrušení trestu za prodej telete bez úředního povolení řezníkovi Kleinerovi. Mrázek se obával vysoké pokuty. Dále přísahal, že sice roční příspěvky platil po celou dobu, ale schůzí se neúčastnil, z vedení nikoho neznal a z politického přesvědčení do ní taky nevstoupil. Soudci Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřich, František Matějka a Jaroslav Hamr soudní řízení proti němu dne 30. ledna 1947 zastavili.

Z analýzy spisů vyplývá, že důvodem pro vstup do Vlajky či jiných nacionálně socialistických a fašistické organizací, skutečně v řadě případů nebyla ideologie. Roli hrály i další okolnosti jako vidina zisku práce, materiálních či jiných výhod. Někteří tak učinili pod tlakem či z touhy po moci.

¹⁸⁸ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 8 – 288/46 (Karel Mrázek)

6.2. Poměr s příslušníkem německé národnosti

Koho československé úřady vůbec v této době považovali za Němce? Je jasné, že to byli rodilí Němci pobývající na československém území a dále osoby, které se během okupace přihlásili k německé národnosti, nebo žádali o německou státní příslušnost, a získali ji. Tím pádem po válce podle *Ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské*¹⁸⁹ pozbyli československého státního občanství.

Podle směrnic tzv. Malého dekretu byl společenský a hospodářský styk s Němci nebo Maďary považován za nepřístojné chování. Společenským stykem¹⁹⁰ nebyla míněna jen návštěva německých divadel, zábav, koncertů apod., ale také pravidelné i občasné návštěvy německých rodin a jejich příslušníků a zvaní je k sobě na návštěvu. Pod tuto směrnici se dále schovalo také trestání milostných poměrů a sňatků s občany německé národnosti. Podrobněji nebyla tato směrnice¹⁹¹ nijak specifikována. Záleželo tedy na komisi, jak si ji vyloží.

Před soudem stanuli často lidé, kteří byli obžalováni právě podle tohoto bodu. Podle obžaloby se provinili tím, že se dopustili tzv. horizontální kolaborace, to znamená, že udržovali milostný poměr s příslušníkem německé národnosti. Termín horizontální kolaborace pochází z francouzského „collaboration horizontale“¹⁹². V Holandsku byly tyto ženy označovány jako „Moffenmeiden.“¹⁹³

Samotnému trestnímu řízení často předcházelo „lidové odsouzení“ od spoluobčanů, kdy byli často krutě ponižováni a mučeni – ve většině případů ženy. Docházelo k tomu, že je spoluobčané na ulici vysvlékli do naha, ostříhali jim vlasy, vyváleli v dehtu, posypali peřím apod. Podobná situace byla i ve věznicích a táborech, kde vězni byli častí při výslechu násilně mučeni a ženy znásilňovány.¹⁹⁴ Ale zde je na místě také otázka, proč se vlastně lidé „této kolaborace“ dopouštěli? Spektrum těchto „provinilců“ zahrnuje jak prostituci, tak běžné milostné či partnerské vztahy. Motivace k prostituci byla různá. Sexuální služby mohly vyměnit za jídlo, oblečení či výpomoc při řešení osobních či rodinných situací.

¹⁸⁹ JECH, K. – KAPLAN, K.: c. d., s. 345 – 346.

¹⁹⁰ Jak uvádí Stach, J.: c. d., s. 11.

¹⁹¹ Společenský i hospodářský styk s Němci nebo Maďary v rozsahu přesahujícím míru nezbytné nutnosti.

¹⁹² FROMMER, B.: c. d., s. 272.

¹⁹³ JUDT, T.: c. d., s. 42 – 43.

¹⁹⁴ Podrobněji k problematice např.: JUDT, T.: c. d., s. 42 – 43.

FROMMER, B.: c. d., s. 272 – 276.

V době, kdy před soudem stanuly většinou ženy a padaly pro ně i přísnější tresty, se mnoho lidí ptalo, co bude s muži, kteří se během války také dopouštěli horizontální kolaborace. Ti nemusí být hnáni k zodpovědnosti? V jednom anonymním dopise prezidentovi si neznámá žena stěžovala na následující: „*A což, pane prezidente, naši muži? Ti zde přece navazovali také známosti s Němkami. A co teprve v Německu. S naší dívkou v Německu Čech nemluvil, ale když tam pracoval, bavil se s Němkou, chodil s ní po kavárnách a biographech apod. Kolik bylo i manželství rozvráceno, kde muž měl poměr s Němkou a ani nejel domů a třeba také ani nepsal. To se nestihá, natož trestá. Naopak dělnictvo z Říše bylo favorizováno při příjezdu domů, nikomu snad nenapadlo měřit mužům stejně. Žena vždycky vše hůře odnáší a vždy nespravedlivě.*“¹⁹⁵

6.2.1. Milostné poměry u TNK Nymburk

Ze všech případů bylo z milostného poměru celkem obžalováno 14 osob – 6 mužů a 8 žen. Odsouzení byli 3 muži a 6 žen (celkem 9) a osvobozeni 3 muži a 2 ženy. Jak je tedy vidět, častěji obžalovány a odsouzeny byly ženy a celkově převažovaly odsuzující rozsudky. To odpovídá obecnému trendu, který popisuje i Frommer.¹⁹⁶ Odvolání proti rozsudku podaly dvě ženy – Anna Kalhousová¹⁹⁷ a Vlasta Finková¹⁹⁸. U obou jmenovaných žen bylo v roce 1950 odvolání zamítnuto, ale v důsledku amnestie nebyl trest vykonán. Z toho vyplývá, že nakonec byl trest platný u 3 mužů a 4 žen a osvobozeni byli 3 muži a 4 ženy. Ale jak bylo zmíněno předtím, došlo k tomu až v letních měsících roku 1950.

Odsouzení muži stanuli před soudem v únoru a červnu 1946. Všichni za své přestupky dostali pokutu (2 po 500 Kčs a 1 po 1 000 Kč), jeden v kombinaci s veřejným pokáráním. Všechny soudila komise ve složení Jaroslav Koutník, Václav Chadima (jednou místo něho Josef Ladra), Jan Lašman a Karel Benda. Naproti tomu ženy byly odsouzeny během celého období činnosti TNK Nymburk (od října 1946 až do května 1947) a dostaly trest vězení (3 dny – 1 měsíc) v kombinaci s veřejným pokáráním. Všechny stanuly před komisí ve složení Stanislav Fialka, Josef Vavřich, František Matějka, Jaroslav Hamr, Jaroslav Kratochvíl. Dá se tedy říci, že ženy za své prohřešky šly do vězení a ještě

¹⁹⁵ FROMMER, B.: c. d., s. 274.

¹⁹⁶ FROMMER, B.: c. d., s. 272 – 273 uvádí: Je zřejmé, že právě české ženy nesly hlavní tíhu obvinění z provinění proti národní cti „milostné“ povahy. Komise dávaly přísnější tresty těm ženám, které vedle milostných pletek s Němci spáchaly ještě další delikty, např. germanizovaly se, dávaly přednost německým zákazníkům, ...

Vdobě, kdy byly ženy trestány za kontakty s Němci, někteří lidé upozorňovali na to, že čeští muži nejsou hnáni k odpovědnosti za svou případnou horizontální kolaboraci během války.

¹⁹⁷ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 165/46 (Anna Kalhousová)

¹⁹⁸ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 183/46 (Vlasta Finková)

oznámení bylo vyvěšeno na vývěsce Národního výboru, což znamená, že byly veřejně diskreditovány. Muži naproti tomu zaplatili pokutu. Nelze ale podrobněji říci proč tomu tak bylo. Muži a ženy byli souzeni v tomto případě před jinou komisí. Je tedy otázkou, pokud by je soudila stejná komise, zda by všichni dostali buď pokutu, nebo by šli na několik týdnů do vězení.

Jak již bylo řečeno výše, zproštěno obžaloby bylo 5 osob (3 muži a 2 ženy). U jedné z žen bylo zproštění jasné – jednalo se o rodilou Němku Terezii Bondyovou¹⁹⁹. Soud obě ženy osvobodil na podzim 1946. Osvobození muži stanuli před soudem v červenci 1946 (soudci Jiří Bednář, Josef Ladra, Jan Lašman a Karel Benda), v únoru a dubnu 1947 (soudci Stanislav Fialka, Josef Vavřich, František Matějka, Jaroslav Hamr, Jaroslav Kratochvíl). Ani u jednoho nebyl uveden důvod k zastavení soudního řízení. Ale dokonce jeden z nich Josef Krejčí prohlásil, že v případě vyhoštění jeho přítelkyně s ní odjede do Německa. Zde je tedy vidět, že se jednalo o skutečnou lásku mezi dvěma lidmi, pro které nebyla národnost rozhodující.

Z výše provedené analýzy vyplývá, že ženy byly odsouzeny za milostný poměr s občanem německé národnosti častěji než muži a připadá mi, že i potrestání bylo přísnější. Je nutné si ale uvědomit, že jak jsem již psala, často se jednalo o mladé zamilované lidi, kteří nějakou národnost neřešili. Je smutné a charakteristické pro tuto dobu, že po válce právě tyto případy byly řešeny u soudu a často soudci neměli pochopení a obžalované odsoudili. Jak již bylo několikrát zmíněno, vše bylo podřízeno tezi o vytvoření homogenního státu Čechů a Slováků.

6.2.2. Odsuzující rozsudky

6.2.2.1. Marie Grospičová²⁰⁰

Marie Grospičová se narodila 17. května 1925. Do protokolu uvedla, že během vyšetřování bydlela v Nymburce na Zálabí. Pracovala jako dělnice, byla svobodná, národnosti české a dosud netrestána.

Podle spisu ji vinili ze styků s německými vojíny za okupace. Prohlásila, že se na podzim 1944 seznámila s německým vojínem Petrem Klifusem. Po nějakou dobu spolu udržovali milostný poměr a často se scházeli. Na jaře 1944 měla mít poměr s Bohoušem Matuchou, se kterým otěhotněla, ale podstoupila v nemocnici potrat.²⁰¹ Poté se seznámila s

¹⁹⁹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 6 – 197/46 (Terezie Bondyová)

²⁰⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 4 – 109/46 (Marie Grospičová)

²⁰¹ Nikde se mi nepodařilo dohledat, za jakých podmínek byl potrat možný.

nějakým německým vojákem a znovu otěhotněla. Potrat ji nelegálně provedla bába Podaná. Po něm musela pobýt asi 8 dní v nemocnici, protože měla zdravotní komplikace. Od té doby s žádným německým vojákem nechodila. O svém těhotenství se svěřila v dílnách Haně Kubínové a ta dále Vlastě Vančurové. Dále měla podle obvinění udat Hanu Kubínovou, která také měla chodit s německými vojáky. Proti ní svědčili Vlasta Vančurová, Josef Vančura, Jaroslav Dařílek, František Bělský, Karel Zeman, Alois Pipek, Josef Horáček, kteří všechna tvrzení potvrdili. Soudní přelíčení proběhlo dne 17. ledna 1947, kdy ji soudili Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřich, František Matějka a Jaroslav Hamr. Byla odsouzena na 14 dní vězení a 14 dní veřejného pokárání, které bylo vyvěšeno v Nymburce a dílnách.

Jak je výše zmíněno, tak za styk s německými vojáky udala také Hanu Kubínovou. Ta se přiznala, že opravdu během okupace udržovala poměr s Teem Kerzemem, a dokonce s ním otěhotněla. Jestli si ovšem dítě nechala, nebo šla na potrat, to již nebylo ve spise zmíněno. Je zajímavé, že v tomto obvinění nechtěla zůstat sama a opět udala další ženy, které se podle ní také měly s německými vojáky stýkat. Jednalo se o Boženu Rohličkovou, Růženu Košťálovou a Marii Hympichovou. Hana Kubínová byla odsouzena 2. května 1947 ke 14 dnům vězení a 14 dnům veřejného pokárání, které bylo vyvěšeno v Nymburce. Proč se ženy udávaly navzájem? Nechtěly špínu a ponížení nechat jen na sobě? Nebo to také mohly považovat za něco běžného a nebyly si vědomy toho, že se jedná o trestní čin.

6.2.2.2. Anna Kalhousová²⁰²

Anna Kalhousová se narodila 10. dubna 1924. Do protokolu uvedla, že bydlela v Nymburce. Pracovala jako poštovní úřednice, byla nemajetná, zachovalá, české národnosti a husitského vyznání.

Podle spisu proti ní vypovídal její soused Emanuel Hnětýnka. Ten uvedl, že u Kalhousové za okupace bydleli němečtí důstojníci. Po jejich odstěhování za ní ale pravidelně docházel Leutnant Werner. Jeho výpověď dále potvrdili Josef Kopic, Jaroslav Kubec a Jaroslav Tuhý. Kalhousová prohlásila, že byla vychována jako Češka, i když adoptivní matka byla Němka a adoptivní otec Čech. Za války matku úřady donutily, aby Annu přihlásila k německé národnosti. Svůj milostný poměr s Němcem Wernerem popřela. Byla odsouzena 9. prosince 1946 soudci Stanislavem Fialkou, Františkem Matějkou, Josefem Vavřichem a Jaroslavem Hamrem k 1 měsíci vězení a 14 dnům veřejného pokárání, které bylo vyvěšeno v Nymburce. Po obdržení obsílky podala 15. května 1947

²⁰² SOA Praha, TNK Nymburk, karton 5 – 165/46 (*Anna Kalhousová*)

odvolání. To bylo 1. června 1950 zamítnuto. Trest nebyl vykonán v důsledku amnestie z 18. června 1948.

Jak je možné, že byla odsouzena za základě výpovědi svědka Emanuela Hnětánka? V dnešní době by toto bylo považováno za tvrzení proti tvrzení. Nebo nějakou důležitou roli sehráli v procesu další svědkové? Dále je velmi zarážející, že podala proti rozsudku odvolání 15. května 1947 a teprve po 3 letech byl případ znovu projednáván. Co se stalo, že to trvalo takovou dobu?

6.2.2.3. Miroslav Karela²⁰³

Miroslav Karela se narodil dne 6. prosince 1923. Do protokolu uvald, že v současnosti bydlel v Nymburce. Pracoval jako horník, byl svobodný a nemajetný, české národnosti. Uvedl, že nikoho neživil a dosud nebyl trestán.

Jak je uvedeno v protokolu, spolupracoval za války s Němci²⁰⁴ a udržoval milostný poměr s Němkou Kristou Raatzovou. Do Šumbora za ní jezdil na kole. Při výslechu vše přiznal, dokonce se za spolupráci s Němci omluvil, ale za milostný vztah ne. Soud proběhl 23. února 1946 a odsoudili ho Jaroslav Koutník, Josef Ladra, Jan Lašman a Karel Benda. Byl odsouzen k pokutě 500 Kčs (v případě nedobytnosti 5 dní vězení) a 14 dnům veřejného pokárání, které bylo vyvěšeno v obci Netřebice.

Myslím si, že zde můžeme vysledovat klasický případ, který nebyl během okupace ojedinělý. Dva mladí lidé se do sebe zamilovali a v tu chvíli neřešili, jakou mají národnost. Miroslav Karela do spisu sám uvedl, že jejich vztahu nelituje a v žádném případě se za něm nebude omlouvat. Nemá proč. Omluvil se jen za spolupráci s Němci, které upřímně litoval.

6.2.2.4. Karel Novotný²⁰⁵

Karel Novotný se narodil 17. února 1908. Pracoval jako dělník ve výtopně ČSD a jako svou národnost uvedl českou. Byl obviněn, že během války udržoval poměr s Němkou Marií Braierovou. Soudu ho udal předseda MNV v Hořátvi Josef Suchánek, který se vše dozvěděl od lidí v obci. Proto nařídil její přemístění do jiné obce, aby tomu zabránil. Marie Baierová doznala, že s ním udržovala milostný poměr, který ale sama ukončila. Měl velmi žárlivou manželku, která asi před 10 dny opustila společnou domácnost. Dne 1. června 1946 byl odsouzen Jaroslavem Koutníkem, Václavem Chadimou, Janem Lašmanem

²⁰³ SOA Praha, TNK Nymburk, karton 3 – 83/46 (*Miroslav Karela*)

²⁰⁴ Spolupráce nebyla ve spisu blíže specifikována.

²⁰⁵ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 4 – 132/46 (*Karel Novotný*)

a Karlem Bendou k pokutě 1000 Kč, která byla rozdělena do dvou splátek.

Proč Karla Novotného udal zrovna předseda MNV Josef Suchánek? O jeho motivaci se můžeme pouze dohadovat.

6.2.3. Osvobozující rozsudky

6.2.3.1. *Antonie Hendrychová*²⁰⁶

Antonie Hendrychová se narodila 17. května 1908. Do protokolu uvedla, že byla v domácnosti a přihlásila se k české národnosti. Byla obviněna z toho, že za okupace udržovala milostný poměr s německým státním příslušníkem Arturem Machem. Proti ní vypovídali svědci Jaroslav a Marie Plačkovi, František Petrnouška, Anna Bohuslavická, Rudolf Rylich, František a Vítězslav Havelka, František Vávra, František Bém, Jana Radošínská, Josef Schubert, Jaroslav Hájek, Jaroslav Novák, Vladimír Studeník. Jejich milostný poměr popřela, tvrdila, že byli pouze kamarádi. Dne 23. října 1946 komise ve složení Stanislav Fialka, František Matějka a Jaroslav Hamr soudní řízení proti ní zastavili.

Proč Antonii Hendrychovou komise osvobodila, když za stejný prohřešek o dva měsíce později odsoudil již výše zmíněnou Annu Kalhousovou.²⁰⁷ Jednalo se i o ty samé soudce, kteří rozhodovali v obou případech na základě svědeckých výpovědí. Tak proč se tresty tak lišily? Copak je k tomu vedlo? Zde tedy určitě neplatí, že by se postupem času tresty zmírňovaly.

6.2.3.2. *Terezie Bondyová*²⁰⁸

Terezie Bondyová se narodila 26. července 1899. Do protokolu uvedla, že byla rozená Němka a tudíž měla německou národnost. Byla vdovou po židovském obchodníkovi, ale sama podle rasových zákonů židovkou nebyla. Její manžel zemřel jako oběť rasové perzekuce v koncentračním táboře v Německu.

Byla obviněna, že po celou dobu nesvobody udržovala styky s německými vojáky a žila s nimi v jedné domácnosti. Dne 8. listopadu 1946 soudci Jiří Bednář, Josef Ladra, Jan Lašman a Karel Benda řízení proti ní zastavili, protože se jednalo o rodilou Němku.

²⁰⁶ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 180/46 (*Antonie Hendrychová*)

²⁰⁷ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 165/46 (*Anna Kalhousová*)

²⁰⁸ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 6 – 197/46 (*Terezie Bondyová*)

6.2.3.3. *František Ryšánek*²⁰⁹

František Ryšánek byl podle protokolu obviněn, že za okupace udržoval nemanželský poměr s Němkou Erbergovou. Z tohoto vztahu se jim narodilo nemanželské dítě Marie Sylva, Byl ženat a měl již 3 dospělé děti. Dcera byla dána k adopci, protože matka neměla peníze na výchovu. Soudním řízením, které proběhlo 24. února 1947, kdy ho soudili Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřich, František Matějka a Jaroslav Hamr, bylo jeho stíhání zastaveno.

Proč se tedy nebyl schopen o svou dceru postarat a musela být dána k adopci? Proč soudci neřešili to, že i když je to nemanželské dítě, tak by měl mít vůči němu nějakou zodpovědnost.

6.2.3.4 *Josef Krejčí*²¹⁰

Josef Krejčí se narodil 8. května 1922 v Sasku v Německu. Podle jeho výpovědi bydlel ve Velkém Šenově, pracoval jako pomocný dělník, byl římskokatolického vyznání a české národnosti a staral se o své rodiče. Dosud byl již trestán pro politický přestupek ½ rokem vězení – ve spisu nebylo uvedeno za jaký.

Byl obviněn, že za války měl udržovat milostný poměr s Němkou Soňou Schedlbauerovou, s kterou čekal dítě. Byl rozhodnut, v případě vyhoštění s ní odjet do Německa, nebo ona byla ochotna přihlásit se k české národnosti. Dne 2. dubna 1947 soudci Stanislav Fialka, Jaroslav Kratochvíl, Josef Vavřich, František Matějka a Bohuslav Šoch řízení zastavili.

Jak je možné, že Josefa Krejčího osvobodili, když předtím dne 23. února 1946 odsoudili Miroslava Karela za stejný přečin? Je pravda, že se jednalo o jiné soudce, ale prohřešek byl stejný. I když je pravdou, že M. Karela byl navíc obviněn ze spolupráce z Němci. Je proto možné, že mu tato skutečnost uškodila, a proto byl odsouzen. Nebo že by se postupem doby zmírňovaly i tresty za podobné trestné činy?

²⁰⁹ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 5 – 170/46 (*František Ryšánek*)

²¹⁰ SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 9 – 325/46 (*Josef Krejčí*)

7. Závěr

V této práci jsem se zaměřila na jednu část poválečného vypořádání se se zločinci 2. světové války. Jedná se o retribuční soudnictví v Československu mezi lety 1945 – 1947 na základě tzv. Malého retribučního dekretu. Pro svou analýzu jsem si vybrala Trestní nalézací komise Nymburk a její činnost v období první retribuční, tj. od 27. října 1945 do 3. května 1947.

Co se týká této problematiky, jedná se o málo probádané téma. Ale na základě prostudovaných materiálů, pramenů a literatury mohu říci, že určitě to není jedno z nejšťastnějších a nejspravedlivějších období Československé republiky. Ze spisů jasně vyplývá, že v prvních měsících po válce komise soudila přísněji než na konci prvního retribučního období. Lze to vypočítat na výši trestů. Jedním z důvodů jistě mohly být vzpomínky na prožité hrůzy za nacistické nadvlády. Lidé měli možnost všem, kteří jim či někomu z jejich rodiny či přátel, to oplatit. Na konci prvního retribučního období se zase jistě zvyšovaly na soudce nároky, aby ukončili co nejvíce případů. Myslím si, že neměli tolik času jako na počátku, aby všechny dokumenty a důkazy detailně prošli. Během jednoho zasedání již řešili i desítky kauz. A navíc bylo již dva roky po válce, takže si myslím, že lidé už chtěli myslet na budoucnost, a ne se stále dokola zabývat smutnou minulostí.

Docházelo i k případům, kdy odsouzení lidé byli nakonec osvobozeni či jim byl trest v důsledku amnestie z 18. června 1948 prezidenta Gottwalda prominut. Svůj trest si tak de facto odpykalo minimum odsouzených. To je jistě nespravedlivé k těm, kteří byli odsouzeni na začátku prvního retribučního období. Zde se opět potvrzuje fakt, že na konci období byly tresty nižší či obvinění osvobozeni.

Cílem této práce bylo zjistit činnost a práci Trestní nalézací komise Nymburk v období první retribuční a uplatňování tzv. Malého retribučního dekretu v praxi v nymburském okrese. Snažila jsem se zmapovat fungování této komise, v čemž mi pomohl archivní materiál soudních spisů, který je uložen v 11 kartonech v SOA v Praze. Vybrala jsem si případy, které se týkaly pouze prvního retribučního období. Spisy v kartonech byly řazeny podle čísla spisu od nejnižšího po nejvyšší. Podle mého názoru spisy dostávaly svá čísla v pořadí, v jakém se ke komisi dostaly. To ale neznámé, že by i v tomto pořadí byly uzavřeny. V kartonech nejsou tedy řazeny ani podle data vynesení rozsudku, nebo abecedního seznamu.

Podle tzv. Malého retribučního dekretu v období první retribuční řešila TNK

Nymburk celkem 326 případů (v tom 100 žen, 225 mužů a 1 instituce – MNV) během 76 zasedání. To znamená, že během jednoho zasedání komise vyřešila více kauz. V roce 1946 soudci rozhodli o 154 obžalovaných a v následujícím roce během ledna až května ukončili celkem 160 případů, což je 49 % všech dochovaných případů. S končící platností tzv. Malého retribučního dekretu přibýval i počet uzavřených případů. U 12 případů rozhodnutí zcela chybí – důvodem je odložení případu či jeho předání jiné TNK nebo MLS. Ale u 5 případů nebyl rozsudek ani jiné zdůvodnění uvedeno. Často se stalo, že spis obsahoval pouze výpovědi a důvod obžaloby a zbytek zcela chyběl.

U této komise jednoznačně převažovaly osvobozující rozsudky, a to pro 169 mužů a 62 žen, což je asi 70 % všech obžalovaných. Odsouzeno bylo 48 mužů a 34 žen, to je asi 25 % všech obžalovaných. To odpovídá běžné situaci v Československu tak, jak ji popisuje Frommer.²¹¹ Musím zde také upozornit na skutečnost, že u 5 mužů a 2 žen došlo k situaci, kdy byli stíháni za 2 přečiny – z prvního byli osvobozeni a druhého odsouzeni. Dále 2 případy odložili a 4 předali k jiné ONV nebo MLS. V 7 případech nebyl rozsudek znám. Komise dokonce řešila jeden případ, kdy Antonín Šmejkal²¹² žaloval MNV v Sovenicích za to, že mu odmítli vydat osvědčení o státní spolehlivosti. Samotná komise ovšem případ neřešila. Předala ho dále ONV v Nymburce.

Počet odsouzených se ještě snížil v důsledku odvolání, které celkem podalo 43 z 82 odsouzených, tj. 52 % (23 muži a 20 ženy), ale všechny byly součástí spisů u TNK Nymburk. Zamítnuto celkově bylo 27 odvolání, ale z toho 24 rozsudků nebylo v důsledku amnestie z 18. června 1948 platných. Což tedy znamená, že rozsudek byl platný u 3 případů. U dalších 15 osob soudci rovnou rozhodli o zastavené trestního řízení. Celkově tedy nebyl trest vykonán u 39 osob, které podali odvolání – tj. 90 %. A v jednom případě soudci původní trest zkrátali. Což v konečném důsledku znamená, že trest byl platný u 43 obžalovaných z celkového počtu 326 kauz, tj. přibližně 13 %. U zbylých 87 % obžalovaných bylo soudní řízení proti nim zastaveno.

Udělené tresty pro obžalované byly v počtu svého zastoupení celkem vyrovnané – pokuta ve 42 případech, vězení ve 46 a veřejné pokárání v 55. Nejčastěji byly tresty udělovány v kombinaci, samostatně minimálně. Nejčastějším potrestáním bylo veřejné pokárání v kombinaci s vězením (31) a poté s pokutou (23). Kombinace všech tří způsobů potrestání (vězení, pokuta a veřejné pokárání) byla vynesena jen v 7 případech. Pokuta spolu s vězením byla udělena u 3 obžalovaných.

²¹¹ FROMMER, B.: c. d., s. 289 uvádí: Jinými slovy řečeno, pouze jedna čtvrtina původních obvinění skončila odsuzujícím rozhodnutím.

²¹² SOA Praha, fond TNK Nymburk, karton 6 – 188/46 (MNV v Sovenicích)

Při pročitání jednotlivých spisů jsem si nemohla nevšimnout skutečnosti, že často obžalování stanuli před komisí na základě udání od spoluobčana. V některých případech se jednalo jen o osobní mstu či zášť. A dokonce docházelo k tomu, že obžalovaný stanul před komisí na základě udání jiného obviněného. Tento případ byl zmíněn výše v rozboru konkrétních případů v podkapitole Poměr s příslušníkem německé národnosti u obžalované Marie Grospičové.

Smutnou kapitolou pro mě byly přečiny, které se týkaly milostného poměru s příslušníkem německé národnosti. Celkem bylo obžalováno z přečinu tzv. horizontální kolaborace 14 osob, což jsou asi 4 % všech obžalovaných. Uvědomila jsem si, že stát chtěl rozhodovat o milostném životě svých občanů, kdy se snažil vytvořit homogenní stát Čechů a Slováků. Často se jednalo o vztah dvou osob, které se měly skutečně rády a v jejich lásce jim překážela jen národnost. Našly se i osoby, které se odmítaly u soudu za tento druh trestního činu omluvit a v případě vyhoštění jejich partnera s ním odjet klidně do Německa.

Souzení obviněných probíhalo u TNK Nymburk celkem 16 měsíců. Za tu dobu se zde vystřídaly 3 komise a je velmi zarážející, že ke konci prvního retribučního období, kdy měly nejvíce práce, zde rozhodovala jen jedna. Postupem doby lze vysledovat nižší tresty za stejné přečiny. Často docházelo také k tomu, že téměř se shodnou dobu a stejné provinění dostali dva obvinění úplně rozdílné tresty, výjimečné nebylo i zastavení soudního řízení. Míra a výše trestu se tak liší případ od případu. Je to překvapující a zarážející, že soudci často rozhodovali takto odlišně.

V této práci jsme zpracovala činnost TNK Nymburk v prvním retribučním období, tj. od 27. října 1945 do 3. května 1947. V další badatelské činnosti bych se mohla více zaměřit na konkrétní případy obviněných z jiných druhů prohřešku (např. spolupráce s Němci, přihlášení se k německé národnosti apod.). Bylo by jisté také pozorovat detailně vývoj výše trestů v průběhu činnosti této komise. Zda skutečně ve všech případech docházelo k tomu, že se postupem doby tresty snižovaly, nebo zda by se našel případ, kdy tomu bylo naopak. Jistě by se také dalo podrobněji zaměřit na tzv. druhé retribuční období, kterému já jsem se zde skoro vůbec nevěnovala. Zajisté by bylo zajímavé i porovnat tyto dvě období, co se týká počtu obžalovaných a výše trestů v jednotlivých obdobích. V další části bych se také mohla pokusit získat podrobnější informace o samotné komisi a lidech, kteří v ní zasedali. Určitě by se pro další výzkum našly místa, která by stála zato ještě detailněji prozkoumat a zanalyzovat.

Téma tzv. Malého retribučního dekretu a Trestních nalézacích komis je stále na začátku bádání. Doufám, že v brzké době se najde více osob, které tato problematika zaujme a rozhodnou se probádat další spisy jiné TNK. Pak by se jistě daly mé poznatky s informace ostatních badatelů porovnat a zobecnit.

8. Použité prameny a literatura

8.1. Archivy

Státní oblastní archiv v Praze.

- fond Trestní nalézací komise Nymburk z let 1945–1947.

8.2. Tištěné prameny

JECH, Karel – KAPLAN, Karel. Dekrety prezidenta republiky 1940 – 1945. Dokumenty. Brno 2002.

STACH, Jindřich. Provinění proti národní cti a jejich trestání podle dekretu presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb.. Brno 1946

8.3. Literatura

BORÁK, Mečislav. *Spravedlnost podle dekretu retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě*. Šenov u Ostravy 1998.

BLAIVE, Muriel – MINK, Georges. *Benešovy dekrety: budoucnost Evropy a vyrovnávání se s minulostí*. Praha 2003.

BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*. Praha 2000.

CUHRA, Jaroslav. *České země v evropských dějinách*. Díl čtvrtý, od roku 1918. Praha; Litomyšl 2006.

FROMMER, Benjamin.: *Národní očista: Retribuce v poválečném Československu*. Praha 2010.

HAVLÍKOVÁ, Jana. *Museli pracovat pro Říši : nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války*. Praha 2004.

HRACHOVÁ, Ivana. *Mimořádný lidový soud v Mostě 1945 – 1947*, diplomová práce, katedra Historie Fakulta Přírodovědně-humanitní a pedagogická TU v Liberci 2006.

CHROBÁKOVÁ – LNĚNIČKOVÁ, Andrea. *Malý retribuční dekret a německy hovořící obyvatelstvo v Ostravě v letech 1945 – 1948*, in: Německy mluvící obyvatelstvo v Československu po roce 1945. Brno 2010.

JUDT, Tony. *Poválečná Evropa: Dějiny od roku 1945*. Praha 2008,

KÁRNÍK, Zdeněk: *České země v éře První republiky: (1918-1938). 1. díl. Vznik, budování a zlatá léta republiky (1918-1929)*. Praha 2000.;

- KÁRNÍK, Zdeněk: *České země v éře První republiky. 2. díl. Československo a České země v krizi a v ohrožení (1930-1935)*. Praha 2002.;
- KÁRNÍK, Zdeněk: *České země v éře První republiky. 3. díl. O přežití a o život (1936-1938)*. Praha 2003.
- KOČOVÁ, Kateřina. *Příspěvek ke zhodnocení činnosti mimořádných lidových soudů v prvním retribučním období (1945 – 1947)*, In: *Pax bello potior*. Sborník doc. R. Andělovi, Liberec 2004, s 299 – 318.
- KUKLÍK, Jan. *Mýty a realita takzvaných Benešových dekretů*. Praha 2002.
- KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan: *Causa Emil Hácha*. Praha 1995.;
- KVAČEK, Robert – TOMÁŠEK, Dušan: *Obžalovaná je vláda*. Praha 1998.;
- MANDLER, Emanuel. *Benešovy dekrety: proč vznikaly a co jsou*. Praha 2002.
- MOULIS, Miloslav. *Vzestup a pád generála Gajdy*. Třebíč 2000.
- NAKONEČNÝ, Milan: *Vlajka*. Praha 2001
- PÁNEK, Jaroslav – TŮMA, Oldřich: *Dějiny českých zemí*. Praha 2008.
- PASÁK, Tomáš: *Český fašismus 1922 – 1945 a kolaborace 1939 – 1945*. Praha 1999
- PERNES, Jiří: *Až na dno zrady: Emanuel Moravec*. Praha 1997.
- Poválečná justice a národní podoby antisemitismu: postih provinění vůči Židům před soudy a komisemi ONV v českých zemích v letech 1945-1948 a v některých zemích střední Evropy.*, ed. BORÁK, M. Praha – Opava 2002.
- Retribuce v ČSR a národní podoby antisemitismu. Židovská problematika a antisemitismus ve spisech mimořádných lidových soudů a trestních komisí ONV v letech 1945-1948.*, ed. BORÁK, M. Praha – Opava 2002.
- SLÁDEK, Oldřich: *Zločinná role gestapa: nacistická bezpečnostní policie v českých zemích 1938-1945*. Praha 1986.
- SPIRIT Michal. *Tzv. Benešovy dekrety: předpoklady jejich vzniku a jejich důsledky*. Praha 2004.
- STANĚK, Tomáš. *Perzekuce 1945*. Praha 1996.
- STANĚK, Tomáš: *Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování*. Praha 2005.
- STANĚK, Tomáš: *Tábory v českých zemích 1945-1948*. Šenov u Ostravy 1996.
- STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von: *Organizované divoké odsuny? Úloha ústředních státních orgánů při provádění "evakuace" německého obyvatelstva (květen až září 1945)*. Část I. In: *Soudobé dějiny*, roč. 12 2005, č. 2-3, s. 465-533.;

STANĚK, Tomáš – ARBURG, Adrian von: *Organizované divoké odsuny? Úloha ústředních státních orgánů při provádění "evakuace" německého obyvatelstva (květen až září 1945)*. Část 2. In: *Soudobé dějiny*, roč. 13, 2006, č. 1-2, s. 13-49.

STANĚK, Tomáš – ARBURG Adrian von: *Organizované divoké odsuny? Úloha ústředních státních orgánů při provádění "evakuace" německého obyvatelstva (květen až září 1945)*. Část 3. In: *Soudobé dějiny*, roč. 13, 2006, č. 3-4, s. 321-376.

9. Seznam zkratek

ČNST	Český národně socialistický tábor
MLS	Mimořádný lidový soud
MNV	Místní národní výbor
NOF	Národní obec fašistická
NS	Národní soud
NSo	Národní souručenství
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Národně socialistická německá dělnická strana)
ONV	Okresní národní výbor
OSK	Okresní správní komise.
RG	Revoluční gardy
SdP	Sudetendeutsche Partei
SG	Svatoplukovy gardy
SNR	Slovenská národní rada
SOA	Státní oblastní archiv
SS	Schutzstaffeln (Nacistické ochranné oddíly)
TNK	Trestní nalézací komise
TVK	Trestní vyšetřovací komise
ÚNV	Ústřední národní výbor
ZNV	Zemský národní výbor

10. Seznam příloh

Příloha č. 1 - Seznam předsedů TNK

Příloha č. 2 - Seznam členů TNK

Příloha č. 3 - Dekret presidenta republiky č. 16 ze dne 19. června 1945 o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech

Příloha č. 4 - Dekret presidenta republiky č. 17 ze dne 19. června 1945 o Národním soudu

Příloha č. 5 - Dekret presidenta republiky č. 138 ze dne 27. října 1945 o trestání některých provinění proti národní cti

Příloha č. 6 - Vládní usnesení ze dne 18. června 1948 o amnestii ve správních věcech trestních

Příloha č. 7 – Seznam obžalovaných u Trestní nalézací komise Nymburk od 5. února 1946 do 3. května 1947

Příloha č. 1

Seznam předsedů TNK Nymburk:

1. Jiří Bednář
2. Stanislav Fialka
3. Jaroslav Koutník

Příloha č. 2:

Seznam členů TNK Nymburk:

1. Josef Ladra
2. Jan Lašman
3. Karel Benda
4. Josef Zajíc
5. Václav Petr
6. Václav Chadima
7. Emil Kruber
8. Josef Vavřich
9. František Matějka
10. Jaroslav Hamr
11. Jaroslav Kratochvíl
12. Josef Kopecký
13. Bohdan Šoch
14. Josef Hloucal
15. Rudolf Turek

**Dekret presidenta republiky ze dne 19. června 1945 o potrestání
nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných
lidových soudech**

Změna: 22/1946 Sb., Změna: 149/1946 Sb., Změna: 117/1946 Sb., Změna: 245/1946 Sb. ,

Změna: 33/1948 Sb.

Zrušen předpisem 33/1948 Sb.

O přísnou spravedlnost volají neslýchané zločiny, kterých se dopustili nacisté a jejich zrádní spoluviníci na Československu. Porobení vlasti, vraždění, zotročování, loupení a ponižování, jehož obětí byl československý lid, a všechna ta stupňovaná německá zvěrstva, kterým bohužel pomáhali anebo asistovali i zpronevěřivší se občané českoslovenští, z nichž někteří zneužili při tom i vysokých úřadů, mandátů nebo hodnotí, musí dojít zaslouženého trestu bez průtahů, aby nacistické a fašistické zlo bylo vyvráceno z kořene. Proto ustanovuji k návrhu vlády takto:

Hlava I.

Zločiny proti státu

§ 1

Kdo se v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) dopustil na území republiky nebo mimo ně některého z těchto zločinů podle zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb.: úkladů o republiku (§ 1), trestá se smrtí; kdo se dopustil přípravy úkladů (§ 2), ohrožení bezpečnosti republiky (§ 3), prorady (§ 4, č. 1), zrady státního tajemství (§ 5, č. 1), vojenské zrady (§ 6, č. 1, 2 a 3) a násilí proti ústavním činitelům (§ 10, č. 1), trestá se těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí a za okolností zvláště přitěžujících smrtí.

§ 2

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) byl členem organizací: Die Schutzstaffeln der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei (S.S.), nebo Freiwillige Schutzstaffeln (F. S.), nebo Rodobrany, nebo Szabadcsapatok, nebo jiných zde

nejmenovaných organizací podobné povahy, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 3

(1) Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) propagoval nebo podporoval fašistické nebo nacistické hnutí, nebo kdo v oné době tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem, nebo na veřejném shromáždění schvaloval nebo obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky nebo jednotlivé nezákonné činy okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let, spáchal-li však takový zločin v úmyslu, aby rozvrátil mravní, národní nebo státní vědomí československého lidu, zejména československé mládeže, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nebo smrtí.

(2) Kdo v téže době byl činovníkem nebo velitelem v organizacích Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (NSDAP) nebo Sudetendeutsche Partei (SdP) nebo Vlajka, Hlinkova nebo Svatoplukova Garda, nebo v jiných fašistických organizacích podobné povahy, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let.

§ 4

Československý občan, který v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) v zahraničí rozvracel hnutí, směřující k osvobození republiky Československé v její předmnichovské ústavě a jednotnosti, anebo jinak vědomě poškozoval zájmy republiky Československé, zejména kdo ohrožoval bezpečnost občanů, pracujících pro osvobození republiky doma, trestá se, nedopustil-li se zločinu přísněji trestného, těžkým žalářem od pěti do dvaceti let.

Zločiny proti osobám

§ 5

(1) Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) dopustil se ve službách nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací, či členů, těchto zločinů:

a) podle trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z., zločinu veřejného násilí loupeží lidí (§ 90), veřejného násilí nakládáním s člověkem jako s otrokem (§ 95), vraždy

(§§ 134 až 137), zabití (§§ 140 a 141) a těžkého poškození na těle (§ 156),

b) podle trestního zákona zák. čl. V/1878 zločinu vraždy (§ 278), úmyslného zabití (§ 279), těžkého ublížení na těle s následky smrtelnými (§§ 306 a 307) a loupeže dětí (§ 317), trestá se smrtí.

(2) Kdo v téže době, za týchž okolností a za týmž účelem se dopustil těchto zločinů:

a) podle trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z., zločinu veřejného násilí neoprávněným omezováním osobní svobody člověka (§ 93), veřejného násilí vydíráním (§ 98), veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním (§ 99) a těžkého poškození na těle (§§ 152 a 155),

b) podle trestního zákona zák. čl. V/1878 zločinu bezprávného omezování osobní svobody člověka (§§ 323, 324 a 325), těžkého ublížení na těle (§ 301) a vydírání (§§ 350 a 353), trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let.

§ 6

(1) Kdo v téže době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) nařídil ve prospěch válečného úsilí Německa nebo jeho spojenců nucenou nebo povinnou práci, a ten, kdo při vydání a výkonu takového nařízení spolupůsobil, trestá se, nedopustil-li se zločinu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.

(2) Byl-li však takovým nařízením obyvatel republiky donucen pracovat v cizině, nebo za okolností, nebo na místech jeho života nebo zdraví nebezpečných, trestá se viník bez ohledu na účel práce těžkým žalářem od deseti do dvaceti let.

§ 7

(1) Kdo sám nebo v součinnosti s jinými v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) ve službách nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky bez jiných následků, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let: Způsobil-li viník takto ztrátu svobody většího počtu obyvatel republiky, může soud uložit trest těžkého žaláře od dvaceti let až na doživotí, za okolností pak zvláště přitěžujících trest smrti.

(2) Kdo v téže době, za týchž okolností, za týmž účelem a týmž způsobem způsobil obyvatele republiky těžké ublížení na těle bez těžkých následků (odst. 3), trestá se za zločin těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících žalářem od dvaceti let až na doživotí. Byl-li však takto postižen větší počet osob, může soud uložit trest smrti.

(3) Kdo v téže době a za týchž okolností, za týmž účelem a týmž způsobem způsobil soudním usnesením, rozsudkem, nařízením, nebo správním rozhodnutím jakéhokoliv druhu, výkonem rozsudku, nařízení, nebo správního rozhodnutí, nebo jinak smrt obyvatele republiky, těžké ublížení na těle obyvatele republiky s následky označenými v § 156 trest. zák. č. 117/1852 ř. z. a v §§ 306, 307 trest. zák. zák. čl. V/1878, nebo jeho deportaci, trestá se za zločin smrti.

Zločiny proti majetku

§ 8

(1) Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) se dopustil ve službách, nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů těchto zločinů:

a) podle trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z., zločinu veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku (§ 85) s následky podle § 86, odst. 2, žhářství (§ 166) za okolností a s následky podle § 167 písm. a), loupeže (§ 190) za okolností a s následky podle § 195,

b) podle trestního zákona zák. čl. V/1878 zločinu žhářství (§ 424), loupeže (§§ 344 a 345), za okolností a s následky podle § 349, odst. 1, bod 2 a odst. 2, trestá se smrtí.

(2) Kdo v téže době a za týchž okolností a za týmž účelem se dopustil těchto zločinů:

a) podle trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z., zločinu veřejného násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku (§ 83), veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku (§§ 85, 86 odst. 1), žhářství (§ 166) za okolností a s následky podle § 167, písm. b) až g), krádeže (§§ 171 až 180), zpronevěry (§§ 181 až 183), podílnictví na krádeži nebo zpronevěře (§§ 185 a 186), loupeže (§ 190) za okolností a s následky podle §§ 191 až 194, podílnictví na loupeži (§ 196), podvodu (§§ 197 až 201, 203),

b) podle trestního zákona zák. čl. V/1878 zločinu porušení domácnosti soukromými osobami (§§ 330 a 331), přečinu poškození cizího majetku (§§ 418 a 420), který se za okolností odst. 1 tohoto paragrafu kvalifikuje jako zločin, žhářství (§§ 422 a 423), krádeže (§§ 333 až 341), nakolik čin není trestný podle odst. 1, písm. b) tohoto paragrafu, podílnictví (§ 370), podvodu (§ 379 ve znění § 50 trestní novely), za okolností podle § 383 odst. 2 s výjimkou § 382, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 9

Kdo sám, nebo v součinnosti s jiným v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) ve službách nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů způsobil soudním usnesením, rozsudkem, nařízením, nebo správním rozhodnutím jakéhokoliv druhu, nebo výkonem rozsudku, nařízení nebo správního rozhodnutí, že Československému státu nebo právnické či fyzické osobě bylo proti zákonu republiky odňato jich jmění zcela nebo zčásti, trestá se, nedopustil-li se zločinu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 10

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18) zneužil tísně, způsobené národní, politickou či rasovou persekucí, aby se obohatil na úkor státu, právnické či fyzické osoby, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.

Udavačství

§ 11

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítelů, nebo využívaje situace přivoděné nepřátelskou okupací jiného pro nějakou skutečnou nebo vymyšlenou činnost udal, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let. Zavínil-li však udavač svým udáním ztrátu svobody československého občana, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let. Mělo-li udání za přímý nebo nepřímý následek ztrátu svobody většího počtu lidí nebo těžkou újmu na zdraví, trestá se doživotním žalářem, mělo-li za následek něčí smrt, trestá se smrtí.

Všeobecná ustanovení

§ 12

Podle tohoto dekretu bude potrestán i cizinec, jenž se dopustil zločinu, uvedeného v § 1, nebo některého ze zločinů, uvedených v §§ 4 až 9 v cizině, dopustil-li se jich na československém státním občanu nebo na československém veřejném nebo soukromém majetku.

§ 13

(1) Jednání trestné podle tohoto dekretu není ospravedlněno tím, že je nařizovaly nebo dovolovaly předpisy jiného práva než československého, nebo orgány, zřízené jinou státní mocí než československou, aniž jest omluveno tím, že pachatel takové neplatné předpisy za ospravedlněné považoval.

(2) Také neospravedlňuje pachatele, že konal svoji služební povinnost, jednal-li s obzvláštní horlivostí, překročuje tak ve značné míře normální rámec svých povinností, nebo byl-li činný v úmyslu napomáhat válečnému úsilí Němců (jejich spojenců), poškodit či mařit válečné úsilí Československa (jeho spojenců), nebo jedna-li z jiné zřejmě zavržitelné pohnutky.

(3) Neodolatelné donucení rozkazem představeného nezprošťuje viny nikoho, kdo se dobrovolně stal členem organizací, jejichž členství ukládalo vykonat každý, i zločinný rozkaz.

§ 14

Odsoudí-li soud pro zločin v tomto dekretu uvedený a neupustí-li od trestu (§ 16 odst. 2), vysloví zároveň.:

- a) že odsouzený pozbývá na určitou dobu, nebo navždy občanské cti (§ 15);
- b) že odsouzený část trestu na svobodě nebo celý trest odpyká ve zvláštních nucených pracovních oddílech, které se zřídí zvláštním zákonem;
- c) že celé jeho jmění nebo část jeho jmění propadá ve prospěch státu.

§ 15

Pozbytí občanské cti [§ 14 písm. a)] znamená:

1. trvalou ztrátu vyznamenání, řádů a čestných odznaků, veřejných služeb, hodností a funkcí, akademických hodností, jakož i ztrátu odpočivných a zaopatřovacích požitků, platů z milosti a všelikých jiných platů z peněz veřejných;
2. u poddůstojníků degradaci a u důstojníků kasaci;
3. ztrátu způsobilosti k nabytí, výkonu a opětovnému nabytí práv, uvedených pod číslem 1 a 2 a práv ztracenými hodnostmi podmíněných;
4. ztrátu práva voliti a volen nebo povolán býti k veřejné funkci, nebo hlasovati ve věcech veřejných;
5. ztrátu způsobilosti zastávati funkce ve sdruženích (spolcích nebo jiných útvarech podrobných);

6. ztrátu způsobilosti býti vlastníkem, vydavatelem, nebo redaktorem, nebo jakkoliv spolupůsobiti při vydávání, redakci periodického tiskopisu, jakož i nakládati, vydávati a uveřejňovati tiskopisy neperiodické;
7. ztrátu způsobilosti konati veřejné přednášky nebo projevy;
8. ztrátu způsobilosti k práci ve výchovných nebo uměleckých institucích nebo podnicích;
9. ztrátu způsobilosti býti zaměstnavatelem nebo spoluzaměstnavatelem;
10. ztrátu způsobilosti provozovati svobodné zaměstnání;
11. ztrátu způsobilosti býti členem představenstva (správní rady) společností a společenstev;
12. ztrátu způsobilosti býti vedoucím úředníkem v podniku soukromém. Kdo přestoupí zákazy v tomto paragrafu obsažené, bude potrestán řádným soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.

§ 16

- (1) Trest na svobodě nelze snížit pod dolní hranici sazby a zaměnit jeho způsob za mírnější.
- (2) Soud může snížit trest i pod dolní hranici sazby a zaměnit jeho způsob za mírnější, v případech pak zvláštního zřetele hodných v odsuzujícím výroku upustiti od potrestání, je-li obecně známo, nebo lze-li bez průtahů prokázati, že obžalovaný jednal s úmyslem prospěti českému nebo slovenskému národu nebo Československé republice či jejím spojencům nebo jinému obecnému zájmu, nebo že se pozdější svou činností zasloužil o osvobození republiky z nepřátelské moci, nebo o nápravu, nebo o zmenšení zla nepřítelem způsobeného a že po svém obrácení na cestě povinnosti už vytrval. Tohoto ustanovení však nelze použít, neúměrně obecný prospěch jím sledovaný.

§ 17

Zločiny trestné podle tohoto dekretu a výkon trestu se nepromlčují.

§ 18

Dobou zvýšeného ohrožení republiky rozumí se doba od 21. května 1938 do dne, který bude určen vládním nařízením.

§ 19

Zločiny trestné podle tohoto dekretu buďtež pokládány vždy za zvlášť zavržitelné ve

smyslu § 1 odst. 1 zákona o státním vězení ze dne 16. července 1931, č. 123 Sb.

§ 20

Nadržování zločinům, trestným podle tohoto dekretu trestá se podle platných trestních zákonů s těmito změnami:

1. U zločinů proti státu trestá se nadřování stejně jako tyto zločiny;
2. u týchž zločinů je i nadřování ukrýváním osob blízkých (§ 39, č. 4 zák. č. 50/1923 Sb. na ochranu republiky) trestné jako zločin a trestá se těžkým žalářem od jednoho roku do deseti let, ukládá-li však na zločin sám tento dekret trest smrti, těžkým žalářem od pěti do dvaceti let;
3. u ostatních zločinů trestá se nadřování těžkým žalářem
 - a) od deseti do dvaceti let, ukládá-li na zločin sám tento dekret trest smrti, nebo těžkého žaláře v trvání více než dvaceti let,
 - b) od jednoho roku do deseti let, ukládá-li na zločin sám tento dekret trest nižší.

Hlava II.

Mimořádné lidové soudy

§ 21

- (1) Mimořádným lidovým soudům přísluší souditi všechny zločiny trestné podle tohoto dekretu.
- (2) Místní příslušnost mimořádných lidových soudů se určuje předpisy trestních řádů, platných na území republiky. O delegaci platí obdobně ustanovení § 62 tr. ř.; rozhodnutí zemského soudu o delegaci je konečné.

Složení a sídlo mimořádných soudů

§ 22

- (1) Mimořádný lidový soud soudí v tříčlenných senátech, složených z předsedy, jímž je soudce z povolání, a ze dvou soudců z lidu; skončilo-li však předchozí řízení (čl. I, § 2) rozsudkem, soudí mimořádný lidový soud v senátech pětičlenných, složených z předsedy, jímž je soudce z povolání, a ze čtyř soudců z lidu.
- (2) Přednosty mimořádných lidových soudů, jejich náměstky a soudce z povolání ustanovuje ministr spravedlnosti ze soudců v činné službě. Soudce z lidu jmenuje ministr spravedlnosti ze seznamů sestavených okresními národními výbory.

(3) Přednostovi mimořádného lidového soudu nebo jeho náměstkovi náleží, aby z osob, jmenovaných v odst. 2, sestavil potřebný počet senátů s náhradníky.

(4) Mimořádné lidové soudy se zřídí v sídlech krajských soudů, každý senát mimořádného lidového soudu může však zasedati, ukáže-li se toho potřeba, v kterémkoli místě soudního obvodu. Vykonavatele hrdelních trestů s potřebným počtem pomocníků ustanoví místní národní výbor v sídle krajského soudu.

(5) Vládním nařízením bude ustanoveno, jaký slib budou soudcové z lidu skládati a jaká náhrada výloh a ušlého zisku jim přísluší.

§ 22a

(1) Přijmouti a zastávat úřad soudce z lidu je občanskou povinností. Poruší-li soudce z lidu bez závažných důvodů tuto povinnost zejména tím, že se bez dostatečné omluvy nedostaví k hlavnímu přelíčení, ač byl řádně obeslán, nebo že se bez souhlasu předsedy senátu před skončením hlavního přelíčení vzdálí, uloží mu předseda jako pořádkový trest pokutu do 10 000 Kčs nebo vězení do osmi dnů a podle okolností též náhradu útrat zmařeného hlavního přelíčení. Proti tomuto nálezu může postižený podat do osmi dnů námitky, o nichž rozhodne s konečnou platností přednosta mimořádného lidového soudu.

(2) Pokuta připadá státní pokladně.

§ 23

Při hlasování hlasují nejprve soudcové z lidu, a to starší před mladšími.

Veřejný žalobce

§ 24

(1) Veřejné žalobce mimořádných lidových soudů jmenuje ministr spravedlnosti ze státních zástupců, ze soudců v činné službě nebo z osob zapsaných v seznamu advokátů.

(2) Veřejní žalobci u mimořádných lidových soudů jsou podřízeni ministru spravedlnosti.

Řízení před mimořádnými lidovými soudy

§ 25

(1) Pro řízení před mimořádnými soudy lidovými platí zásady řízení před soudy stannými, a to v úpravě, provedené v §§ 26 až 31 tohoto dekretu. Tam, kde dekret odkazuje na předpisy řízení řádného, jsou míněny předpisy platného trestního řádu.

(2) Byl-li obžalovaný rozsudkem mimořádného lidového soudu osvobozen, nevylučuje se tím jeho stíhání před příslušným soudem řádným, případně před soudem státním podle zákona č. 68/1935 Sb. nebo před krajským soudem příslušným pro souzení vojenské zrady podle zákona č. 130/1936 Sb. a vl. nař. č. 238/1937 Sb. Tento soud posoudí věc znova řízením řádným, přičemž platí hmotně právní ustanovení tohoto dekretu (§§ 1 až 20), stejně jako když osoba provinilá hned předem byla pohnána před soud řádný (§ 21). Návrh, aby se takto proti obžalovanému postupovalo, musí však býti podán nejpozději do tří měsíců ode dne osvobozujícího rozsudku.

§ 26

(1) Řízení před mimořádným lidovým soudem zahajuje se k návrhu veřejného žalobce (§ 24). Těhotné ženy nebud'těž poháněny před mimořádný lidový soud, dokud tento jejich stav trvá.

(2) Celé trestní řízení se koná zpravidla od počátku do konce před mimořádným lidovým soudem ve způsobu hlavního přelíčení, pokud možno bez přerušení a musí býti skončeno do tří dnů od okamžiku, kdy byl obžalovaný před něj postaven. Nedospěl-li mimořádný lidový soud v této lhůtě k rozsudku, pokračuje v řízení i po uplynutí této lhůty.

(3) V přípravném vyhledávání nebo v přípravném vyšetřování, které by předcházelo řízení před mimořádným lidovým soudem, má veřejný žalobce práva a povinnosti státního zástupce.

(4) Jestliže se obžalovaný nedostavil, anebo nemůže dostaviti k soudu z jakýchkoli důvodů, může veřejný žalobce navrhnouti, aby se hlavní přelíčení konalo v nepřítomnosti obžalovaného. V takovém případě musí soud zřídit obhájce z úřední moci.

§ 27

Řízení před mimořádným lidovým soudem je ústní a veřejné. Obžalovaný má právo zvoliti si sám obhájce nebo požádati soud, aby mu zřídil obhájce, je-li nemajetný. Nepoužije-li obžalovaný svého práva, zřídí mu soud obhájce z moci úřední. Jak obžalovaný, tak soud mohou obhajobou pověřiti i osobu, nezapsanou v seznamu obhájců, která dosáhla doktorátu práv nebo složila tři státní zkoušky právnické, nejméně však státní zkoušku judičiální.

§ 28

(1) Hlavní přelíčení před mimořádným lidovým soudem zahajuje se po vyvolání věci a

zjištění generalii výkladem veřejného žalobce, které skutky jsou obžalovanému kladeny za vinu. Výslech obžalovaného a provádění důkazů řídí se obecně předpisy trestního řízení. Protokoly o výsleších spoluviníků a svědků a dobrá zdání znalců mohou se čísti vždy, když předseda senátu považuje jejich čtení za účelné.

(2) Řízení se zpravidla omezí na čin nebo činy, pro které byl obviněný před mimořádným soudem lidový pohnán. Na činy, které nejsou trestné podle tohoto dekretu, nemá tudíž býti brán zřetel. Budou-li stíhány později v řízení před mimořádným soudem lidovým, nebo před soudem řádným, případně státním, nebo před krajským soudem, příslušným pro souzení vojenské zrady, budiž při výměře trestu vzat zřetel na trest na svobodě mimořádným lidovým soudem již uložený.

(3) Řízení před mimořádným lidovým soudem nesmí býti zdržováno zjišťováním nároků na náhradu škody trestným činem způsobené.

(4) Zjištění spoluviníků nebudiž sice opomenuto, avšak vynesení a výkon rozsudku se tím nemá oddalovat.

(5) Po ukončení průvodního řízení zhodnotí veřejný žalobce jeho výsledky a podá svůj konečný návrh. Na to udělí předseda slovo obžalovanému a jeho obhájci k přednesení obhajoby. Odpovídá-li veřejný žalobce na její vývody, mají obžalovaný a jeho obhájce právo na poslední slovo.

§ 29

(1) Poté usnese se soud v neveřejné poradě na rozsudku, řídě se přitom příslušnými předpisy o řízení řádném, pokud tento dekret neustanovuje jinak. K usnesení, jímž se snižuje trest pod dolní hranici sazby nebo zaměňuje jeho způsob za mírnější nebo jímž se upouští od potrestání (§ 16, odst. 2) je však potřebí čtyř hlasů, a soudí-li mimořádný lidový soud ve tříčlenném senátě (§ 22, odst. 1) je v takovém případě třeba jednomyslnosti.

(2) Opírá-li se výrok o vině u zločinu, na který tento dekret ukládá trest smrti, toliko o tři hlasy, anebo dospěl-li soud k názoru, že byly zjištěny takové okolnosti, že by trest smrti byl nepřiměřeně přísný, může soud uložit trest těžkého žaláře od dvaceti let až na doživotí a za předpokladů, označených v § 16 odst. 2, užiti i tohoto ustanovení. Ustanovení odstavce 1, věty druhé platí i zde.

(3) Rozsudek budiž ihned vyhlášen ve veřejném zasedání soudu.

§ 30

O řízení před mimořádným lidovým soudem sepíše se zápis podle předpisů o řízení

řádném. Tento zápis podepíší všichni členové senátu a zapisovatel.

§ 31

(1) Proti rozsudku mimořádných lidových soudů není řádných opravných prostředků. Žádost o milost kýmkoliv podaná nemá odkladného účinku.

(2) Trest smrti se vykoná do dvou hodin po vyhlášení rozsudku. Na výslovnou žádost odsouzeného může být lhůta prodloužena o další hodinu. Konalo-li se řízení v nepřítomnosti obžalovaného, vykoná se trest smrti do 24 hodin po dopadení odsouzeného. Výkon trestu smrti buď však na přiměřenou dobu odložen, žádá-li to veřejný žalobce z důležitého veřejného zájmu.

(3) Zmateční stížnost k zachování zákona je přípustná.

(4) O návrhu na obnovu trestního řízení rozhoduje mimořádný lidový soud, který ve věci rozhodl. Přitom se řídí ustanoveními trestního řádu o obnově trestního řízení.

Ustanovení přechodná a závěrečná

§ 32

(1) Ustanovení zákona ze dne 3. května 1934, č. 91 Sb., o ukládání trestu smrti a o doživotních trestech, pro zločiny trestné podle tohoto zákona neplatí.

(2) Ustanovení zákona ze dne 11. března 1931, č. 48 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží, zůstávají v platnosti.

(3) Má-li se o činech trestných podle tohoto dekretu konati řízení před řádným soudem a jde-li o čin, o němž by jinak náleželo souditi porotnímu soudu, koná se celé řízení před sborovým soudem první stolice podle předpisů o řízení o činech přikázaných tomuto soudu.

§ 33

Účinnost tohoto dekretu se stanoví ode dne vyhlášení na dobu do 31. prosince 1948.

§ 34

Provedením tohoto dekretu se pověřují všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r. Fierlinger v. r. David v. r. Laušman v. r. Gottwald v. r. Ďuriš v. r. Široký v. r.
Dr. Pietor v. r. Dr. Šrámek v. r. gen. Hasal v. r. Ursíny v. r. Hála v. r. gen. Svoboda v. r. Dr.
Šoltész v. r. Dr. Ripka v. r. Dr. Procházka v. r. Nosek v. r. Majer v. r. Dr. Šrobár v. r. Dr.
Clementis v. r., Dr. Nejedlý v. r. tiež za min. Masaryka Dr. Stránský v. r. gen. Dr. Ferjenčík
v. r. Kopecký v. r. Lichner v. r.

**Dekret presidenta republiky ze dne 19. června 1945
o Národním soudu.**

K návrhu vlády ustanovuji:

- (1) V Praze se zřizuje Národní soud.
- (2) Národní soud funguje jednak jako soud trestní, jednak jako soud čestný.

§ 2.

Dopustili-li se činů trestných podle dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech (v dalším retribuční dekret), státní president t. zv. protektorátu, členové t. zv. protektorátních vlád, členové ústředního vedení Vlajky, členové kuratoria pro výchovu mládeže, členové výboru a činovníci České ligy proti bolševismu, vedoucí činovníci Národní odborové ústředny zaměstnanců a Svazu zemědělství a lesnictví, novináři, kteří propagačně sloužili vládě vetřelců v denním tisku, nebo vůbec osoby, které byly vedoucím postavením v životě politickém, vysokým úřadem, vysokou funkcí velitelskou nebo význačným místem v životě hospodářském vázány být svým spoluobčanům vlasteneckým vzorem, budou souzeni Národním soudem jakožto soudem trestním.

§ 3.

Národní soud je vázán hmotněprávními předpisy retribučního dekretu.

§ 4.

Osoby označené v § 2 budou souzeny Národním soudem jako soudem čestným, i když se nedopustily činů trestných, ale nechovaly-li se po 21. květnu 1938 jak se slušelo na věrné a statečné občany československé.

§ 5.

(1) Kdo bude uznán vinným podle předcházejícího paragrafu, bude výrokem Národního soudu zbaven aktivního a pasivního volebního práva do veřejných zastupitelstev, dále práva svolávat veřejná shromáždění a zúčastniti se jich, organisovat se v politických

spolcích a organisacích, vydávat politické časopisy nebo jiné politické publikace, je redigovat neb do nich psát.

(2) Přestoupení některého z těchto zákazů trestá se řádným soudem jako přestupek vězením od tří do šesti měsíců.

§ 6.

(1) Národní soud rozhoduje v sedmičlenných senátech, které sestavuje přednosta Národního soudu.

(2) Přednosta Národního soudu, jeho dva náměstkové, jakož i předsedové senátů musí býti soudcové z povolání. Jmenuje je prezident republiky k návrhu vlády. Přisedící senátů pro Národní soud jmenuje vláda k návrhu ministra spravedlnosti ze seznamů pořízených zemskými národními výbory. Přisedícími Národního soudu buďte osvědčení vlastenci, zejména také osoby, které se zasloužily v zahraničním nebo domácím odboji, nebo které byly obětí nepřátelské persekuce či zrady.

§ 7.

(1) K návrhu ministra spravedlnosti určí vláda z řad osob práva znalých u Národního soudu veřejného žalobce (národního prokurátora), s potřebným počtem jeho náměstků.

(2) Národní prokurátor určuje, kdo z osob uvedených v § 2 nebo § 4 má býti souzen Národním soudem, a pro jaké zločiny nebo činy. Tímto určením se ruší příslušnost mimořádných lidových soudů i soudů řádných.

§ 8.

(1) Pro řízení před Národním soudem platí obecná ustanovení trestního řádu, pokud tento dekret neustanovuje jinak.

(2) Řízení proti viníkům ve smyslu tohoto dekretu budiž zahájeno neprodleně a budiž v něm postupováno co možno urychleně.

(3) Vyšetřování se nekoná. Vyhledávání buď omezeno na skutečnosti zásadní důležitosti. Provádí je národní prokurátor, který může požádati soudy a bezpečností úřady o provedení jednotlivých úkonů.

(4) Po skončeném vyhledávání podá národní prokurátor písemnou obžalobu pro trestné činy, případně písemné obvinění ve smyslu § 4. Námitky proti tomu se nepřipouštějí.

(5) V obžalobě či obvinění musí býti označena také skutečnost, která je podkladem obžaloby či obvinění.

§ 9.

O vazbě obžalovaného v případě obžaloby ve smyslu § 2 rozhoduje národní prokurátor, řídě se při tom předpisy § § 175 a 180 trestního řádu.

§ 10.

(1) Obžalovaný má právo zvolit si obhájce nebo požádati soud, aby mu zřídil obhájce, je-li nemajetný. Nepoužije-li obžalovaný svého práva, zřídí mu soud obhájce z úřední moci.

(2) Obhájcem může býtli toliko osoba, jež dosáhla doktorátu práv neb aspoň složila tři státní zkoušky právnické, nejméně však státní zkoušku judicielní.

§ 11.

(1) Obžaloba, případně obvinění doručí se obžalovanému přímo s obsílkou k hlavnímu přelíčení, jehož termín nebudiž stanoven dříve než za osm dní od doručení obsílky.

(2) Jestliže se obžalovaný nedostavil anebo nemůže dostaviti k soudu z jakýchkoliv důvodů, může národní prokurátor navrhnouti, aby se hlavní přelíčení konalo v nepřítomnosti obžalovaného. V takovém případě musí soud zříditi obhájce z úřední moci.

§ 12.

(1) Hlavní přelíčení před Národním soudem zahajuje se po vyvolání věci a zjištění generálií čtením obžalovacího spisu, případně obvinění (§ 8). Výslech obžalovaného a provádění důkazů řídí se předpisy obecného trestního řízení. Činnost soudů a stran buď omezena na skutečnosti, pro něž byl obžalovaný před Národní soud pohnán. Zjištění spoluvinníků nebudiž sice opominuto, avšak vynesení a výkon rozsudku se tím nemá oddalovat.

(2) Hlavní přelíčení před národním soudem jest veřejné a ústní. protokoly o výsleších spoluvinníků a svědků jakož i dobré zdání znalců mohou se čísti vždy, považuje-li to předseda senátu za účelné.

(3) Po ukončení průvodního řízení zhodnotí národní prokurátor jeho výsledky a podá konečný návrh. Předseda nato udělí slovo obžalovanému a jeho obhájci. Odpoví-li národní prokurátor na vývody obhajoby, má obžalovaný a jeho obhájce právo na poslední slovo.

§ 13.

(1) Poté se soud v neveřejné poradě usnese na rozsudku, řídě se při tom příslušnými předpisy o obecném trestním řízení, pokud tento dekret neustanovuje jinak.

(2) Při hlasování hlasují nejprve přisedící, a to starší před mladšími.

(3) Neopírá-li se výrok o vině odsouzeného u zločinů, na něž je uložen trest smrti, alespoň o pět hlasů anebo dospěl-li soud k názoru, že pro zjištěné polehčující okolnosti by trest smrti byl nepřiměřeně přísný, může soud uložit trest těžkého žaláře od dvaceti let až na doživotí, a za předpokladů uvedených v § 16, odst. 2 retribučního dekretu užít ustanovení v něm obsažených.

(4) Na to budiž rozsudek ihned vyhlášen ve veřejném zasedání soudu.

§ 14.

o průběhu hlavního přelíčení se sepíše zápis podle předpisů o řádném řízení. Tento zápis podepíší všichni členové soudu a zapisovatel.

§ 15.

Proti rozsudku Národního soudu není opravných prostředků.

§ 16.

(1) Žádost o milost kýmkoliv podaná nemá odkladného účinku.

(2) Trest smrti se vykoná zpravidla do dvou hodin po vyhlášení rozsudku. Na výslovnou prosbu odsouzeného možno lhůtu prodloužit o další hodinu. Konalo-li se řízení v nepřítomnosti obžalovaného, provede se rozsudek smrti do 24 hodin po dopadení odsouzeného.

(3) Národní soud může rozhodnout, aby se trest smrti vykonal veřejně. učiní tak zejména, když surový způsob, jímž byl zločin spáchán, nebo jeho postavení veřejného výkonu rozsudku si žádá. V tomto případě může soud, aby se veřejnost výkonu trestu zajistila, lhůtu dvou hodin prodloužit, ne však na více než na 24 hodiny.

§ 17.

Ustanovení zákona o ukládání trestu smrti a doživotních trestech č. 91/1934 Sb. neplatí při odsouzení podle tohoto dekretu.

§ 18.

Účinnost tohoto dekretu se stanoví ode dne vyhlášení na dobu jednoho roku, leč by jej příslušné zákonodárné instituce změnily či doplnily, anebo dobu jeho účinnosti zkrátily či prodloužily.

§ 19.

Provedením tohoto dekretu se pověřují všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r., Fierlinger v. r., David v. r., Laušman v. r., Gottwald v. r., Ďuriš v. r., Široký v. r., Dr. Pietor v. r., Dr. Šrámek v. r., gen. Hasal v. r., Ursíny v. r., Hála v. r., gen. Svoboda v. r., Dr. Šoltész v. r., Dr. Ripka v. r., Dr. Procházka v. r., Nosek v. r., Majer v. r., Dr. Šrobár v. r., Dr. Clementis v. r., tiež za ministra Masaryka, Dr. Stránský v. r., gen. Dr. Ferjenčík v. r., Kopecký v. r., Lichner v. r.

**Dekret presidenta republiky ze dne 27. října 1945
o trestání některých provinění proti národní cti**

138/1945 Sb., změny: 123/1946 Sb., 246/1946 Sb.

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1

(1) Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu prezidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) nepřístojným chováním, urážejícím národní cítění českého nebo slovenského lidu, vzbudil veřejné pohoršení, bude potrestán - nejde-li o čin soudně trestný - okresním národním výborem vězením do jednoho roku nebo pokutou do 1,000 000 Kčs nebo veřejným pokáráním nebo dvěma nebo všemi těmito tresty.

(2) Byla-li uložena pokuta, buď pro případ její nedobytnosti zároveň vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění do jednoho roku. Byl-li vedle pokuty uložen i trest na svobodě, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem vězení přesahovati jeden rok.

(3) Směrnice, které v této věci vydá ministr vnitra, jsou pro národní výbory závazné.

§ 2

Do trestu na svobodě se započítá doba, po kterou byl pachatel zajištěn (ústavní dekret prezidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 137 Sb., o zajištění osob, které byly považovány za státní nespolehlivé, v době revoluční).

§ 3

Činy trestné podle § 1 se promlčují v šesti měsících. Promlčecí lhůta počíná se dnem, kdy čin byl spáchán; u činů spáchaných před účinností tohoto dekretu pak dnem počátku jeho účinnosti. U činů, o nichž okresní národní výbor nabude vědomosti ze spisů, jež jsou v den 26. května 1946 u soudu (mimořádného lidového soudu), veřejného

žalobce, správního úřadu (orgánu) a budou mu odstoupeny teprve po tomto dnu, počíná se promlčecí lhůta dnem, kdy tyto spisy dojdou příslušnému okresnímu národnímu výboru. Trestní řízení musí však býti zahájeno před skončením účinnosti dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, ve znění zákonů jej doplňujících a pozměňujících.

§ 4

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí jen v zemích České a Moravskoslezské; provede jej ministr vnitra.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Nosek v. r.

Zákon ze dne 19. prosince 1946, kterým se mění ustanovení dekretu presidenta republiky o trestání některých provinění proti národní cti.

Zákon 246/1946 Sb, změna: 34/1948 Sb.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I

Ustanovení § 3, poslední věty dekretu presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, ve znění zákona ze dne 16. května 1946, č. 123 Sb., se mění a zní takto:

"Trestní řízení musí však býti zahájeno před skončením účinnosti dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, ve znění zákonů jej doplňujících a pozměňujících."

Čl. II

Přijmouti a zastávat funkci člena komise okresního národního výboru, vykonávající trestní pravomoc (trestní komise nalézací), je občanskou povinností. Poruší-li člen trestní komise nalézací bez závažných důvodů tuto povinnost, zejména tím, že se bez dostatečné omluvy nedostaví k řízení, ač byl řádně obeslán, anebo se bez souhlasu předsedy komise před skončením řízení vzdálí, uloží mu předseda okresního národního výboru jako pořádkový trest pokutu do 5.000 Kčs nebo vězení do pěti dnů a podle okolností též náhradu útrat zmařeného řízení. Proti tomuto nálezu může se postižený do 15 dnů odvolati k zemskému národnímu výboru.

Čl. III

(1) V trestním řízení, zahájeném okresním národním výborem pro čin trestný podle § 1 dekretu č. 138/1945 Sb. a v den 4. května 1947 v první stolici neskončeném, pokračuje k návrhu veřejného žalobce okresní soud, vykonávající soudní moc ve věcech trestních, podle předpisů hlavy XXVI trestního řádu a předpisů ustanovení této hlavy doplňujících. Při tom užije hmotně-právních ustanovení dekretu č. 138/1945 Sb. V trestním řízení, které v den 1. dubna 1948 nebylo pravomocně skončeno, pokračuje příslušný okresní národní výbor. Tento okresní národní výbor může učiniti opatření podle § 1, odst. 1 také v případech, kdy soudní trestní řízení prováděné podle věty první skončilo rozsudkem osvobozujícím nebo bylo zastaveno.

(2) Řízení se považuje za zahájené doručením obsílky obviněnému; je-li jeho pobyt neznám, možno ji doručiti ediktem.

(3) Odsouzení pro tyto správní přestupky se nezapisuje do rejstříku trestů.

(4) Trest veřejného pokárání se vykonává tím, že pravoplatný rozsudek, kterým byl trest uložen, se veřejně vyvěsí v obci bydliště odsouzeného, po případě v obci, kde byl čin spáchán.

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Zákon platí jen v zemích České a Moravskoslezské; provedou jej ministr vnitra a ministr spravedlnosti.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Nosek v. r.

Dr. Drtina v. r.

**Vládní usnesení ze dne 18. června 1948
o amnestii ve správních věcech trestních
(č. 1180/1948 Ú.I.)**

U příležitosti volby presidenta republiky, provedené Národním shromážděním dne 14. června 1948, usnesla se vláda republiky Československé, užívajíc práva daného jí ústavou, ve schůzi konané dne 18. června 1948, takto :

Čl. I.

(1) S výjimkou správních přestupků podle dekretu presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 138 Sb., o trestání některých provinění proti národní cti, ve znění předpisů jej doplňujících nebo pozměňujících. Jakož i správních přestupků podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich, nezavede se trestní řízení správní pro správní přestupky spáchané v době od 6. května 1945 do 14. června 1948, a bylo-li takové řízení zavedeno a dosud pravomocně neskončeno, zastaví se, nebyli-li na správní přestupek již uložen v I. stolici trest na svobodě delší jednoho roku a pokuta ve výši nad 100. 000 Kč, nebo některý z těchto trestů.

(2) Promíjejí se tresty na svobodě, náhradní tresty na svobodě, pokuty a ostatní tresty, jež byly pravomocně uloženy pro přestupky uvedené v odstavci 1, nebyly-li dosud vykonány, pokud nepřekračují hranici v odstavci 1 uvedenou. Byl-li trest částečně vykonán, promíjí se pouze dosud nevykonaný zbytek trestu.

(3) Správní tresty, které byly pravomocně uloženy pro přestupky podle dekretu č. 138/1945 Sb., ve znění předpisů jej doplňujících nebo pozměňujících, avšak dosud nebyly vykonány, anebo které teprve budou uloženy, se nevykonají, pokud nepřekračují hranici uvedenou v odstavci 1 uvedenou.

Čl. II.

Ustanovení čl. I. se vztahují i na československé státní občany, kteří překročivše ilegálně hranice Československé republiky se dosud zdržují v cizině, vrátí-li se nejpozději do 3 měsíců ode dne tohoto usnesení zpět na území Československé republiky.

Čl. III.

Správními přestupky se v toto usnesení rozumějí přestupky, k jichž stíhání a trestání jsou příslušny národní výbory (na Slovensku policejní trestní soudy) nebo jakékoli jiné orgány veřejné správy, s výjimkou orgánů správy finanční.

Čl. IV.

Toto usnesení se nevztahuje na osoby německé národnosti.

Čl. V.

Toto usnesení provede ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Příloha č. 7

č. spisu	Příjmení, jméno	Narazen/a	Národ, status	provinění	Source + komise	datum rozst. rozsudek	trest	revize	odvolání
1 – 1	Vlček Alois	24.9.1894 Č	spolumajitel firmy	Koupil 2 hitlerovské odznaky a připevnil si je na kabát během války zdravil zvižerou rukou	SF, JV, FM, JH	16.10.1946 zastaveno			
1 – 2	Novák Viktor		listonoš	vyhrožování zaměstnancům Gestapem	JaK, JoL, JL, KB	25.4.1946 zastaveno			
	Nováková Hermína	7.2.1907 N	poštovní úřednice	vyhrožovala Stan. Bartoněkoví udáním u něm. úřadů	JaK, JoL, JL, KB	25.4.1946 odsouzena	Pokuta 600 Kč		
				vyhrožovala Stan. Votrubovi udáním u něm. úřadů		zastaveno			
1 – 3	Vodíčka Svatopluk	17.2.1894	inspektor státních drah	během války spolupracoval s německým přednostou					spis vrácen 26.5. 1948 z STB z Prahy
				Špetlákem					
1 – 4	Kopáček Josef	13.1.1893 Č	strojník	urážka prez. E. Beneše, za okupace mluvil s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno			
1 – 5	Hnyk Stanislav	21.9.1927 Č	finanční strážník	udával zaměstnance z něm. muničního skladu na živaku	SF, JV, FM, JH	18.11.1946 odsouzen	veřejně pokárání, pokuta 5000 Kčs, 14 dní vězení		24.6.1947- podal odvolání, 3.12.1948 – řízení zastaveno
1 – 6	Kaplan Jaroslav	8.4.1895	oficiál ČSD	šikanování personálu na seř. nádraží v Nymburce	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 zastaveno			
1 – 7	Hronda Josef	28.7.1880 Č	penzista ČSD a rolník	urážka prezidenta E. Beneše	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno			
1 – 9	Kristen Josef	5.2.1901	majitel firmy	vyhrožoval zaměstnancům Gestapem a někdy je zavolal	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno		12.5.1948 veř. pokárání, 2 měs. Vězení, pokuta 50 000 Kčs, ale amnestie	
1 – 10	Křemář Jaroslav	24.2.1886 Č	přednost strojí. Úřadu	teror a vyhrožování zaměstnancům	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno			
1 – 11	Kurka Josef	8.4.1909 Č	natěrač	podezřelé vydání živnostenského listu, nošení odznaku	SF, JK, JoK, FM, JH	21.2.1946 zastaveno		25.4.1946- řízení obnoveno, ale dne 2.5.1947 řízení zastaveno	
				Vlajky, podivným způsobem získán větší byt					
1 – 12	Kurková Marie	8.9.1911 Č		dovolávání u německých úřadů, setkávání s Němci	SF, JK, JoK, FM, JH	21.2.1946 zastaveno			
1 – 13/46	Vonka Ladislav	21.10.1894	továrník	zneuctění obrazu prezidenta E. Beneše	JB, JoL, KB, EK	9.10.1946 zastaveno			
	Holý Václav			oba měli schvaloval okupaci, tvrdili, že Němci jsou lepší než Rusové		9.2.1946 zastaveno			
	Vosecký František					9.2.1946 zastaveno			
1 – 14/46	Zajíček Karel			proliteratecká služba, souhlasil s okupací Němci	JaK, JoL, JL, KB	7.3.1946 zastaveno			
1 – 15/46	Šágr Alois	26.7.1880	hoříč	podpora Němců za okupace a přátelení s nimi	SF, JV, FM, JH	18.11.1946 odsouzen	Veřejně pokárání, pokuta 10 000 Kčs, v případě nedobrymosti 3 měsíce vězení	21.6.1947 – odvolání, 8.2.1950 zamlučeno, ale amnestie	
1 – 17/46	Novotný Jan		malířský mistr	uzavřel živnost Jar. Kaiprovi - byl politicky nespolehlivý					
1 – 18/46	Bečka František		starosta	Zpronevěřil 50 litrů benzínu, za udělení bytu požadovat styk s manželkami žadatelů	JaK, JoL, JL, KB	16.5.1946 zastaveno			
					JaK, JoL, JL, KB	20.4.1946 zastaveno			
1 – 19/46	Havelka Ladislav		statkář	měli pronést výrok, že raději dají majetek Hitlerovi	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno		13.4.1946-řízeno obnoveno, Havelka mezitím zemřel	
	Havelkova Ludmila		statkářka	Stalinovi		13.4.1946 obnoveno		2.5.1947 bylo řízení zastaveno	

Příloha č. 7

1 – 21/46	Vlášková Marie	5.9.1906 Č	dělnice	živila se prostitucí s německými vojáky	JaK, JoL, JL, KB	14.2.1946 odsouzena	veřejné pokárání, vězení 5 měsíců
1 – 22/46	Kopecný František	2.8.1917 Č	zaměstnanec ČSD	společenský styk s Němkou Ellou Gorischovou	JaK, JoL, JL, KB	16.2.1946 odsouzen	veřejné pokárání
1 – 23/46	Kordová Marie	30.3.1912 Č	kuchařka v nemocnici	svůj plat odkazovala něm. Červenému kříži, tvrdila, že je Němka, spolupracovníkům vyhrožovala Gestapem	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 odsouzena	Veřejné pokárání, 3 měsíce vězení, ale amnestie
1 – 24/46	Kinzlová Leopoldina	8.11.1918 Č	dělnice	poněr s německým vojákem	SF, JV, FM, JH	16.10.1946 odsouzena	pokuta 5 000 Kč, popř. 1 měsíc vězení
1 – 25/46	Hofman Artur	7.12.1898 Č	chemik	společenský styk s Němci	JB, JoL, JL, KB	8.11.1946 odsouzen	Vězení 14 dní, veřejné pokárání
1 – 28/46	Hanzlíková Josefá prov. Křesalzková	13.3.1913 Č	kuchařka	styk s německými vojáky a správcem židovského majetku Ferd. Jelenem, získala byt po Židech	SF, JK, JV, FM, JH	24.1.1947 odsouzena	Pokuta 5 000 Kč, popř. 1 měsíc vězení
1 – 29/46	Hubeňák Vladimír	11.11.1894 Č	dílenský státních dílen	manželství s Němkou, děti dal zapsat na něm. školu	JaK, JoL, JL, KB	15.4.1946 zastaveno	veřejné pokárání, 3 dny vězení
1 – 30/46	Šedivý Bohumil	16.10.1891 Č	obchodník	napsat dopis ministru E. Moravcovi – chtěl, aby bylo pomčeno Říši, dále aby jeho syn vstoupil k SS	JaK, JoL, JL, KB	9.2.1946 odsouzen	Vězení 6 měsíců a pokuta 60 000 Kč
2 – 31/46	Hladík Karel	18.3.1888 Č	dílenský pomocník	po válce ubytoval doma Němku, udržoval styk s Němci	JaK, JoL, JL, KB	14.2.1946 odsouzen	duševně chorý – amnestie
2 – 32/46	Ourvaldová Marie	15.8.1908 Č	zaměstnaná ČSD	udržovala společenské styky s Němci	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	amnestie
2 – 34/46	Zima Václav	6.1.1919 Č	kancelářský úředník	styk s Gestapem	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 odsouzen	Vězení 2,5 měsíce a pokuta 2000 Kč
2 – 35/46	Blecha Josef		kancelářský pomocník	intrikovaný výrob	JaK, JoL, JL, KB	5.2.1946 odloženo	
2 – 39/46	Jahnel Josef	1.4.1889 Č	vrchní strážmistr	podpora činů nacistů, společenský styk s Němci	JaK, JoL, JL, KB	25.4.1946 zastaveno	
2 – 40/46	Nosek Josef	24.10.1910 Č	prokurista firmy	teror zaměstnanců, bezdůvodné udání na úřad	SF, JoK, FM, JH	20.9.1946 zastaveno	
2 – 41/46	Syrovátko Antonín	28.8.1898 Č	obvodní lékař	syn studoval na německé škole v Praze	SF, JK, JV, FM, JH	25.4.1947 zastaveno	
2 – 42/46	Košvanec Karel	2.3.1902 Č	strojní zámečník	přechováni bez policejního přihlášení neznámou ženu	JaK, JoL, JL, KB	21.3.1946 odsouzen	veřejné pokárání a pokuta 1000 Kč
2 – 43/46	Durschmidt Antonín	4.3.1900 Č	dělmistr ČSD	německé státní příslušnosti Kathe Foggerovou	JaK, JoL, JL, KB	2.5.1946 zastaveno	2.9.1946- prominuto jen veř. pokárání
2 – 44/46	Durschmidtová Marie	16.12.1904 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	JaK, JoL, JL, KB	2.5.1946 zastaveno	19.6.1948- amnestie,
2 – 45/46	Syrovátko Jiří	24.11.1930 Č	student	přihlášení k německé národnosti	JaK, JoL, JL, KB	9.3.1946 zastaveno	
2 – 46/46	Střednický Kazimír	4.2.1892 Č	zámečník	studium na německé škole v Praze	JaK, JoL, JL, KB	14.2.1946 odsouzen	Vězení 6 měsíců a veřejné pokárání
2 – 48/46	Chalupský Josef	11.1.1900 Č	vlakvedoucí ČSD	žádal o přiznání německé státní příslušnosti	JaK, JoL, JL, KB	14.2.1946 zastaveno	
2 – 49/46	Matoušek František	26.3.1891 Č	maloročník	udal své 2 švagra a J. Krause z přechovávání zbraní	JaK, JoL, JL, KB	28.3.1946 zastaveno	16.2.1946 - předáno MLS Ml. Boleslav
2 – 50/46	Novák Štěpán	18.11.1919 Č	zedník	napadl člena NV Jos. Kopačka z Chleba – nadával mu do Gestepáka a vlajkaře, a že si hraje na vlastence	JaK, KB, VP, Vch		
2 – 51/46	Smetana Karel	16.7.1893 Č	zedník	člen Vlajky, ale r. 1941 vystoupil	JaK, JoL, JL, KB	23.2.1946 odsouzen	veřejné pokárání
2 – 52/46	Tobiáš Karel	9.5.1906 Č		člen Vlajky, ale nikdy pro ni nepracoval	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno	
2 – 53/46	Bechyně Marian	8.12.1916 Č	úředník	člen Vlajky, ale hned z ní vystoupil	JB, JoL, JL, KB	24.7.1946 zastaveno	
				obvinil Václava Grabnera že sabotáže při výrobě tovarů	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno	

Příloha č. 7

2 – 54/46	Krejzl Josef	8.9.1900 Č	klempíř	podpora nacismu, spolupráce s Němci, teror Čechů	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	
2 – 55/46	Bureš Jindřich			získal družst. byt pomocí říšského pověření Šváhy	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	
2 – 56/46	Časlavka Alois	6.4.1900 Č	zemědělec	zločin uduvačství	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
2 – 57/46	Pláčková Alžběta	14.5.1927 Č	úřednice	donášeni zpráv o hejtmánovi vrch. Komisaři	JaK, JoL, JL, KB	5.2.1946 odloženo	
2 – 59/46	Plesar František	29.8.1895 Č	zaměstnanec města	Oumrtví, spolupráce s okupanty	SF, JV, FM, JH	16.10.1946 zastaveno	
2 – 60/46	Viktora Václav	1.10.1892 Č	insertní zástupce	prodal Rusům denaturovaný lih člen Vlajky a její propagace	JaK, JoL, KB, RT	6.4.1946 odsouzen	2.10.1946- odvolání, vyhověno 2.1.1947- obnova řízení 29.7.1948- žádost o milost – vyhověno
				psal články do časopisu Árijský boj			
2 – 61/46	Lehký Rudolf	13.11.1911	zaměstnanec drah	vyhrožoval německými úřady	JaK, JoL, JL, KB	18.4.1946 zastaveno	
2 – 62/46	Krupička Oldřich	13.4.1915 Č	okresní cestář	Jako šofér u vrch. Komisaře Oumrtva si počínal sám jako vyšetřující, teror Čechů, zdravil zdviženou pravici	JaK, JoL, JL, KB	2.5.1946 zastaveno	
2 – 64/46	Bouše Josef	29.12.1900	krejčí	spolupráce s Němci, teror Čechů	SF, JV, FM, JH	16.10.1946 zastaveno	
2 – 66/46	Dvořáková Amálie	12.11.1913 Č	švadlena	odsoudila atentát na Heydricha	JaK, JL, KB, VCh	25.5.1946 odsouzena	pokuta 2 000 Kč
2 – 67/46	Růžičková Anna	4.3.1896 Č	v domácnosti	pozdřívila vojáka Heil Hitler	JaK, JoL, JL, KB	5.2.1946 zastaveno	
2 – 69/46	Antošová Anna	21.5.1898 Č	dělnice ČSD	doručení dopisu německé dívce od rodičů	JaK, JoL, JL, KB	25.4.1946 zastaveno	
3 – 72/46	Čejková Marie	11.8.1903	rolnice	stýky s kolaborantem, vyčištění Nymburka od nepřátel	JaK, JoL, JL, KB	12.2.1946 zastaveno	
3 – 73/46	Mareš Milan	13.1.1927	student	propagátor nacistického programu	SF, JV, FM, JH	25.11.1946 odsouzen	1 týden vězení, veřejné pokárání
3 – 75/46	Drbohlav Josef		rolník	udržován stýk s Němci	JaK, JoL, JL, KB	12.2.1946 zastaveno	
3 – 77/46	Fidrmuc Josef		člen zeměd. komise	inrikovaný výrok proti Josefu Jechovi	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	
3 – 78/46	Židlický Josef		zemědělec	člen fašistické strany	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	
3 – 79/46	Procházka Emil		rolník	zneužití obrazu presidenta E. Beneše	JaK, JoL, JL, KB	11.2.1946 zastaveno	
3 – 81/46	Čubr František	5.4.1895 Č	adjunkt ČSD	za okupace – domáhl se výhod za rak. Vyznamenání	JaK, JoL, JL, KB	9.2.1946 odsouzen	veřejné pokárání, pokuta 500 Kčs,
3 – 82/46	Rezek Jaroslav	20.2.1891 Č	krejčí	vydával - úředník gestapa, p. Kučera okradl 2700 Kč	JaK, JoL, JL, KB	4.5.1946 zastaveno	
3 – 83/46	Karela Miroslav	6.12.1923 Č	horník	přátelství s Němci, stýk s Němkou po válce	JaK, JoL, JL, KB	23.2.1946 odsouzen	veřejné pokárání, pokuta 500 Kčs,
3 – 84/46	Svoboda Karel		prokurista	vydání osvědčení o národnosti a politické spolehlivosti	JaK, JoL, JL, KB	25.4.1946 zastaveno	
3 – 87/46	JuDr. Straka Antonín	14.4.1915 Č	úředník	spolupráce s Němci, za okupace schvaloval nacismus	JaK, JoL, JL, KB	13.4.1946 zastaveno	
3 – 88/46	Schwab Arnošt	28.1.1909 N	kočí	urážka a teror českých občanů	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1946 odsouzen	9 měsíců vězení, veřejné pokárání odvolání 17.5.1947- 3.5.1950 trest zkrácen na 4 měsíce vězení
				udala členy hospod. Komise, zdravila zdviženou pravici	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1946 odsouzen	1 měsíc vězení, veřejné pokárání, odvolání 17.5.1947-3.5.1950 provinění uznáno ale na základě amnestie padá
3 – 89/46	Rambousek Josef	13.3.1921 Č	zaměstnanec ČSD	Člen býv. „Vlajky“, sdílel domácnost s Němkou	JaK, JoL, JL, KB	28.3.1946 odsouzen	pokuta 10 000 Kč veřejné pokárání, pokuta 2000 Kčs,

Příloha č. 7

3 – 90/46	Hronádko Václav	18.6.1906 Č	střelnístr	během okupace teror Čechů, napomáhání Němcům	JaK, JoL, JL, KB	13.4.1946 zastaveno	
3 – 91/46	Klepačová Anna	20.4.1902	v domácnosti	vyhožovala udáním Gestapu, teror Čechů	JaK, JL, KB, VCh	15.6.1946 zastaveno	
3 – 92/46	Prachova Bedřiska	17.10.1896 N	zemědělská dělnice	vyhožovala udáním Gestapu, hlásila se k něm. národn.	JaK, JoL, JL, KB	16.5.1946 zastaveno	
3 – 93/46	Bednař Bohumil	25.2.1905 Č	dělník	během okupace propagoval nacismus, teror Čechů	JaK, JoL, KB, JZ	8.4.1956 odsouzen	veřejně pokárání, pokuta 500 Kčs,
				vyvěšil obraz A. Hitlera ve svém bytě		zastaveno	v případě nedobytnosti 5 dní vězení
3 – 94/46	Šantrůčková Ružena	N		vyhožovala udáním u něm. Úřadů, teror Čechů	JaK, JoL, JL, KB	4.4.1946 zastaveno	
3 – 95/46	Volaňákovy Rozalie	Slov.		vyhožovala světnu manželovi Jos. Volaňákovu udáním	JaK, JL, KB, VCh	21.3.1946 zastaveno	
3 – 96/46	Červený Alois	5.10.1894	majitel realit	vyhožoval gestapem svým zaměstnancům	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 zastaveno	
3 – 97/46	Balcár Jaroslav	23.1.1890	zaměstnanec ČSD	schvaloval činy nacistů, postup Němců na frontě a	JaK, JoL, JL, KB	28.4.1946 odsouzen	veřejně pokárání, pokuta 2000 Kčs,
				prohru Rusů, odsuzoval spáchání atentátu na Heydricha			v při. nedobytnosti 2 měsíce vězení
3 – 98/46	Saska Josef	17.10.1873	zaměstnanec firmy	vyhožoval sousedům udáním Gestapu	JaK, KB, VP, VCh	28.3.1946 zastaveno	
3 – 99/46	Oldřich Neuman	12.7.1906 Č	drogista	odmítl vypůjčit 3 šicí stroje pro Rudou armádu	JaK, JoL, JL, KB	9.4.1946 zastaveno	
	Anna Neumanová	20.1.1912 Č	dámská krejčová	vyhožovali zaměstnancům Gestapem	JaK, JoL, JL, KB	9.4.1946 odsouzení	veřejně pokárání a pokuta 3000 Kč
3 – 100/46	Pauli Jiří		inženýr	stěžoval si na totálně nasazené v jeho firmě	SF, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	20.1.1947- zaminuto
4 – 101/46	Němec Vratislav	1.10.1898	rolník	slovni urážka prezidenta E. Beneše,	JaK, JoL, KB, JZ	18.4.1946 odsouzen	4.5.1946 – odvolání, 18.11.1948- zaminuto,
				vychvaloval nacismus, styk s Němci, teror Čechů		zastaveno	ale amnestie trest se nevykonává
4 – 102/46	Brzák František	20.2.1904 Č	rolník	slovni urážka prezidenta E. Beneše, chvála Němců	JaK, JoL, JL, KB	27.4.1946 odsouzen	22.5.1946 – odvolání, 27.11.1948 –
				výrok proti Františku Plachému		veřejně pokárání, pokuta 5 000 Kč	zaminuto, ale amnestie
4 – 103/46	Bečka František	4.10.1884	soukromník	hospodářská spolupráce s Němci		zastaveno	
4 – 104/46	Jiroudková Anna	12.7.1902 Č	v domácnosti	za okupace měla doma obraz Hitlera	SF, JV, FM, JH	13.4.1946 zastaveno	
4 – 109/46	Grospřková Marie	17.5.1925 Č	dělnice	stýky s německým vojskem za okupace,	SF, JK, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	
				otěhotněla a nechala si neodborně udělat potrat		17.1.1947 odsouzena	veřejně pokárání, 14 dnů vězení,
4 – 110/46	Hovorka Čeněk	13.4.1899 Č	elektrotechnik	udavačství v případě nakupování podezřelých věcí	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 zastaveno	
4 – 112/46	Keckil Vilém	4.5.1898	soustružník kovu	vyhožoval Gestapem všem najemníkům	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
4 – 113/46	Anna Žačková	18.2.1892		ověřila obrazu Heydricha a tvrdila, že je mučedník	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 odsouzena	veřejně pokárání, 1 měsíc vězení
4 – 114/46	Hlava Karel	27.3.1887 Č	zaměstnanec ČSD	v roce 1942 se ucházel o německou státní příslušnost			7.6.1947 – odvolání, 15.2.1950–vyhověno
4 – 115/46	Martinec Karel			za války proněmeck a pronacistické smýšleni	JaK, JoL, JL, KB	4.5.1946 zastaveno	záznam o trestním řízení CHYBÍ!!!
4 – 116/46	Mařeš Dominik	23.7.1897 Č	vrchní strážník	vyhožování spoloobčanům, proněmecké smýšleni	SF, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	
4 – 117/46	Chloupek Ladislav	25.8.1880 Č	rolník	společenský styk s Němci	SF, JK, JoK, FM, JH	23.9.1946 zastaveno	
4 – 118/46	Střencha Karel		řídící učitel v.v.	společenský styk s Němci, propagace jejich časopisu	SF, JV, FM, JH	25.1.1946 zastaveno	Pokuta 500 Kčs, popř. 1 týden vězení
4 – 119/46	Baršch Karel		hostinský	milostný poměr s Němkou Waltrudou Predigerovou	JaK, JL, KB, VCh	1.6.1946 odsouzen	

Příloha č. 7

4 – 120/46	Fialungová Anna	21.6.1879 N	v domácnosti	proněmecké myšlení, návštěvy Gestapa	JaK, JoL, JL, KB	16.5.1946 zastaveno	předáno MLS v Jihlavě
4 – 122/46	Horčic František	3.11.1893 Č	dílenský četař ČSD	zpronevěra majetku	JaK, JoL, JL, KB	8.11.1946 zastaveno	
4 – 124/46	Karhan Hugo	28.11.1884	lékárník	r.1938 strhl ze zdi obraz prez. E. Beneše	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
4 – 125/46	Vavřina Josef		vrchní strážník	služební horlivost během okupace	SF, JoH, BŠ, JK	17.9.1946 zastaveno	
4 – 126/46	Šuchart Jaroslav			vyhořoval německými úřady	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno	předáno MLS v Jihlavě
4 – 128/46	Kovářková Marie	11.7.1896 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	SF, JK, JV, FM, JH	24.3.1947 odsouzena	
4 – 129/46	Kovářková Ludmila	9.12.1926 Č	studentka	přihlášení k německé národnosti – matkou	SF, JK, JV, FM, JH	24.3.1947 zastaveno	
4 – 130/46	Kovářková Věra	20.3.1929 Č	studentka	přihlášení k německé národnosti – matkou	SF, JK, JV, FM, JH	24.3.1947 zastaveno	
4 – 131/46	Živinská František						ke spisu 43/46 nebyly zjištěny změny
4 – 132/46	Novotný Karel	17.2.1908 Č	dělník ve výrobě ČSD	poměr s Němkou Marií Braierovou	JaK, JL, KB, VCh	1.6.1946 odsouzen	
4 – 133/46	Ceehová Ema	20.6.1911 Č	v domácnosti	nucena přihlásit se k něm. národnosti kvůli manželovi	JB, JoL, JL, KB	1.8.1946 zastaveno	
4 – 134/46	Denglerová Helena	6.11.1883 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	JB, JoL, JL, KB	9.10.1946 zastaveno	
4 – 135/46	Dürschmidt Antonín	4.3.1900 Č	dělník ČSD	přihlášení k německé národnosti	SF, JoK, FM, JH	23.9.1946 zastaveno	23.6.1947 – odvolání, 8.2.1950 – vyhověno
4 – 136/46	Dusková Marie	10.11.1888 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	JB, JoL, JL, KB	8.11.1946 odsouzena	
4 – 137/46	Ehrlichová Božena	21.4.1903 Č	v domácnosti	nucena přihlásit se k něm. národnosti kvůli manželovi	JB, JoL, JL, KB	1.8.1946 zastaveno	
4 – 138/46	Grossová Hedvika	14.8.1890 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	SF, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	
4 – 139/46	Havliková Gisela	9.6.1908 Č		přihlášení k německé národnosti (také její děti Wenzel a Gisela Havlikovi)			záznam o trestním řízení CHYBÍ
4 – 140/46	Hejduková Marie			přihlásila k německé národnosti své dva syny – Karla a Vítězslava Hejdukovi			
4 – 141/46	Kahlová Vladislava	18.1.1921 Č	Beamtin	přihlášení k německé národnosti	JB, JoL, JL, KB	8.11.1946 odsouzena	
4 – 142/46	Konrádová Edith	11.7.1914 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	SF, JV, FM, JH	9.12.1946 zastaveno	
4 – 144/46	Mann Jiří	6.8.1910 Č	zámečnick	přihlášení k německé národnosti	SF, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	r.1942 se s rodinou odstěhoval do Něm. r.1942 se s rodinou odstěhovala do Něm.
4 – 145/46	Mannová Zofie	23.10.1908 Č		přihlášení k německé národnosti	SF, JV, FM, JH	6.11.1946 zastaveno	
4 – 146/46	Martinek Josef	23.1.1882 Č	úředník ČSD	přihlášení k německé národnosti	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno	
4 – 147/46	Nezbedová Aloisie	2.6.1900 Č	dělnice	přihlášení k německé národnosti, slovně urážela prezidenta E. Beneše	JB, JoL, JL, VP	27.9.1946 odsouzena	
4 – 148/46	Prokopová Adéla	8.5.1897 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti	JB, JoL, JL, KB	8.11.1946 zastaveno	jen u výpovědi poznámka o zastavení
4 – 149/46	Stocková Emilie	16.4.1913 Č	dělnice	přihlášení k německé národnosti			
4 – 150/46	Strachová Marie	16.1.1906 Č	dámská krejčová	nucena přihlásit se k něm. Národnosti – přihlášku vyplnil rejsipše manžel	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	

12.5.1948 3.12.1948- řízení zastaveno

Příloha č. 7

5 – 151/46	Strach Jiří	15.10.1926	student	přihlášení k něm. národnosti – podepsal nejspíše otec	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	z důvodu smrti při výbuchu v dole 12.5.1948 3.12.1948 – řízení zastaveno předáno MLS v MLB, 23.8.1946 vráceno 19.5.1947 – odvol., 3.12.1948 – zastaveno
5 – 152/46	Strach František	3.10.1900 Č	řidič auta	přihlášení manželky a syna k německé národnosti	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
5 – 153/46	Waberer Jindřich	9.7.1889	zaměstnanec ČSD	přihlásil se k německé národnosti	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno	
5 – 154/46	Himmer Antonín	21.8.1903 Č	majitel holičství	klivou výpověď způsobil uveznění IUDr. B. Hladíka	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 odsouzen	
5 – 155/46	Holan Pavel		válečný invalida	člen Vlajky	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 zastaveno	veřejné pokárání, pokuta 5 000 Kč v případě nedobytnosti 1 měsíc vězení
5 – 156/46	Bertánek Otakar	9.2.1920 Č	dělník – firma Junkers	spolupráce s Němci, teror Čechů	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 odsouzen	
5 – 157/46	Šislerová Anna	9.4.1887 Č	vдова	vychovávala Německo a nacismus, styk s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 odsouzena	
5 – 159/46	Dirschmidtová Marie	16.12.1904 Č	úřední URO Nymburk	přihlášení k německé národnosti	SF, JoK, FM, JH	23.9.1946 zastaveno	
5 – 160/46	Jeník Josef	5.1.1904 Č	dělník	sympatie k Němcům	SF, JoH, BŠ, JK	17.9.1946 zastaveno	16.5.1947 – odvolání-špatný duševní stav 15.2.1950- zaminuto, ale amnestie ke spisu 44/46 nebyly zjištěny změny
5 - 161/46	Jirů Josef	28.7.1909 Č	statkář	podpora Němký Bedřický Prachtové	SF, JoH, BŠ, JK	17.9.1946 zastaveno	
5 – 162/46	Václav Kohout	8.10.1902 Č	rolník	napomáhání Němcům během okupace	SF, FM, BŠ, JoK	17.9.1946 zastaveno	
5 – 163/46	Josef Kulich	30.10.1912 Č	statkář	napomáhání Němcům během okupace	SF, FM, BŠ, JoK	17.9.1946 zastaveno	
5 – 164/46	Josef Zajček	17.6.1888 Č	statkář	napomáhání Němcům během okupace	SF, FM, BŠ, JoK	17.9.1946 zastaveno	součástí žádost o překážce voleb práva součástí žádost o překážce voleb práva součástí žádost o překážce voleb práva součástí žádost o překážce voleb práva 15.5.1947 – odvolání, 1.6.1950 – zaminuto, ale amnestie umučen Gestapem vysídlena do Německa jako antifašistka
5 – 165/46	Kalousová Anna	10.4.1924 Č	úřednice	za okupace styk s něm. disjontikem Wernerem	SF, FM, JV, JH	9.12.1946 odsouzena	
5 – 166/46	Medig Ludvík	31.7.1903 Č	Dach-Schieferdecker	přihlášení k něm. národnosti		24.7.1946 zastaveno	
5 – 167/46	Medigova Marie	26.12.1897 Č	Hausmáherin	přihlášení k něm. národnosti	SF, JK, JV, FM, JH	3.3.1947 zastaveno	
5 – 168/46	Pech Ladislav			předal něm. Úřadům ilegální leták KSČS	JB, JoL, JL, KB	24.7.1946 zastaveno	dodatek ke spisu 72/46
5 – 169/46	Klouček Stanislav	5.5.1908	řezník	za okupace vyvážení Němcům	JB, JoL, JL, KB	24.7.1946 zastaveno	
5 – 170/46	Vodňání Václav	24.9.1909	hostinský	za okupace vyvážení Němcům	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno	
5 – 171/46	Ryšánek František	25.4.1893 Č	skolník	poměr s Němkou Erbergovou, s ní nemanž. dítě	JB, JoL, JL, KB	9.10.1946 zastaveno	
5 – 172/46	Kalína Václav	13.6.1896 Č	v domácnosti	manželce nebránil doručovat poštu Němci Perkinovi	JB, JoL, JL, KB	9.10.1946 zastaveno	dodatek ke spisu 72/46
5 – 173/46	Kalimová Anna	11.8.1923 Č	v domácnosti	doručovala poštu Němci Perkinovi	JB, JoL, JL, KB	9.10.1946 zastaveno	
5 – 174/46	Čejkova Marie	19.9.1909 Č	skladník	doručení dopisu Němci	JB, JoL, JL, KB	24.7.1946 zastaveno	
5 – 176/46	Kaňka Josef	12.11.1903 Č	rolník	poměr s Němkou Erikou Pogelovou, nemanželský syn	JB, JoL, JL, KB	1.8.1946 zastaveno	
5 – 178/46	Král Jan	29.3.1886 Č	dělník	člen a funkcionář Národního tábora, člen NOF	JB, JoL, JL, KB	1.8.1946 odsouzen	12.5.1948 3.12.1948 (Fialka, Lašman, Ladra) – veřejné pokárání
5 – 179/46	Jordán Stanislav	7.5.1908	vrchní strážmistr SNB	přisluhování okupantům na úkor podřízených	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 zastaveno	

Priloha č. 7

5 – 180/46	Hendrychová Antonie	17.5.1908 Č	v domácnosti	stýk s Němcem Arturem Machem	SF, FM, JH	23.10.1946 zastaveno	3 měsíce vězení a veřejné pokárání
5 – 181/46	Swatuschka Jan	22.3.1926 Č	student	přihlášení k něm. Národnosti - jeho otec	JB, JoL, JL, KB	1.8.1946 zastaveno	23.12.1948 – odvolání – vyhověno
5 – 182/46	Swatuschková Anna	30.12.1908 N	v domácnosti	přihlášení k něm. národnosti – kvůli manželovi	JB, JoL, JL, KB	2.8.1946 odsouzena	30.10.1946 – odvolání, vyhověno
5 - 183/46	Finková Vlasta	23.12.1923 Č	dělnice	stýk s německými vojiny za okupace	SF, JK, JV, FM, JH	Pokuta 2 000 Kčs, popř. 14 dní vězení 14 dní vězení, veřejné pokárání	10.10.1947 – odvolání, 27.4.1950 – zamínuto, ale amnestie
5 – 184/46	Nehybová Omlie			nařadala zaměstnancům traťové stavební správy	SF, JK, JV, FM, JH	10.2.1947 zastaveno	
5 – 185/46	Radkovič Štefan	8.8.1925 Slov	zemědělský dělník	udržuje poměr s Němkou Kristou Raatzovou a čeká s ní dítě (je ve 4. měsíci)	SF, JoH, BŠ, JK	17.9.1946 zastaveno	8.11.1947 – navrženo zastavení řízení
6 – 187/46	Svatovský Josef		vedoucí Kuratoria	hrubě jednání s mládeží - vedoucí kuratoria v Jeseníku oznámil Fran. Sudka úřadům kvůli nedodanému obli	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947	předání ONV v Nymburce
6 – 188/46	MNV v Soveníčích			odmítl vyhotovit osvědčení o st. spoleh. Ant. Šmejkal	SF, JK, JV, FM, JH	17.3.1947 odsouzen	3 měsíce vězení, veřejné pokárání
6 – 189/46	Barroň Antonín	19.7.1901 N	železn. Zaměstnanec	přihlásil k německé národnosti kvůli manželce	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 odsouzen	12.5.1948 3.12.1948 – zastaveno
6 – 191/46	Bara František	16.10.1896 Č	přednost stalice	přihlásil k něm. národnosti syny Otokara a Františka	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 zastaveno	12.5.1948 3.12.1948 – zastaveno
6 – 192/46	Petrák František	4.10.1904 N	průvodčí	přihlášení k něm. Národnosti kvůli manželce	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno	
6 – 193/46	Neuwirth Leopold	27.10.1882 N	cukrář	přihlášení k německé národnosti r.1941	JB, JoL, JL, KB	9.10.1946 odsouzen	veřejné pokárání
6 – 194/46	Masná Marie	15.2.1898 N	v domácnosti	přihlášení r.1939 k něm. národnosti kvůli manželovi	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzena	5 měsíců vězení, veřejné pokárání
6 – 195/46	Jakš Jan	26.12.1907 N	zaměstnanec drah	přihlásil k německé národnosti kvůli manželce	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzen	5 měsíců vězení
6 – 196/46	Jakoubek Rudolf	28.12.1898 N	železn. zaměstnanec	přihlásil k něm. národn. kvůli manželce a člen NSDAP	JB, JoL, JL, KB	8.11.1946 zastaveno	6.6.1947 – odvolání – vyhověno
6 – 197/46	Bondyová Terezie	26.7.1899 N	vdova	udržovala stýk s německými vojiny – s jedním žila žila ve společné domácnosti			
6 -198/46	Koudela Vladimír	7.12.1901 N	úředník pojišťovny	přihlášení r.1939 k něm. národnosti kvůli manželce	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 odsouzen	9 měsíců vězení, veřejné pokárání
6 -199/46	Tůma Julius	8.1.1887 Č	inspektor BMB	přihlásil 25.2.1941 sebe a rodinu k něm.národnosti	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
6 – 200/46	Tůmová Zdenka	9.11.1929 Č	studentka	přihlásil ji otec k německé národnosti	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
6 – 201/46	Tůmová Anna	29.6.1899 Č	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti kvůli manželovi	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 odsouzena	1 měsíc vězení, veřejné pokárání
6 – 202/46	Chlebovský Julius	3.5.1903 Č	dělník	fráška a kolaborant	SF, FM, BŠ, JoK	12.9.1946 odsouzen	6 měsíců vězení, veřejné pokárání
6 – 203/46	Kubín Bohumil	24.11.1911 Č	obchodník	od Němce koupil zabavené Čechovi Prochazkovi	SF, FM, JV, JH	16.10.1946 odsouzen	24.5.1947 – odvolání- amnestie 23.6.1947 – odvolání, 8.2.1950 – zamínuto, ale amnestie
6 - 204/46	Kirschner Rudolf	1.6.1885		občanům Kovance se nelíbí, že mu bylo vydáno	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno	veřejné pokárání

Příloha č. 7

7 – 236/46	Gaudemacková Marta	5.5.1925 N	telefonistka na poště	hásila se k nacismu, nosila odznak NSDAP	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 237/46	Sondoyová Hildegarda	6.6.1901 N	sekretářka	odmítla sepsání majetku ve vypálených Lidéich	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 238/46	Klotz Erich	28.8.1896 N	obchodník	zajištěn jako rodilý Němec v Nymburce	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 239/46	Hübner Bruno	30.7.1912 N		za války pracoval jako vrchní policejní strážník	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 240/46	Juchelka Karel	14.4.1884 N	skladník	zatčen v Nymburce jako Němec	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 241/46	Blaschkeová Marie	23.6.1922 N	v domácnosti	bydlela u Rambouska v Nymburce – jako družka	SF, JoK, FM, JH	23.10.1946 zastaveno
7 – 242/46	Notýnec Václav		spolunaj. firmy	vyhrožoval Gestapem svým zaměstnancům	SF, JV, FM, JH	30.10.1946 zastaveno
7 – 243/46	Ing. Reschke Ervin	17.1.1889 Č	zaměstnanec ČSD	během války se choval jako Němec, sklony k německví	SF, JK, JV, FM, JH	3.3.1947 zastaveno
7 – 244/46	JUDr. Čermák Zdeněk		statkář	za okupace se s otcem stýkali s Němci	SF, JV, FM, JH	9.12.1946 zastaveno
	Čermák Vratislav	8.5.1881	statkář	za okupace se se synem stýkali s Němci		
7 – 245/46	Schiffner Ervin	Č	ředitel	podpora Němců za okupace, udávání zaměstnanců	SF, JV, FM, JH	18.11.1946 zastaveno
7 – 246/46	Svatoš Josef	2.8.1881 Č	ředitel cukrovary	ředitel cukrovary Nymburk	SF, JV, FM, JH	18.11.1946 zastaveno
7 – 247/46	Hora Josef		akt. Tajemník ONV	velká hrtlivost při hospodářských kontrolách	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno
7 – 248/46	Vohánka Josef	8.10.1895 Č	školník	udavačství	SF, JK, JV, FM, JH	2.4.1947 zastaveno
	Vaniček Bohumil	3.9.1900 Č	dělník	udavačství	SF, JK, JV, FM, JH	2.4.1947 zastaveno
7 – 249/46	Brunmelová Edith	26.1.1921 N	sestra Červ. Kříže	podezřelá, že střílela po lidech v Kostelní Lhotě z auta	SF, JK, JV, FM, JH	24.1.1947 zastaveno
7 – 250/46	Zedínková Pavlína	11.7.1904 N	v domácnosti	členka NSDAP	SF, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 252/46	Šimáhová Berta	4.7.1904 N	dělnice v dílnách ČSD	nařadila spolupracovníkům, podpora Němců	SF, JK, JV, FM, JH	6 měsíců vězení, veřejné pokárání
7 – 254/46	Grus Jaroslav	21.1.1897	ředitel školy	nutit učitele učit se německy, podpora Němce	SF, JK, JoK, FM, JH	14.4.1947 zastaveno
7 – 255/46	Dvořáček Oldřich	10.9.1897 Č	adjunkt okr. Úřadu	Bergmana, vybíral peníze na něm. Červený kříž		
7 – 256/46	Kodl Vojtěch	28.3.1908 Č	vedoucí firmy	udal Vrátska, že mění kříže za potraviny	SF, JK, JV, FM, JH	12.5.1948 3.12.1948 – zastaveno
7 – 257/46	Řiha František		řídící učitel	pálil foremní korespondenci	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 258/46	Zajíc Josef	22.5.1898 Č	strojívedce ČSD	nutit učitele učit se německy, podpora Němců	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 259/46	Hykeš Pravoslav	21.4.1905 Č	odborný učitel	člen organizace Veřejné osvětové služby	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 260/46	Hora Stanislav	13.11.1903 Č	odborný učitel	člen organizace Veřejné osvětové služby	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 261/46	Effenberger František	19.1.1912 Č	knihovnik	člen Svazu pro spolupráci s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 262/46	Chlumecký Antonín	22.6.1880 Č	měst. zaměstnanec	člen Svazu pro spolupráci s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 263/46	Kluch František	4.7.1903 Č	měst. Zaměstnanec	člen Svazu pro spolupráci s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	17.1.1947 zastaveno
7 – 264/46	Teper František		učitel	vyhrožoval Gestapem A. Havelkové	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno
7 – 265/46	Turek Václav	24.9.1914	správce dvora	vydal Němcům vepré cca 80 kg	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno
7 – 266/46	Židlický Josef	7.5.1876 Č	penzista	člen organizace Vlájka	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno

Příloha č. 7

7 – 267/46	Vařta František	dílenský v Nymburce	výběrčí u národního souručen	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno		
7 – 268/46	Hodánek Jaroslav	státní strážník	přehmaty při vyšetřování hospodářských deliktů	SF, JK, JV, FM, JH	24.3.1947 odsouzen	2 měsíce vězení, veřejné pokárání	16.5.1947 – odvolání, 24.5.1950 – zamítnuto, ale amnestie
7 – 270/46	Holanová Olga	v domácnosti	přihlášení k německé národnosti – pod tlakem	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno		
7 – 272/46	Masopust Josef	zaměstnanec ČSD	manželka Němka Věra	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno		
7 – 273/46	Linhartová Mláda	v domácnosti	spolupráce s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	20.1.1947 zastaveno		
7 – 274/46	Zappe Alois	pomocný montér	hlášení k něm. Národnosti, spolupráce s Gestapem	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 zastaveno		
7 – 275/46	Červinka Josef	zaměstnanec ČSD	nečestné a ziskné jednání po dobu německé okupace	SF, JK, JV, FM, JH	24.1.1947 zastaveno		
7 – 276/46	Mach Artur	Úředník Říš. správy	přihlášení k německé národnosti – pod tlakem	SF, JK, JV, FM, JH	24.1.1947 odsouzen	6 týdnů vězení, veřejné pokárání	9.6.1947 – odvolání, 24.5.1950 – vyhověno
7 – 277/46	Chrástský Josef	rolník	udal Jos. Hospůdku – zřízení střelné zbraně a střeliva	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 zastaveno		12.5.1948 3.12.1948 – zastaveno
	Chrástský Karel	truhlář	spoluvina na udání Jos. Hospůdky	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 zastaveno		12.5.1948 3.12.1948 – zastaveno
7 – 278/46	Hradec Bruno	pomocný dělník	špatné zacházení s dělníky během okupace	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 zastaveno		
7 – 279/46	Marková Marta Marie	soukromnice	německá příslušnice, členka NSDAP	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 odsouzena	pokuta 2 000 Kčs, popř. 14 dní vězení veřejné pokárání	16.5.1947 – odvolání, 1.2.1950 vyhověno
7 – 280	Bednář Jiří	vrchní komisař	obviněn, že dával přednost válečných důležitých věcí než-li vyřizování věcí občana čs. republiky	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
8 – 281/46	Klouda Václav	řezník	udal, že jeho otec J. Klouda přechovává žid. Majetek	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 odsouzen	pokuta 5 000 Kčs, popř. 1 měsíc vězení	21.5.1947 – odvolání, 8.2.1950 – zamítnuto, ale amnestie
	Kloudová Libuše	v domácnosti	potvrdila, že tetán J. Klouda přechovává žid. majetek	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 odsouzena	pokuta 2 000 Kčs, popř. 1 týden vězení	21.5.1947 – odvolání, 8.2.1950 – zamítnuto, ale amnestie
8 – 282/46	Strnad Vladislav	odborný učitel	udal Gestapu star. Jandáka, Dr. Ježka a Ing. Kohouta	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
8 – 283/46	Moryčka Alois	stavitel	styk s německými úřady, teror českých dělníků	SF, JK, JV, FM, JH	21.2.1947 odsouzen	pokuta 40 000 Kčs, veřejné pokárání	12.5.1947 – odvolání, 17.7.1948 – zamítnuto, ale amnestie
8 – 284/46	MUDr. Němec Jiří	lékař	B. Hájek se ucházel o část jeho bytu – Němec ale prohlásil, že ho potřebuje ke schůzím Vlastky	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 zastaveno		
8 – 285/46	Fuchs Alexandr	vrchní železn. Lékař	nutl pracovat evidentně nemocné dělníky	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 zastaveno		
8 – 286/46	Svoboda Václav	dělník	člen Vlastky	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 zastaveno		
8 – 287/46	Mřízek Vlastimil	laborant	člen Vlastky	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 zastaveno		
8 – 288/46	Mřízek Karel	rolník	člen Vlastky	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 zastaveno		
8 – 289/46	Vlk Václav	dílenský četař	podal udání na Ottu Nováka	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
8 – 291/46	Hejnoch František	úředník	vyhrožoval předáním něm. Úřadům	SF, JK, JV, FM, JH	30.1.1947 odsouzen	pokuta 5 000 Kčs, popř. 1 měsíc vězení veřejné pokárání	23.5.1947- odvolání, 16.7.1948 – zamítnuto, ale amnestie

Příloha č. 7

8 – 292/46	Kolditz Ota	16.8.1887 N	bez zaměstnání	přihlášení o německé státní občanství za okupace vyhrožování spoluobčanům Gestapem	SF, JK, JV, FM, JH	21.3.1947 odsouzen	3 měsíce vězení	
8 – 293/46	ing. Čech Maximilian	4.11.1906 N	zaměstnanec ČSD	člen SA za okupace	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
8 – 294/46	Filka Josef	26.1.1910 N	zahrad. pomocník	sloužil u SS za okupace	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzen	1 rok vězení	
8 – 295/46	Gibalek Rudolf	14.1.1895 Č	soudní úředník	vstoupil do služeb německé společnosti Obhut	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
	Plachý František	6.5.1913 Č	fásádník	vstoupil do služeb německé společnosti Obhut	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 zastaveno		
8 – 296/46	Schwarzová Františka	18.1.1903 N	v domácnosti	členka NSDAP, napomáhání německým vojákům	SF, JK, JV, FM, JH	3.3.1947 zastaveno		
8 – 297/46	Bříza Antonín	20.4.1890 N	vrchní oficiál ČSD	přihlášení k německé národnosti	SF, JK, JoK, FM, JH	17.1.1947 zastaveno		
8 – 298/46	Chromý František	28.1.1907 Č	úředník st. drah	podporoval a propagoval fašismus	SF, JK, JV, FM, JH	24.3.1947 zastaveno		
8 – 299/46	Ház Adolf	2.1.1894 Č	oficiál ČSD	člen Vlajky	SF, JK, JV, FM, JH	21.3.1947 zastaveno		
8 – 300/46	Škrdl Rudolf	11.4.1902	strojevedoucí	syn do něm. školy – manželka Němka, urážek Čechů	SF, JK, JV, FM, JH	7.2.1947 zastaveno		
8 – 301/46	Hakl Josef	26.8.1909 Č	dělník smluvních drah	spolupráce s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno		odsunuta
8 – 302/46	Vobořilová Čestmíra	11.7.1900 N	v domácnosti	přihlášení k německé st. příslušnosti	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno		
8 – 304/46	Haklová Emilie	5.6.1900 Č	v domácnosti	za války pracovala v něm. Dětském domově	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 zastaveno		
8 – 305/46	Sádecká Jindřiška	21.6.1916 N	v domácnosti	donucena přihlásit se k německé st. příslušnosti	SF, JK, JV, FM, JH	24.2.1947 odsouzena	pokuta 2 000 Kčs, popř. 14 dní vězení	20.5.1947 – odvolání, 1.6.1950 – zamítnuto, ale amnestie
8 – 306/46	Toman			chtěli dostat do vězení mlynáře Durdíka – oznámení	SF, JK, JV, FM, JH	3.3.1947 zastaveno		
	Kubín			Ladislav Plahanský				
8 – 307/46	Novotný Josef	5.2.1897 Č	dozorce ČSD	vychovávání něm. Národa a nacismu	SF, JK, JV, FM, JH	3.3.1947 odsouzen	3 týdny vězení, veřejné pokárání	
8 – 308/46	Honc Josef	18.2.1893 Č	zaměstnanec ČSD	vyhrožoval koncentračním táborem dělníkům				
8 – 309/46	Losertová Adéla	4.12.1905 N	v domácnosti	špiel v dílnách pro Gestapo, člen Vlajky	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 zastaveno		12.5.1948 3.12.1948 - řízení zastaveno
8 – 310/46	Šisler Alois	20.4.1894	kožešník	naružívá nacistka – udávání českých občanů nabízel své služby něm. Vojákům, kupoval kožesiny od Židů, nastěhoval se do domu po Židovi Frankovi	SF, JK, JV, FM, JH	14.3.1947 odsouzena	2 měsíce vězení, veřejné pokárání	
9 – 311/46	Hofbauer Karel	30.10.1890 N	truhlář	přihlášení k německé st. příslušnosti	SF, JK, JV, FM, JH	21.3.1947 odsouzen	3 měsíce vězení, veřejné pokárání	9.5.1947 – odvolání, 19.10.1948 – vyhověno
9 – 312/46	Hořák František		truhlář	funkcionář, člen Kuratoria – výchova mlád. Nymburk	SF, JK, JV, FM, JH	21.3.1947 zastaveno		
9 – 313/46	Vernerová Anežka	19.6.1913 N	v domácnosti	udala Václava Švece u Gestapa v Kolíně	SF, JK, JV, FM, JH	24.4.1947 zastaveno		
9 – 314/46	Mitřicová Flora	21.1.1905 Rus.	dělnice	vyhrožovala Gestapem spoluobčanům	SF, JK, JoK, FM, JH	17.3.1947 odsouzena	9 měsíců vězení, veřejné pokárání	
9 – 315/46	Pergl Otto	20.5.1904 Č	proávka benzínu	vyhrožoval Gestapem M. Pavelcové	SF, JK, JV, FM, JH	21.3.1947 zastaveno		
9 – 317/46	Kolbutek František	17.4.1886 Č	rolník	udal kom. Oumrtvotí Matějku a Zaubábka z Opocnice	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 zastaveno		
9 – 318/46	Homolková Ludmila	16.9.1892 Č	staniční zaměstnanec	pisemně udala Ant. Bílka, Frant. Chudobu, Vydrače,	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 odsouzena	pokuta 2 000 Kčs, popř. 14 dní vězení	19.5.1947 – odvolání, 8.2.1950 – vyhověno

Příloha č. 7

		Čejku, Sládka, Beneše		veřejné pokárání	
9 – 320/46	Charousek František	dělník	udal kom. Oumrtví R. Tušlovou – má na černo prase	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 zastaveno
9 – 321/46	Štětínová Maryla	v domácnosti	r. 1942 udala svého manžela Ladislava Štětínu pro přechovávání zbraně	SF, JK, JoH, FM, JH	9.4.1947 zastaveno
9 – 322/46	Prokeš Antonín	četnický strážník	překročil míru své působnosti při kontrolách	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno
9 – 323/46	Ehlová Marie	v domácnosti	udala souseda J. Ungera – poslouchá rádio	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 zastaveno
9 – 324/46	Zuman František	řezbář	člen Svazu pro spolupráci s Němci	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 odsouzen veřejné pokárání 19.5.1947 – odvolání, 3.12.1948 – řízení zastaveno
9 – 325/46	Krejčí Josef	pomocný dělník	milostný poměr s Němkou Soňou Schedlbauerová	SF, JK, JV, FM, BŠ	2.4.1947 zastaveno
9 – 326/46	Křivka Arnošt	resp. Finanční strážce	styk s Gestapem, umožnil poslouchat rozhlas Němkám	SF, JK, JV, JoH, JH	9.4.1947 zastaveno
9 – 328/46	Masopustová Věra	poštovní úřednice	udala kolegu Mudrocha Gestapu v Kolíně	SF, JK, JoH, FM, JH	9.4.1947 odsouzena 5 měsíců vězení, veřejné pokárání 17.5.1947 – odvolání, 8.2.1950 vyhověno
9 – 329/46	Benda Antonín	dílovedoucí	organizovali dělnictvo firmy CETAP do NOÚZ	SF, JK, JV, FM, JH	25.4.1947 zastaveno
9 – 330/46	Valíček František	vedoucí továrny	kolaborant – dodávky pro Wehrmacht z chemické továrny v Hořávi, kde pracoval jako prokurista	SF, JK, JoH, FM, JH	14.4.1947 zastaveno
9 – 331/46	Dvořák Josef	úředník	udal Gestapu Jos. Kulicha, Jos. Jenika, Jos. Jirů	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 odsouzen pokuta 2 000 Kčs, popř. 14 dní vězení veřejné pokárání 6.6.1947 – odvolání, 3.12.1948 – řízení zastaveno
9 – 333/46	Baroš Josef	penzista	udal K. Husáka Gestapu v Kolíně	SF, JK, JV, FM, JH	21.4.1947 zastaveno
9 – 334/46	Habíčkova Marie	v domácnosti	udala pekaře V. Kohouta	SF, JK, JV, FM, JH	21.4.1947 zastaveno
9 – 336/46	Straka František	školní zřízenec	udal prof. Skalského a prof. Nováka Gestapu v Kolíně	SF, JK, JV, FM, JH	21.4.1947 zastaveno 12.5.1948 3.12.1948- řízení zastaveno
9 – 337/46	Heimfeldová Hana	v domácnosti	vyhrožovala Gestapem J. Novotnému, urážela Jar. Sedinského	SF, JK, JV, FM, JH	21.4.1947 odsouzena 4 měsíce vězení 7.6.1947 – odvolání, 26.7.1950 – zamítnuto, ale amnestie
9 – 339/46	Novák Josef	penzista	hlásil se k Němcům, udavačství na Gestapo	SF, JK, JV, FM, JH	26.4.1947 zastaveno
10 – 342/46	Jech Jaroslav	Majitel zlb. Podniku	udávali český lid Němcům, spolupráce s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno
10 – 343/46	Jechová Anna	v domácnosti	donášel Němci K. Špetlákoví na české zaměstnance	SF, JK, JV, FM, JH	25.4.1947 zastaveno
10 – 344/46	Mahr Karel	provozní mistr ČSD	udavačství	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 odsouzena 6 měsíců vězení, pokuta 5 000 Kč
10 – 345/46	Voravová Růžena	v domácnosti	udavačství	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 zastaveno
10 – 346/46	Jandová Ludmila	v domácnosti	udavačství – Miroslav Kašpar a Jos. Šimon	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno
10 – 347/46	Marková Eliška	v domácnosti	udavačství – Václav Křčka	SF, JK, JV, FM, JH	26.4.1947 odsouzen 3 měsíce vězení, veřejné pokárání
10 – 348/46	Janoušek Antonín	sběrač peří	nutil A. Bišišovou, aby zaslala na kolínské Gestapo dopis, ve kterém by udala kraj. Soudce R. Kráčneru	SF, JK, JV, FM, JH	26.4.1947 zastaveno

Příloha č. 7

10 – 348/46 Komárek Václav	5.5.1907	krejčí	výroky vůči zaměstnancům urážející českou národnost	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 zastaveno	12.5.1948 3.12.1948 - řízení zastaveno
10 – 349/46 Křepeš Jan	29.4.1907 Č	hospodářský správce	na nádraží sváděl 2 Němky a nabízel jim noc v hotelu	SF, JK, JV, FM, JH	30.4.1947 zastaveno	
10 – 350/46 Šmolík Jan	22.2.1899 Č	soukromý úředník	inimní poměr s německým vojákem T. Kerzem	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
10 – 351/46 Kubínová Hana	23.3.1925 Č	dělnice	naváděn, aby udával občany Netřebic	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 odsouzena	14 dní vězení, veřejné pokárání
10 – 352/46 Fuchs Ludwig	16.8.1900 N	zemědělský dělník	za okupace udržoval styk s Němci	SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	
10 – 353/46 Jira Leopold	2.11.1888 Č	truhlář		SF, JK, JV, FM, JH	2.5.1947 odsouzen	pokuta 1 000 Kč
10 – 356/46 Klausová Marie	17.9.1880		nucena přihlásit se k něm. národnosti	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	12.5.1948 3.12.1948 - řízení zastaveno
10 – 357/46 Budinská Emilie	24.11.1905 Č	v domácnosti	vyhrožoval udáním R. Vlasákovi, J. Novákovi a jiným	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzen	12.5.1948 3.12.1948 - řízení zastaveno
10 – 358/46 Machart František	13.8.1904 Č	tovární hlídač	udala V. Brzákova okresnímu úřadu v Nymburce	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzena	7.6.1947 – odvolání, 15.9.1948 – zamítnuto, ale amnestie
Machartová Marie	10.9.1902 Č	zemědělská dělnice	udal Gestapu, že ve škole visí protektorátní znaky, ale	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 zastaveno	12.5.1948 3.12.1948 - řízení zastaveno
10 – 360/46 Dr. Forst František		ředitel gymnázia	na zadní straně jsou ještě staré české znaky	SF, JK, JoK, FM, JH	2.5.1947 odsouzena	6.6.1947 – odvolání, 2.11.1949 – zamítnuto, ale amnestie
10 – 361/46 Dědová Barbora Kilda	29.12.1894 N	v domácnosti	urážela a terorizovala české obyvatelstvo	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzen	16.6.1947- odvolání, 17.5.1950 - zamítnuto, ale amnestie
10 – 362/46 Motýčka Jiří	28.1.1923 Č	technický úředník	spolupráce s Němci	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 zastaveno	6.6.1947 – odvolání, 8.2.1950 – zamítnuto, ale amnestie
10 – 364/46 Kulvařová Hermína	24.8.1904 N		přihlásila se k německé národnosti – nátlak Gestapa	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzena	
10 – 365/46 Urbanová Františka	5.9.1907 N	v domácnosti	přihlásila se k německé národnosti – nátlak Gestapa	SF, JK, JoK, FM, JH	3.5.1947 odsouzena	

Vysvětlivky k tabulce:

1. Národnost

Č = česká

N = německá,

Rus. = ruská

Slov. = slovenská

Pol. = polská

2. Soudce + komise

Stanislav Fialka = SF

Příloha č. 7

Jiří Bednář = JB
Jaroslav Kouník = JaK
Josef Ladra = JoL
Jan Lašman = JL
Karel Benda = KB
Josef Zajíc = JZ
Václav Petr = VP
Václav Chadima = Vch
Emil Kruber = EK
Josef Vavřích = JV
František Matějka = FM
Jaroslav Hamr = JH
Jaroslav Kratochvíl = JK
Josef Kopecký = JoK
Bohdan Šoch = BŠ
Josef Hloucal = JoH
Rudolf Turek = RT